

SISUKORD

Sissejuhatus	3
AASTAARUANNE 2014	4
Olulisemad tegevused aruandeaastal	6
Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigalerii näitused 2014	25
2014. a mentorkoolitused maakondades	26
Käsitööettevõtluse tunnustamine	27
2014. a raamatupidamisbilanss	29
ERKL 2013. a tulemiaruanne	30
PAIKKONDADE KÄSITÖÖÜHENDUSTE AASTAARUANDED	31
HARJUMAA	31
HIIUMAA	36
IDA-VIRUMAA JA NARVA	39
JÕGEVAMAA	42
JÄRVAMAA	47
KIHNU	48
LÄÄNEMAA	48
LÄÄNE-VIRUMAA JA JÄNEDA	51
MUHU	54
PÕLVAMAA	58
PÄRNUMAA JA KIHNU	59
RAPLAMAA	64
RUHNU	67
SAAREMAA	68
SETOMAA	69
TARTUMAA	73
VALGAMAA	85
VILJANDIMAA	87
VORMSI	89
VÕRUMAA	91
ALALIITUDE AASTAARUANDED	94
Alaliitude Nõukoda	94
Eesti Lapitöö Selts	94
Erivajadustega käsitöömeistrid	95
Kangakudujad	95
Käsitöökolleksioonärid	96

Käsitöömeistrid	96
Mänguasjameistrid	97
Pitsimeistrid.....	97
MTÜ Rahvarõivas	98
Väikeettevõtjad.....	100
Väikekandlemeistrid.....	101
Puu- ja tohutööd	101
KOOSTÖÖPARTNERID JA KOOLID.....	102
Tallinna Ülikool	102
Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakond	103
Eesti Käsitööõpetajate Selts AITA.....	105
Eesti Tööõpetajate Selts ATS.....	105
Tarbekunsti ja oskuskäsitöö erialasid õpetavad kutseõppeasutused	107
Erivajadustega käsitöömeistrite koolitamine.....	107
TEGEVUSPLAAN 2015	108
Näitused Rahvakunstigaleriis 2015	113
Aastateema Loomast loodud konkursi juhend	114

Aastaraamatu panid kokku Liivi Soova, Monika Plaser, Karin Vetsa, Maiken Mündi, Liina Veskimägi-Iluste.

Keeleliselt toimetas Kadri Liimal

Esikaane kujundas Kadi Pajupuu

Täname kõiki, kes andsid panuse aastaraamatu valmimisele!

Sissejuhatus

Kaante vahele on saanud 2014 aastaraamat. Möödunud aasta oli Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu juubeliaasta, meistrite- ja *ornaMENTAALSE* aasta.

See aasta ühendas tegijaid – meistrite, kunstnike ja tarbekunstnikega suutsime käsitöö kultuurikaardil eredamalt särama panna. Lisaks Tallinna Kunstihoone näitusele tutvustati meistreid ka maakondades. Näiteks toimus aasta lõpus Jõgevamaa meistrite rändnäitus *Puusse pandud*, mida sai näha Põltsamaa avalikes ruumides. Meistrite aastaks valminud veebikataloog tutvustab käsitööliidu kodulehel piirkondade meistreid – uus algatus on tehtud.

Samuti esitlesime edukalt laiemale publikule ka teist aastateemaga seotud suurprojekti. Esimesed viis märki Tunnustatud Eesti Käsitöö on leidnud omaniku. Palju õnne Riina Tomberg (Ruut ja Triip OÜ), Ulve Kangro (Ullaline OÜ), Aivar Reidla (Schenkenberg OÜ), Aasa Jõelaid, Pille Källe, Pille Schneider, Saima Tee (Haapsalu Käsitööselts MTÜ) ja Angelika Nöps (Hestia MTÜ)!

Käsitööpäevad viisid meid eelmisel aastal Ida-Virumaale. Suur aitäh Olga Kublitskajale, Erika Kõllole ja Anne Uttendotfile! Seda kanti iseloomustavad pitsimeistrid ning laastu- ja puidutöö, taas on lähemalt tutvustatud sealsete tegijatega.

Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigalerii näituste nimekiri on olnud väärikas. Suvine meeldejäävaim väljapanek oli näitus *See ongi rahvarõivas*. Parimaks näituseks valiti aga Karte Arula lapitöönäitus *Siidiga niidiga*.

Paikkondade aruanded annavad hea ülevaate 2014. aastal toimunud. Järjest suuremat rõhku pöörati käsitöö esitlusele, väljapanekule ja müügile. Pea igas aruandes on eespool nimetatud teemasid käsitletud. Kindlasti on mentorprogrammil ja väga headel mentoritel selles oma osa. Need teemad on üle Eesti kõikide käsitöötegijate jaoks aktuaalsed kajastudes ka koolitustellimustes.

Tingimused paikkondliku käsitöö arendamiseks on endisel väga erinevad – Haapsalus saab käsitööd esitleda Pitsimajas, Põltsamaal asuv Käsiteokoda peab pidevaid läbirääkimisi maja omanikega rendilepingu tingimustes, et enda tegevust valdkonna arengul õigustada. Käsitöömajade loomine on paljudele saanud eesmärgiks ja suureks unistuseks.

Sama unistust ja eesmärki loodame ka Tallinnas ellu viia – ehitada üles keskus, kus saaksime lisaks käsitöö müügile tutvustada ja soovitada kõigile huvilistele paikkondlikku käsitööd, selle eripära ja meistreid. Loodame oma unistuste täitumisele.

Uus teema-aasta sai alguse juba Mardilaadal – esitleti raamatut *Loomast loodud*, õppepäevadega on algust tehtud ja konkurss välja kuulutatud. Soovime jõudu teemaga tegelemiseks ja häid ideid konkursile esitlemiseks!

2016. aastal valime Käsitööliidule uue juhatuse. Maakondlikel teabepäevadel ja kohtumistel Käsitööliidu kontoris soovime teiega koos arutada kuidas jätkusuutlikult edasi minna. Kohtumisteni!

Liina Veskimägi-Iliste

EESTI RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ LIIT

AASTAARUANNE 2014

Kutsumus ja kohustus

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit (edaspidi ERKL või Käsitööliit) väärtustab, hoiab ja arendab paikkondlikke eripärasid, arvestades rahvuslikke käsitöötraditsioone kui kultuurinähtust ja elatusallikat.

Olulisem aruandlusaastal

85 aastat Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu asutamisest

Meistrite aasta

Suurim ettevõtmine: **Näitus ornaMENTAALNE** Tallinna Kunstihoones 27.06–28.07.2014

Paikkondlike meistrite näitused

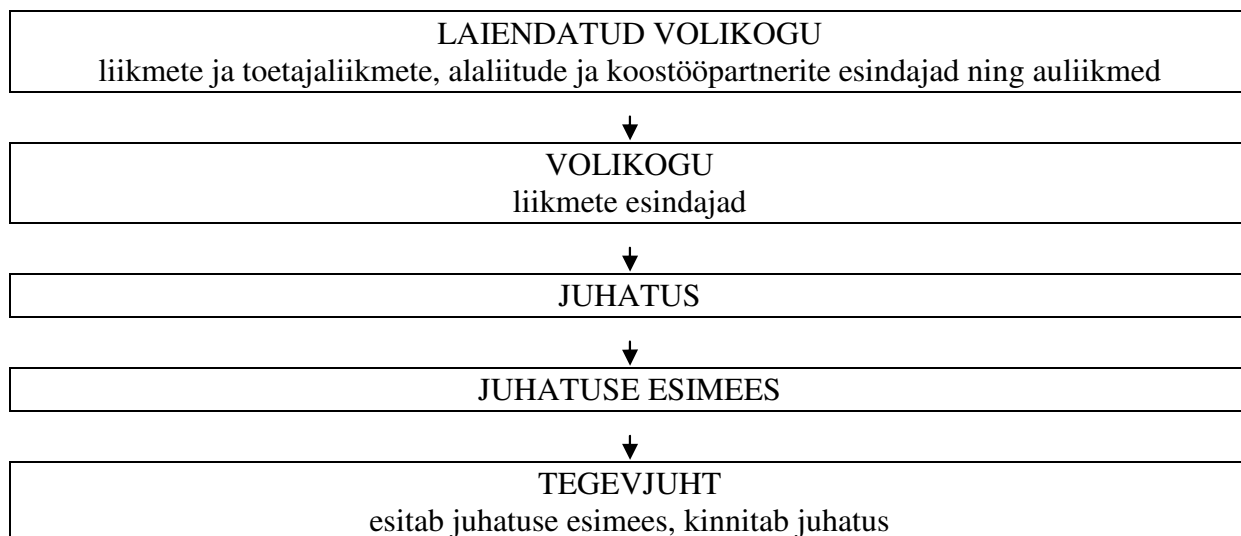
Meistrite veebikataloog

Märgi **TUNNUSTATUD EESTI KÄSITÖÖ** statuudi välja töötamine ja esimeste märkide omistamine Mardilaadal.

Traditsioonilised ettevõtmised

- Volikogu 8. veebruaril Tallinnas
- XVII käsitööpäevad 30.–31. mai Narvas ja Ida-Virumaal
- Rahvakunstilaat 13.–15. juuni, 14. juunil laste käsitöölaad Tallinnas Raekoja platsil
- XV Keskaja päevad 10.–13. juuli Tallinna vanalinnas
- Juhtide kool 19. septembril Tallinnas
- VII käsitöö väikeettevõtjate foorum 11. oktoobril Pärnus
- IV Käsitöökojad üle maa 25. oktoobril
- XVIII Mardilaad 6.–9. novembril Saku Suurhallis

ERKL-i struktuur

Liikmed

- **Auliikmed** – Erna Aljasmets, Saima Loik, Anu Raud, Ingrid Rüütel

ERKL-i liikmed

Paikkondlikud keskseltsid: Harjumaa ja Tallinna Keskselts, Ida-Virumaa Käsitööselts, Kesk-Eesti Käsitööselts, Lääne-Virumaa Kunsti ja Käsitöö Selts, Maarja-Magdaleena Gild Pärnus, Tartumaa Käsitöö Keskselts, Viljandimaa Rahvakunstiühing, Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö Keskselts.

- **Paikkondade käsitööühendused ja keskused:**

Aila Näpustuudio, Haapsalu Käsitööselts, Hiiumaa Käsitööselts, Huviselts *Põimik*, Jäneda Käsitöökeskus, SA Kihnu Kultuuriruum, Muhu käsitööselts *Oad ja Eed*, Narva Klubi Käsitöö, Näputüüselts, Põltsamaa Käsiseokoda, Põltsamaa Käsitööselts, Põlva Käsitööklubi, Rahvakunsti Klubi, Raplamaa Seltsing *Süstik*, Rápina Käsitöökoda, Saaremaa käsitööühendus *Kadakmari*, Tallinna Käsitöökeskus, Tartu Käsitööklubi, MTÜ TuleLoo, Vormsi Käsitööselts, Seto Käsitüü Kogo, MTÜ Kirävüü, Kreutzwaldi muuseumi käsitöötuba, MTÜ Ruhnu KultuuriAit, Läänemaa Käsitöö Liit.

Toetajaliikmed – 40 käsitööga tegelevat ettevõtjat.

Alaliidud

Alaliitude nõukoda – esimees Lembe Maria Sihvre, asetäitja Anu Randmaa.

Eesti Seppade Ühendus – Gunnar Vares, erivajadustega käsitöömeistrid – Anneli Säre, kangakudujad – Veinika Västriku, käsitöömeistrid – Kristi Teder, käsitöö kollektsionäärid – Ulve Kangro, lapitöömeistrid – Marja Matiisen, mänguasjameistrid – Lembe Maria Sihvre, pitsimeistrid – Eeva Talts, MTÜ Rahvarõivas – Anu Randmaa, siidimaalijad – Aita Rõemus, Vildikoda – Liina Veskimägi-Iliste, väikeettevõtjad – Liina Veskimägi-Iliste, väikekandlemeistrid – Toivo Tähemaa, puu- ja tohutööd – Andres Rattasepp.

ERKL-i liikmelisus

- Eesti Folkloorinõukogu
- Eesti Vabaharidusliit
- Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon (EVEA)
- Euroopa Rahvakunsti- ja Käsitööföderatsioon
- Põhjamaade Rahvakunsti- ja Käsitööföderatsioon [Põhjamaade Käsitööliit (laiendatud juhatus otsus, november 2014, Riia)].

Koostööpartnerid

SA Kutsekoda, Rahvakultuuri Keskus

Koolid: Eesti Kunstiakadeemia, Tallinna Ülikool, Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia, Tallinna Rahvaülikool, Tallinna Kopli Ametikool, Kuressaare Ametikool, Haapsalu Kutsehariduskeskus, Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool, Rápina Aianduskool, Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskool, Astangu Kutserehabilitatsiooni Keskus, Tallinna Puuetega Noorte Keskus *Juks*.

Seltsid: Eesti Käsitööõpetajate Selts AITA, Eesti Tööõpetajate Selts ATS, MTÜ Eesti Rahva Muuseumi Sõprade Selts.

Muuseumid: Eesti Rahva Muuseum (koostööleping 2006), Eesti Põllumajandusmuuseum, Eesti Vabaõhumuuseum, Heimtali Muuseum, Hiiumaa Muuseum, Obinitsa Seto Muuseumitarõ, Setu Talumuuseum, Harjumaa Muuseum.

Volikogu, juhatus ja töötajad

Volikogu

Käsitööliidu laiendatud volikogu oli koos 8. veebruaril 2014. Osalejaid 53.

Vastuvõetud otsused: Juhatus töö 2013. a hinnati ühehäälselt heaks; kinnitati arengukava aastateks 2014–2018, aastaaruanne 2013 ja tegevusplaan 2014. Revident Eha Kotov esitas finantsaruande ja see kinnitati ühehäälselt. Kinnitati liikmemaks 2014. aastaks: 20 eurot paikkondadele ja 65 eurot toetajaliikmetele.

Volikogu pikendas institutsioonipõhise juhatuse koosseisu kaheks järgnevaks aastaks:

1. **Katre Arula**, paikkondade käsitööühendused
2. **Lembe Maria Sihvre**, alaliitude nõukoda
3. **Anu Randmaa**, MTÜ Rahvarõivas
4. **Liina Veskimägi-Iliste**, MTÜ Vaselised
5. **Virve Tuubel**, Eesti Rahva Muuseum
6. **Ave Matsin**, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia
7. **Liivi Soova**, Tallinna Rahvaülikool

Juhatuses esimeheks valis juhatus **Liina Veskimägi-Iliste**.

Juhatuses koosolekud 2014. aastal: 21. jaanuar (Tallinn), 12. märts (Tallinn), 12. mai (Tallinn), 28. august (Tallinn).

2014. aastal töötasid Käsitööliidus:

Monika Plaser – tegevjuht

Liivi Soova – nõustaja

Liina Veskimägi-Iliste – juhatuse esimees, projektijuht (laadad, ettevõtlus)

Lembe Maria Sihvre – projektijuht (Keskaja päevad ja Mardilaat)

Maret Lehis – Kutsete omistamine, Kutsekomisjoni juhatamine.

Karin Vetsa – projektijuht (näitused, mentorprogramm, aastateema konkurss)

Maiken Mündi – projektijuht (koolitus)

Siiri Topaasia – raamatupidaja

Leen Jõesoo – arendus- ja koolitusjuht (lapsehoolduspuhkusel)

Olulisemad tegevused aruandeaastal

Alus: ERKL-i arengukava aastateks 2014–2018

EESMÄRK 1. ERKL on hästitoimiv organisatsioon, mille võrgustik koosneb paikkondlikest keskseltsidest, käsitöökeskustest ja valdkondi esindavatest alaliitudest. Igas paikkonnas toimib infopunkt.

Kindel struktuur, ladus koostöö

Käsitööliidu arengukavas ei teinud juhatus aruandeaastal parandusi ning tegevuste planeerimise aluseks oli 2014. aastal juba kinnitatud arengukava. Sama arengukava on tegevuse aluseks ka aastal 2015. Juhatuses koosolekul (14. jaanuar 2015) otsustati pikendada arengukava aastani 2018.

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu arengukavaga saab tutvuda liidu kodulehel.

Laiendatud volikogu ettevalmistus ja läbiviimine 7. veebruaril 2015. a. Aastaraamatu väljaandmine.

Käsitööliidu struktuuri ülevaatamine ja täiendamine. Aruandeaastal ei tehtud struktuuris põhimõttelisi muudatusi.

Tuleb üle vaadata paikkonna seltside erinevad võimalused ja vajaduse/vajaduse puudumise keskseltsi moodustamiseks. Maakondi peab vaatama erinevalt, kunagi püstitatud ülesanne – *igasse maakonda keskselts* – ei ole ennast õigustanud. Arengud käsitöövaldkonnas ja osade omavalitsuste suurem panus on tekitanud erinevad võimalused meie liikmesorganisatsioonidele.

Aruandeaastal on käsitööliidu juhatus jätkanud uute koostöövõimaluste loomist Rahvakultuuri Keskuse ja maakondade rahvakultuurispetsialistidega. Peame tõdema, et see on endiselt paikkonniti väga erinev. Aruandeaastal oleme tulemuslikult teinud koostööd järgmiste rahvakultuurispetsialistidega: Lili Välimäe (Järvamaa), Erika Kõllo (Ida-Virumaa), Astrid Hallik (Tartumaa), Eha Mandel (Valgamaa), Helle-Mai Kõmmus (Hiiumaa), Maie Pau (Võrumaa), Marju Viitmaa (Läänemaa), Anne Hummalas (Raplamaa), Kati Taal (Põlvamaa)..

Kordaminekuks peame, et viimastel aastatel korraldatud käsitööpäevad on alati leidnud toetust rahvakultuurispetsialistide poolt.

Käsitööliidu juhatus tänab meie koostöö arendamise ja toetamise eest Kultuuriministeeriumi nõunikku Eino Pedaniku ja Rahvakultuuri keskuse juhatajat Aivi Lintnermanni.

Rahvakultuuri Keskuse maakondade rahvakultuurispetsialistidele on aruandeperioodil regulaarselt edastatud informatsiooni Käsitööliidu tegemistest. Loodud on kultuurispetsialistide E-posti list, kuhu edastatakse informatsioon Käsitööliidu olulisematest sündmustest ja üritustest. Liivi Soova, Liina Veskimägi-Iliste ja Monika Plaser osalesid rahvakultuurispetsialistide koosolekul Tallinnas, kus arutati koostöövõimalusi ja käsitööliidu suuremate ettevõtmiste toetamist nii Tallinnas kui paikkondades.

Aruandeaastal on kõik meie paikkondlikud ühendused jaganud informatsiooni võimaluse piires teistele paikkonnas asuvatele ühendustele. Samas tunnistas käsitööliidu juhatus, et informatsioon meie tegevuste kohta ei jõua kõigi huviliseni. Järjest enam olulisemaks muutuvad aastateemad ei leia kõigis paikkondades kajastamist. Nii loemegi aruannetest, et sageli toimuvad konkursid ja suuremad näitused teistel teemadel kui käsitööliidu aastateema.

Käsitöövaldkonna arenguga on oluliselt seotud väikeettevõtlus. Kindlasti viiks valdkonda edasi hästi korrastatud tugisüsteemid käsitööettevõtluse toetamiseks. Oleme EVEA liikmed rohkem kui 10 aastat ja meie esindaja on olnud organisatsiooni juhatuses. Kahjuks ei ole käsitööliidul tekkinud süsteemset edasiviivat koostööd ettevõtluse katuseorganisatsiooni ja kohalike ettevõtluskonsultantidega.

Aruandeaastal korraldas Käsitööliidu juhatus **teabepäeva** Järvamaal. Kohtumine oli tulemuslik eelkõige selletõttu, et infopäeval osales rahvakultuurispetsialist, kultuurimaja juhataja ning kohalikud ettevõtjad. Infopäeval sündis idee korraldada järgmised käsitööpäevad Järvamaal.

Käsitööliidu juhatuse liikmed külastasid aruandeaastal veel Harjumaa muuseumit, kus on toimunud väga olulised valdkonda edasiviivad näitused. Liina Veskimägi-Iliste osales Kose Kunstistuudio konverentsil. Planeeritud oli teabepäev Hiiumaale, kuid see lükkus edasi 2015. aastasse.

Peame jätkuvalt oluliseks juhatuse osalemist teabepäevadel ja ühisüritustel (käsitööpäevad, väikeettevõtlusfoorum, käsitöökojad jt).

Käsitööliidu büroos ja juhatuses on vahetunud töötajad ja sellest tulenevalt peame oluliseks luua enam kontakte kui seda võimaldavad meie ühisüritused ja teabepäevad. Järgmisel aastal planeerime täiendavaid kohtumisi paikkondade esindajatele Tallinnas.

Koostöös Rahvakultuuri Keskusega töötab Käsitööliit välja oma **mentorprogrammi**, mis rakendus ellu 2013. aastal ja mida toetas Kultuuriministeerium ka 2014. aastal. Programm on välja töötatud viieks aastaks (kuni 2017. aastani k.a), programmi jaoks taotletakse raha igal aastal. Mentorprogramm võimaldab paikkondlikel keskseltsidel ja rahvakultuurispetsialistidel kutsuda nõustama ja koolitusi läbi viima käsitöövaldkonna tipptegijaid. Mentorprogrammi kohta leiab täiendavat infot Käsitööliidu kodulehelt www.folkart.ee/mentorprogramm

Alaliitude Nõukoja alaliitude nimekirja täienes aruandeaastal ühe uue liikmega – puu- ja tohutööde alaliit (juht Andres Rattasepp). Tihedam koostöö puudub Eesti Paeliidu ning Seppade alaliiduga.

Alaliitude tegevust kajastati infolehes *Teataja* ja olulisematest ettevõtmistest informeeriti huvilisi kodulehe www.folkart.ee kaudu.

Kõige suuremaid edusamme on teinud rahvarõiva alaliit (MTÜ Rahvarõivas). Nende tegevust toetab 5-aastane rahvarõivaprogramm. Alaliidu koduleht www.rahvaroivad.folkart.ee propageerib rahvarõivaid ja nende kandmist, tutvustab meistreid ja pakub vastavateemalisi koolitusi.

Käsitööliit kui programmi toetaja ja algataja toetab MTÜ Rahvarõivas tegevust oma suuremate ettevõtmistega. Nii on aasta 2016 kuulutatud Rahvarõiva aastaks ja programmi toetuseks toimus 2012. a rahvarõivateemaline konverents Tartus.

Käsitöövaldkonna andmete kogumist **rahvakultuuri andmekogusse** juhib Rahvakultuuri Keskus. Andmebaas on rakendatud tööle, kuid selle toimimine ja uuenemine ei vasta ootustele. Andmebaas asub kodulehel <http://www.rahvakultuur.ee>

2014. aastal toimus Rahvakultuuri Keskuse eestvedamisel mitu koosolekut andmebaasi parandamiseks ja täiendamiseks. Rahvakultuuri keskuse eestvedamisel on tellitud andmebaasi audit. Andmebaasi korrastamine on 2015. a nii ERKL-is kui ka Rahvakultuuri Keskuses üks prioriteete.

EESMÄRK 2. ERKL on oma valdkonna tuntud ja tunnustatud institutsioon Eestis ja Euroopas.

Meil on palju sõpru, oleme nähtavad

Koostöö Eestis ja Euroopas. Aruandeaastal kuulusid meie esindajad järgmiste liikmesorganisatsioonide ja koostööpartnerite tegevust juhtivatesse organitesse:

- Kultuuriministeeriumi juures tegutsev vaimse kultuuripärandi nõukogu (Ave Matsin)
- Eesti Kultuurkapital, Rahvakultuuri sihtkapital (Liivi Soova)
- SA Kutsekoda kutsenõukogu (Liivi Soova)
- Eesti Folkloorinõukogu (Liina Veskimägi-Iliste)
- Eesti Vabaharidusliit (volinik alates aprillist 2012 Leen Jõesoo)
- Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon (Liina Veskimägi-Iliste)
- Eesti Rahva Muuseumi nõukogu (Ave Matsin)
- MTÜ Eesti Muuseumiühing (Virve Tuubel)

- MTÜ ERM Sõprade Selts (Virve Tuubel, Liivi Soova)
- Mulgimaa kultuuriprogramm (Ave Matsin, Virve Tuubel)
- MTÜ Fenno-Ugria Asutus (Liisa Tomasberg)
- Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse juures töötav tarbekunsti ja oskuskäsitöö õppekava rühma nõukogu (Ave Matsin, Anu Randmaa)
- Tallinna Kopli Ametikooli nõukogu (Liivi Soova)
- Euroopa Rahvakunsti- ja Käsitööföderatsioon (Liivi Soova)
- Põhjamaade Rahvakunsti ja Käsitööföderatsioon (Liivi Soova)

Juhatuse poolt volitatud esindajate kaudu jätkus koostöö kõigi ühenduste ja institutsioonidega, mille liige ERKL on. Esindajad on osalenud nimetatud organisatsioonide aastakoosolekutel ja võtnud osa juhatuste, volikogude ja nõukogude tööst. Juhatus on saanud tagasisidet ja olulisem teave on avaldatud meie kodulehel ning ajalehes *Teataja*.

Vastavalt võimalustele oleme jätkanud oma **tegevuse tutvustamist meediakanalite kaudu**. Tallinna tänavavalgustuspostidel reklaamiti juulis Keskaja päevi ja novembris Mardilaata, viimast on reklaamitud edukalt ka bussiootepaviljonidel. Meie suurürituste rahastamine/toetus on jäänud samaks ja hetkel ei näe me võimalust tellida eksperte reklaami korraldamiseks. Oleme endale teadvustanud reklaamikampania olulisust ja võimaluste suurenedes kasutame vastavate spetsialistide abi.

Käsitööliidule tõi kindlasti tuntuks näituse *ornaMENTAALNE* reklaamikampania ja ilmunud kataloog.

Raadioreklaami tehti Keskaja päevade ja Mardilaada kohta Kuku-, Viker- ja Klassikaraadio kanalites. Mardilaada teemal tegi saate Tallinna Televisioon. ERKL-i tegemistest ilmusid artiklid ajakirjas **Maakodu** detsembris ning **Maalehe** vahelehes **Targu Talita**. Ajakirjas **Reisimaailm** ilmus detsembris Mardilaata tutvustav artikkel. Peame oluliseks ilmunud artiklite kogumist ja säilitamist Käsitööliidu arhiivis.

Hindame kõrgelt tihedat **koostööd ajakirjaga Käsitöö**, mis avaldab regulaarselt meiepoolset infot ja on hea partner erinevates ettevõtmistes. Käsitööliidu koostöö 2014. a lõpus lapsehoolduspuhkusele läinud Ele Praksigi sujus väga hästi. Info meie ettevõtmistest jõudis ajakirja kaudu lugejaskonnani. Käsitööliidu juhatuse ettepanekul tunnustati Ele Praksi Kultuurkapitali tänutoetusega. Käsitööliidu juhatus soovib luua vastastikku toimiva koostöö ka uue peatoimetajaga.

Olulisel kohal Käsitööliidu tegevuse kajastamisel on meie koduleht **www.folkart.ee**, mille kõrval omandab järjest enam tähtsust Käsitööliidu leht **sotsiaalvõrgustikus Facebook**. Meil on ligi 4000 Facebooki sõpra!

Oluline on hoida kodulehe eesti- ja ingliskeelne versioon ajakohasena. Oleme loonud vajalikke ristviiteid enda ja partnerite kodulehtedele ning meie Facebooki kontole. Uuendatud on Käsitööliidu koolituskeskuse osa ning tööd jätkati aruandeaastal. Varasema otseviite Tallinna Rahvaülikooli lehele on asendanud koolituste põhiandmestik, kust leiab juba otselingid kursuse sisule jm informatsioonile.

MTÜ Rahvarõivas kodulehele, kust leiab infot nii rahvarõivaste kui ka sellealaste koolituste kohta, viib Käsitööliidu kodulehelt otselink.

Pidevat täiendamist vajab kodulehe ülesehitus, endiselt on mitmed teemad raskesti leitavad, toimiv otsingumootor alakasutatud. Ingliskeelne leht võiks olla sisukam ning otselinkimine liikmesorganisatsioonide kodulehetele tuleb korrastada. Peaks kaaluma uue, kaasaegsema ning kasutajasõbralikuma kodulehe lahenduse leidmist. Käsitööliidu kodulehekülge peaks olema innovaatilisem ja kujunduse poolest eeskujuks oma valdkonna tegevuste tutvustamisel.

Aruandeaastal ei ole meie kodulehekülge ei sisuliselt ega kujunduslikult oluliselt muutunud. Põhjuseks peame konkreetsete eesmärkide seadmise puudumist ja vähest pühendumist sellele teemale. Käsitööliit ei ole analüüsinud ka maakonna seltside kodulehekülge ega jaganud vastavasisulist õpetust (nt läbi mentorprogrammi). Sotsiaalmeedia olulisus sunnib meid enam sellele teemale juurde tulema nii loengute kui tunnustussüsteemide kaudu.

Käsitööliidu ametlik **e-postiaadress** *info@folkart.ee* toimib nii info koguja kui jagajana. Pärast paikkondade aastaaruannete laekumist uuendati kõik ERKL infolistid: *juhatuse, paikkonnad, alaliidud, toetajaliikmed* ning neid täiendatakse jooksvalt. Lisaks on loodud *huvilist*, kuhu plaanime koondada Käsitööliidu sõpru, kes on olnud huvitatud meie poolt edastatavast infost, kuid ei kuulu ühessegi eespool mainitud listi.

Teavet Käsitööliidu ettevõtmiste kohta on jagatud kõigil suurematel ettevõtmistel Tallinnas ja paikkondades ning maakondade infopunktides. Juhatuse liikmed osalesid käsitööpäeval Ida-Virumaal, ettevõtlusfoorumil Pärnus, käsitöökodades üle maa, jagades teavet Käsitööliidu ettevõtmiste kohta. Teavet Käsitööliidu tegevuste kohta jagatakse ka Tallinna linnavalitsuse toel ilmuval Tallinna käsitööpoode tutvustaval turismikaardil.

Kirjastustegevus. 2014. aastal ei toimunud tavapäraselt aastateema konkurssi ning seetõttu ei ilmunud ka kataloogi. Välja anti näituse *ornaMENTAALNE* kataloog ning 2015. a aastateema raamat *Loomast loodud*, koostaja Kristina Rajando.

Kevadel ja sügisel andsime välja Käsitööliidu *Teataja nr 30 ja 31* paberandjal (lisatud aastaraamatu paberversioonile). Kõik *Teatajad* on elektrooniliselt allalaetavad Käsitööliidu kodulehelt.

Mardilaadaks ilmusid *Mardilaada leht 2014* (lisatud aastaraamatu paberversioonile) ja koolituse voldik 2014/2015, Keskaja päevi ning Mardilaada reklaamivad flaierid ning Käsitööliidu 2015. a infovoldik.

2014. aastal olid Käsitööliidu erilise tähelepanu all Eesti käsitöömeistrid, kelle loomingut sooviti näidata võimalikult paljudele vaatajatele. 2013. a mardilaadaks **loodi paikkondade meistrite veebikataloog: Paikkonnad esitlevad...** Kataloog asub: <http://meistrid.edicy.co/>

Veebikataloogis esitletakse kõikide paikkondade parimaid meistreid. Iga paikkond võis esitada kuni 5 meistrit. Lehel toodi ära fotod meistri töödest ning meistri tutvustus. Osades paikkondades (nt Tartu) valis meistrid komisjon. Veebikataloogi kujundas Kadi Pajupuu. Kataloogi koostamise aeg oli väga lühike ning mitmes paikkonnas ei suudetud esitleda meistreid soovitud tasemel. Töö käigus tekkisid ka mitmed küsimused, mis vajasisid täpsemat selgitust. Käsitööliidu juhatuse ettepanekul jätkame kataloogi avatuks 2015. a lõpuni ja seda on võimalik veel täiendada.

EESMÄRK 3. Rahvusliku käsitöö säilimine on tagatud elukestva õppe, järelkasvu toetamise ja mitmekesise koolitustegevuse kaudu.

Õppida on mõnus, see viib asja edasi

Juhtide kool

Juhtide kool toimus 19. septembril Tallinna Rahvaülikooli ruumides. Juhtide kool on traditsiooniline paikkondade käsitööjuhtide koolitus ja infopäev. Peame oluliseks, et lisaks volikogule kogunetakse veel septembris, et jagada infot tulevaste teemade ja ettevõtmiste kohta, jagada käsitööalast infot ja teha ülevaade toimunust. Kindlasti aitab see kaasa organisatsiooni tugevdamisele ja töö korraldamisele.

Traditsiooniliselt räägiti uuest aastateemast *Loomast loodud*. Teemakohase loengu pidas Krista Sarv Ajaloomuuseumist, tutvustati Kristina Rajando koostatud samanimelist raamatut. Kajastust leidis Käsitööliidu aasta kaalukaim ettevõtmine – näitus *ornaMENTAALNE* Kunstihoones. Lisaks tutvustati käsitööettevõtluse uut **märki TUNNUSTATUD EESTI KÄSITÖÖ** ja selle taotlemist ning teisi suuremaid ettevõtmisi (Mardilaat, käsitöökojad jt).

Õhtul, pärast juhtide kooli, toimus esimene **3D-kultuuri loengusari *See ongi Rahvarõivas*** Tutvustati *Minu rahvarõivas – särgist sõbani* koolituse läbinute valmistatud rahvarõivaid. Peateemaks oli *laulupidupidu*, analüüsi pildimaterjali, mis rahval „suurel peol“ seljas oli, rahvarõivateemal rääkisid Igor Tõnurist, Reet Piiri, Lembe Maria Sihvre, Kristina Rajando ning Anu Randmaa. Vormsi rahvarõivaid tutvustas ja esitles grupp Kaluripiigid Haapsalust.

Õppereis Soome 4. november

Õppepäeva plaanis oli Wanha satama hoonetes toimuva Naiste jõulumessi ja Rootsi disaineri Gudrun Sjödenni kaupluse külastus. Samuti teised Helsingi käsitööpoed ja näitused. Messilt saime ülevaate Soome väiketootjate ja käsitööharrastajate tasemest. Väga hea üldmulje jäi Gudrun Sjödenni väikesest, kuid hubasest kauplusest. Sarjade väljapanek ja hooajalisus, pidevalt vahetuv tootevalik on kasvatanud kaupluseketi juurde fännklubi, kes külastavad ja tarbivad pidevalt tema tooteid. Lisaks külastasime Soome käsitööliidu TAITO-shopi ja teisi väiksemaid kaupluseid. Reisil osales Käsitööliidu juhatus ja Mardilaada toimikond.

Euroopa Rahvakunsti ja Käsitööföderatsiooni, Põhjamaade föderatsiooni aastakoosolek ja konverents *Surprising lace. Art&Craft Creativity in Europe*.

Konverents toimus 19.-21. novembril Riias. Peakorraldaja Dagmara Prieberga tunneb pitsiteemaga seotud valdkonda väga hästi, ta on kaitsnud ka sellel teemal oma doktoritöö. Nii konverents kui ka pitsinäitus olid väärikad esindajad Riia kultuuripealinn üldises programmis. Kindlasti pakkus konverents ja näitus enam huvi selle valdkonnaga tegelevatele inimestele, aga see oli ka kõigile teistele osalejatele silmaringi avardav.

Käsitööliidust osalesid Liivi Soova, Virve Tuubel, Liina Veskimägi-Ilste ja Karin Vetsa. Konverentsil esinesid kaheksa maa meistrid ja õpetajad, tutvustati tehnikaid, pitsi kunstiteostes, rahvusliku pitsi kasutust kaasaegsetes toodetes. Eesti ettekanded tegid Anne Hein ja Tiia Artla Tallinna Ülikoolist.

Konverentsi ajal külastati ka rahvusvahelist pitsinäitust Peetri kirikus, mis mõjus suurelt ja uhkelt, kindlasti andis väga eriilmeliste tööde kaalu kiriku interjööri. Eestist olid näitusel esindatud enamiku Eesti tuntumate niplispitsi meistrite tööd (Angelika Nöps, Eeva Talts, Kristiina Nemirovitš-Dantšenko jt).

Teine päev oli Läti käsitöö ja kultuuri päralt, külastati Cesise muuseumi, käsitööstudiodid, meistrisklasse.

Euroopa Rahvakunsti- ja Käsitööföderatsiooni aastakoosolek toimus konverentsile eelneval päeval ning sellel osalesid Liivi Soova ja Liina Veskimägi-Ilste. Koosolekul esitasid

liikmesriigid aastaaruanded ning kinnitati järgmine koosoleku toimumise aeg ja koht – septembris Bratislavas.

Aruandeaasta septembrikuus osales Liivi Soova Euroopa Rahvakunsti ja Käsitööföderatsiooni juhatuse koosolekul Salzburgis. Osaleti Austria käsitööühenduste koosolekul ja planeeriti edaspidist koostööd. Järgmine koosolek toimus 2015. aasta jaanuaris Pariisis.

ERKL-i koolituskeskus

Eesti Rahvakunsti ja Käsitööliidu Koolituskeskuse koolitusloa number on 6934HTM.

Koolitustegevusest teavitamine Käsitööliidu kodulehel on püütud teha võimalikult kasutajasõbralikuks. **Kursuste nimekiri, korraldamise tingimused** ja **kinkekaardi** ostmise ning kasutamise võimalused on kajastatud kodulehel **Koolituskeskuse** rubriigis.

Registreerumine kursustele toimub läbi Tallinna Rahvaülikooli registreerimissüsteemi, kuid tulevikus soovime, et ERKL Koolituskeskuse kursuste info ja registreerimine oleks üle toodud *www.folkart.ee* lehele. Süsteem vajab põhjalikumalt analüüsi, uuendust ja uusi otsuseid.

Rahvarõivakoolituste on võimalik registreeruda ainult läbi Eesti Rahvarõivad (*rahvarõivad.folkart.ee*) kodulehe. Suunav link koolitustele toimib endiselt ka Tallinna Rahvaülikooli ja Käsitööliidu kodulehtedelt.

Käsitööliidu Facebooki lehel on loodud avalikud fotoalbumid, mis võimaldavad info kiiret levitamist paljudele võimalikele huvigruppidele. Samas annab lehekülg operatiivset ja kiiret tagasisidet kursustel osalenutelt ning inimeste soovide kohta. Tihti on lihtsam küsida ning saada vastuseid foorumis kui helistada või saata e-kiri.

Käsitööliit on oma tegevuse algusest peale pidanud oluliseks koolituste korraldamist käsitööjuhtidele ja huvilistele. Selline süsteem on eksisteerinud ka aruandeaastal.

Majanduslik surutis on mõjutanud ka enesetäiendamist, sh osalemist praktilistel käsitöökursustel. Koolituse organiseerimise maht on oluliselt tõusnud, kuna huvi pikkade kursuste vastu on kahanenud. Lühikursuste organiseerimine on koolitusjuhile väga töömahukas ja suhteliselt odav hind ei anna võimalust palgata selleks tegevuseks eraldi koolitusjuhti.

Kultuuriministerium poolt rahastatava Mentorprogrammiga liitumine on andnud uue võimaluse käsitöövaldkonna tippjuhtide ja meistrite täiendkoolituseks. Käsitööliidu juures jätkame aastateema õppepäevadega (Tallinna Rahvaülikool ja Eesti Rahva Muuseum), juhtide kooli (september) ja ka traditsiooniliste suvekoolitustega (aastateema, käsitöömeistrid ja rahvarõivas).

Käsitööliidu juures on vajalik koordineerida juhatuse poolt määratletud teemasid: kaupluste ja näituste kujundus, kodulehekülg, käsitöö ja disain jne.

Lisaks on käsitööühenduste juhtidele, meistritele, huvilistele ning õpetajatele täiendkoolitusi korraldatud ka alaliitude kaudu: alaliitude kursused, suvekoolid ja käsitöölaagrid. Vt alaliitude aruandeid, Teataja 30 ja 31.

Aruandeaastal korraldati huvikoolitust Allikamaja Koolituskeskuses (Lühike jalg 6a) ja Estonia pst 5a. Allikamaja koolituskeskuses toimunud koolitused on seotud peamiselt

rahvarõiva teemaga ja peame selle jätkumist oluliseks ka edaspidi. Huvikoolitused, mis toimusid Estonia pst-l tuleks edaspidi siduda rohkem Tallinna Rahvaülikooliga.

Kõigil suurematel rahvakunsti- ja käsitöölaadadel on korraldatud meistrikodasid ja õpitubasid nii täiskasvanutele kui lastele.

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu kursused Kevad 2014. a

	Kursus	Juhendaja	Maht	Osalejad
1.	Fileepits edasijõudnutele	Eeva Talts	5	Jäi ära
2.	Süstikpits algajatele	Birgit Pere	5	12
3.	Süstikpits edasijõudnutele	Birgit Pere	5	11
4.	Luxeuili nõelpits algajatele	Kristiina Nemirovitš-Dantšenko	8	8
5.	Makramee algajatele	Tiia Artla	5	9
6.	Luxeuili nõelpits edasijõudnutele	Kristiina Nemirovitš-Dantšenko	8	Jäi ära
7.	Luunõel ja nõeltehnika	Monika Hint, Astri Kaljus	12	8
8.	Niplispits algajatele (algas sügisel)	Kristiina Nemirovitš-Dantšenko	24	12
9.	Niplispitsi klubi (algas sügisel)	Kristiina Nemirovitš-Dantšenko	24	11
		Kokku	96	71

Sügis 2014. a

	Kursus	Juhendaja	Maht	Osalejad
1.	Mündikott	Tiina Sillar	4	10
2.	Paeltikand	Tiina Sillar	4	14
3.	Süstikpits algajatele	Birgit Pere	4	11
4.	Süstikpits edasijõudnutele	Birgit Pere	4	5
5.	Luxeuili nõelpits algajatele	Kristiina Nemirovitš-Dantšenko	8	8
6.	Vilditud suss	Liina veskimägi-Iliste	4,5	8
7.	Vilditud müts	Liina Veskimägi-Iliste	4,5	8
8.	Makramee	Tiia Artla	5	6
9.	Makramee edasijõudnutele	Tiia Artla	5	Jäi ära
10	Lõngade värvimine	Lembe-Maria Sihvre	4	Jäi ära
11	Niplispits algajatele	Kristiina Nemirovitš-Dantšenko	24	13
12	Niplispits edasijõudnutele	Kristiina Nemirovitš-Dantšenko	24	12
13	Kaltsuvaip 4 tunniga	Lembe Maria Sihvre	4	6
14	Nõelvilidud jõulukaunistused	Maaja Kalle	4	8
15	Pärg ja kräss	Lembe Maria Sihvre	4	Jäi ära
16	Makramee			
17	Tootefoto ja väikestrukise kujundamine	Kadi Pajupuu, Sandra Urvak	12	10
		Kokku	119	119

Rahvarõiva Nõuandekoja kursused toimusid Allikamaja koolitusruumides, Rahvarõiva Nõuandekojas Lühike jalg 6a. Neid kursusi kureeris koolitusjuht Maiken Mündi.

2014. aasta kevadest toimuvad kursused peamiselt nädalavahetustel, kuna nädalasesed kursused ei täitunud ning need tuli ära jätta. Populaarsemad kursused olid aruandeaastal kirivöö ja Haapsalu salli kudumine.

Rahvarõivakoolitused on esemepõhised, st et kõik rahvarõivakomplekti kuuluvad esemed on haaratud. Kursused on aasta-aastalt samad – nii on võimalik 2–3 aasta jooksul kõiki kursusi läbides rahvarõivakomplekt valmis teha. Olles valmistanud vähemalt kolm komplekti, läbides vajalikud teoreetilised kursused ning koostanud kirjaliku töö, on võimalik taotleda rahvarõiva meistritunnistust.

Rahvarõiva Nõuandekoja kursused Kevad 2013. a

	Kursuse nimi	Juhendaja	Maht	Osalejad
1	Vaselised	Astri Kaljus	8	12
2	Sitsijaki kursus	Kübe Koppelman	12	Jäi ära
3	Triibuseeliku kanga kudumine	Anne-Ly Sootna	16	6
4	Lihula tikand, Muhu tikand	Silja Nõu	16	8
5	Muhu pättide valmistamine	Silja Nõu	8	3
6	Kõlavöö- ja pook	Maiken Mündi	8	7
7	Kirivöö	Maret Lehis	16	9
8	Oubi valmistamise kursus	Maret Lehis	8	Jäi ära
9	Setu pits	Ulve Kangro	12	Jäi ära
10	Kaapotkleidi õmblemine	Kübe Koppelman	20	Jäi ära
11	Pott- ja kabimütsi kursus	Maret Lehis	16	Jäi ära
12	Arhailine kõlavöö	Astri Kaljus	8	Jäi ära
13	Sõbade kaunistamine ja tikkimine	Silja Nõu	8	Jäi ära
14	Helmestega tikitud taskud ja vööd	Liis Junolainen	8	8
15	Hiiu pits	Aet Reha	5	6
16	Haapsalu sall	Aime Edasi	8	7
17	Nõeltehnika	Astri Kaljus	8	Jäi ära
18	Kirjaliku töö koostamine	Anu Randmaa	5	14
19	Rahvarõivaste hooldamine	Ulve Kangro	5	12
		Kokku	195	92

Kevad 2014. a

	Kursuse nimi	Juhendaja	Maht	Osalejad
1	Kristi Jõeste meistrikläss	Kristi Jõeste	12	14
2	Muhu tikand	Silja Nõu	24	10
3	Pott- ja kabimütsi kursus, oubi	Maret Lehis	16	6
4	valmistamine	Maret Lehis	8	4
5	Haapsalu sall	Aime Edasi	8	8
6	Kirivöö/ lapilised vööd	Maret Lehis	16	8

7		Maret Lehis	12	2
8	Nahast pastlad	Katrin Koch-Maasing	12	7
9	Roosimine	Anu Randmaa	4	14
		KOKKU:	112	42

Minu rahvarõivas – särgist sõbani on kaheaastane koolitus, mis sisaldab teoreetilist ja praktilist rahvarõivaõpet ning rahvakultuuri loenguid (Kultuurkapitali toel). Kursuse käigus valmistatakse üks meeste või naiste rahvarõivakomplekt ning koolituse lõpus väljastatakse lõpetajatele tunnistus.

Tunnid toimuvad üks kord kuus nädalavahetusel. Vahepealsel ajal eeldatakse osalejalt iseseisvat tööd. Kursuse põhiosas toimub: töö muuseumis, tikkimine ja õmblemine. Lisaks tuleb läbida kohustuslikud lisakursused vastavalt valitud komplektile ning koolituskavale ja soovi korral võtta valikkursusi. Lisaks rahvarõivakomplektile kirjutab iga osaleja kursusetöö ja metoodilise materjali. Koolituse läbinutel on võimalik kutsestandardi tingimustele vastavalt (rahvarõivad.folkart.ee) taotleda rahvarõivameistri kutsetunnistust.

Lisaks põhikursusele külastasid kursuselased Eesti Rahva Muuseumi, said osa loengutest: *Raharõivad ajastuste lõikes* (Reet Piiri), *Kirjaliku töö koostamine* (Anu Randmaa), *Rahvuslikud sukad* (Anu Pink), *Rahvuslikud ehted* (Igor Tõnurist).

Kursuse peamised juhendajad on: Silja Nõu, Vilve Jürisson, Kübe Koppelmann.

Uut gruppi 2014. aasta sügisel ei avatud. Samalaadne koolitus toimub Rahvarõiva Nõuandekoja eestvõtmisel ka Saaremaal, Raplas ja Pärnumaal. Sügiseks 2015 on Tallinna kaheaastastele koolitustele juba registreerunud kahe rühma jagu soovijaid.

15. juunil 2014 toimus Jänedal *Minu rahvarõivas – särgist sõbani I grupi* pidulik lõpetamine. Tunnistuse sai 19 kursuselast. Kõik lõpetajad valmistasid vähemalt ühe rahvarõivakomplekti ning koostasid vastava uurimistöo ja kirjelduse. Lõpetajate hulgas oli ka tublimaid, kes valmistasid lausa kaks ning üks lõpetaja isegi kolm rahvarõiva komplekti.

Meistriõpe. Kutseksamite korraldamine

Rahvakunsti- ja käsitöömeistri kutsetunnistus antakse välja kuuel erialal: tekstiil, sepatöö, nahatöö, puutöö, keraamika ja klaas. Võimalik on taotleda 3.–7. kutsetaset, alates 2008. aastast lisaks erivajadustega käsitöömeistritele osaoskustunnistust.

Rahvakunsti ja käsitöö kutsenõukogu koosseis 2014. aastal: Liivi Soova (Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit) – esimees, Ain Jepišov (Eesti Tööõpetajate Selts), Anni Kreem (MTÜ Eesti Lapitöö Selts), Ave Matsin (TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia), Eino Pedanik (Kultuuriministeerium), Ellen Värvi (Eesti Rahva Muuseum), Ene Lind (Tallinna Ülikool), Inna Soonurm (Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus), Kadi Pajupuu (Tartu Kõrgem Kunstikool), Kadri Viires (Eesti Kunstiakadeemia), Liina Veskimägi-Iliste (Harjumaa ja Tallinna Käsitöö Keskseksel, Rita Siilivask (Haridus- ja Teadusministeerium).

Kutsekomisjoni koosseis 2013. aastal: Maret Lehis (Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, OÜ Pileum) – esimees, Pille Kivihall (Nahakunstnike Liit) – aseesimees, Anu Randmaa (MTÜ Rahvarõivas), Kersti Laanmaa (Keraamikute Liit), Mare Johandi (Kutsekoda), Andres Rattasepp (Palupera Käsitöökoda), Eili Soon (Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool),

Meelis Kihulane (Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool), Joonas Kiri (Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskool).

2014. aastal toimusid kutseksamid Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolis (tekstiil), Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskoolis (sepatöö), Haapsalu Kutsehariduskeskuses (tekstiil), Räpina Aianduskoolis (tekstiil), Kuressaare Ametikoolis (tekstiil, nahk ja keraamika), TÜ Viljandi Kultuuriakadeemias (tekstiil) ja Tartu Kutsehariduskeskuses (tekstiil).

Kutseõppeasutuste kaudu anti välja kutsetunnistusi järgnevalt:

Tekstiilkäsitöö meister 6. tase – 12

Tekstiilkäsitööline 5. tase – 3

Tekstiilkäsitöö sell 4. tase – 65

Tekstiilkäsitöö valmistaja 3. tase – 1

Nahkkäsitöö valmistaja 4. tase – 3

Keraamikasell 4. tase – 5

Sepp 4. tase – 7

Lisaks tegi kutseksami Katre Arula, esitledes selleks oma isikunäitust. Talle omistati tekstiilkäsitöölise 5. taseme meistritunnistus.

Kokku andis ERKL kutsekomisjon 2014. aastal kutse 96 taotlejale.

Rahvakultuuri Keskusega koostöös väljatöötatud **käsitöövaldkonna mentorprogramm** sai Kultuuriministeeriumi toetuse ka 2014. aastal. Rahvakultuuri mentorprogramm (2013–2017) on loodud rahvakultuuri erinevate valdkondade elujõulisuse tagamiseks läbi õpetajate õpetamise (www.rahvakultuur.ee). Käsitöö valdkonna mentorprogramm võimaldab paikkondlikel keskseltsidel ja rahvakultuurispetsialistidel kutsuda koolitama ja nõustama käsitöö tippspetsialiste. Koolituste sihtgrupp on paikkonna käsitööõpetajad, ringijuhid, muuseumiõpetajad, keskseltside juhid, kultuuritöötajad, käsitöömeistrid ja -ettevõtjad – inimesed, kes oma uusi oskusi ja teadmisi paikkondliku käsitöötegevuse edendamisel rakendavad või kodukandis edasi õpetavad.

2014. aastal oli Käsitööliidul 24 mentorit erinevatest käsitöövaldkondadest. Toimus 47 koolitust üle Eesti, koolitused toimusid kõigis 20 paikkonnas. Sel aastal võttis Käsitööliit eesmärgiks toetada programmi abil eelkõige käsitööettevõtjaid ja pakkus keskse teemana välja *Käsitöö müügieskkonna kujundamise* koolituse. Selle teemaga seonduvalt said paikkonnad tellida erinevaid koolitusi: käsitöökaupluste kujundamine, käsitöö väljapanekute kujundamine, käsitöötoote esitlemine (pakendi ja tootelehe kujundamine, käsitööesemete pildistamine). Need teemad on üle Eesti kõikide käsitöötegijate jaoks aktuaalsed ja see kajastus ka koolitustellimustes: peaaegu kõik paikkonnad tellisid käsitöö esitlemise ja väljapanekute seotud koolitusi.

Kuna 2015. aastal on Käsitööliidu aastateemaks *Loomast loodud*, siis pakkus Käsitööliit uute teemadena välja *Luu- ja nahatööde* koolitused, mis samuti väga head vastuvõttu leidsid. Ülevaade kõikidest 2014. aasta käsitöövaldkonna mentorkoolitustest on toodud aruande lisa esitatud tabelis.

Rõõmustav on tõdeda, et paikkondade tagasiside toimunud koolitustele on olnud väga positiivne ja koolitusi peetakse paikkondliku käsitöötegevuse edendamise seisukohalt väga oluliseks. Setomaal mentor Eeva Taltsi poolt läbi viidud seto värvilise niplispitsi koolitusel taastati juba 100 aastat unustuses olnud käsitöötehnikaoskus, praeguseks on kümme Setomaa naist omandanud teadmisi sellest tehnikast ja valmistavad ette raamatut, mis on suunatud Setomaa koolidele, käsitööõpetajatele, ringijuhtidele ja ettevõtjatele.

Muhu seelikukanga kudumise koolitusel, kus mentoriks oli Veinika Västriik, vaadati üle vanad kirstudes hoiul olnud seelikukangad ja õpiti neid jälle kuduma. Näiteid mentorkoolituste tähtsusest rahvusliku käsitöö säilimisele on teisigi.

Käsitööliit loodab Kultuuriministeeriumi toetusele ka 2015. aasta mentorkoolituste läbiviimiseks. Jätkub koostöö olemasolevate mentoritega, plaanis on kaasata ka uusi mentoreid. Tulenevalt Käsitööliidu 2016. aasta kesksest teemast *Rahvarõivad* pakutakse kindlasti välja ka erinevaid rahvarõivaste valmistamise ja kandmisega seotud koolitusi. Täpsem info mentorkoolituste kohta ja paikkondlike tellijate kontaktid on toodud Käsitööliidu kodulehel: www.folkart.ee/mentorprogramm

2014. a toimunud mentorkoolitustest saad ülevaate aruande lisas esitatud tabelist.

EESMÄRK 4. Traditsioonide ja järjepidevuse väärtustamise, tegijate tunnustamise ja tegevuse mitmekesistamise kaudu on säilinud elujõuline rahvuslik käsitöö. Käsitööalased ettevõtmised on saavutanud ühiskonnas laia tuntuse.

Koos tehtud, hästi tehtud

Pärandihoidja auhinnad 2013:

Leida Mägi, Viljandimaa Rahvakunstiühingu juhatuse esimees. Elutöö preemia rahvusliku käsitöö alalhoidmise ja edasiarendamise eest.

Kersti Loite, Virumaa Kunsti ja Käsitöö Seltsi juhatuse esimees. Rahvusliku käsitöö alalhoidmise ja edasiarendamise eest.

Ene Pars, Tekstiilikunstnik, Eesti Lapitöö Seltsi juhatuse liige. Rahvusliku käsitöö alalhoidmise ja lapitöö traditsioonide edasiarendamise eest.

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu 85. aastapäeva teenetemärgid:

Aili Palm, MTÜ TuleLoo juhatuse liige

Anne Uttendorf, Ida-Virumaa Käsitööseltsi juhatuse esimees

Anu Randmaa, MTÜ Rahvarõivas juhatuse liige

Ave Matsin, ERKL juhatuse liige, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakonna juhataja

Eeva Talts, Pärnu Pitsistuudio juhatuse liige

Eino Pedanik, Kultuuriministeeriumi rahvakultuurinõunik

Imbi Karu, MTÜ Kesk-Eesti Käsitööseltsi juhatuse liige

Kadi Pajupuu, Tekstiilikunstnik

Katre Arula, Põltsamaa Käsiteokoda juhatuse liige

Kristi Teder, Eesti Käsitööõpetajate Selts AITA esinaine

Kristina Rajando, Vormsi Käsitööseltsi juhatuse liige

Lembe Maria Sihvre, ERKL juhatuse liige, Alaliitude Nõukoja ja Mänguasjade alaliidu juht

Luule Nurga, MTÜ Loometöö juhatuse liige

Marika Sepp, Kreutzwaldi muuseumi käsitöötoa tegevusjuht

Olga Kublitskaja, MTÜ Narva Klubi Käsitöö juhataja

Sigre Andreson, Seto Käsitöö Kogo juhatuse liige

Urmas Sukles, Haapsalu linnapea

Veinika Västriik, Kangakudujate alaliidu juht

Autasud anti välja 8. veebruaril volikogule järgnenud koosviibimisel Estonia teatri Talveaias.

SA Eesti Rahvuskultuuri Fondi Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu fondi halduskogu koosseisus Liina Veskimägi-Iliste (juhataja), Virve Tuubel, Anu Randmaa, Ave Marsin, Kadi

Pajupuu otsustas 2014. aasta fondi stipendiumi anda Liisa Tomasbergile Eesti rahvusliku käsitöö edendamise eest

Stipendiumid käsitöömeistritele

ERKL-i juhatuse ettepanekul on taotletud stipendiume ja toetusi nii suurettevõtmiste korraldamiseks kui käsitöömeistrite tegevuse toetuseks erinevatelt fondidelt ja institutsioonidelt.

2014 Eesti Kultuurkapitali rahvakultuuri sihtkapitali aastapremia said:

- **Näitus *ornaMENTAALNE*** kuraatorid Maasike Maasik ja Monika Järg ning kujundajad Malle Jürgenson ja Krista Lepland.
- **Haapsalu Pitsikeskus** - pitsikeskuse loomise ja käivitamise eest.

Kultuurkapitali tänapremiad:

- **Ave Matsin**, juubelinäituste korraldamine
- **Ele Praks**, ajakirja Käsitöö kõrgetasemelise toimetamise eest.
- **Riine Kallas**, näituste *Meelespeaõis ja kaheksakand. Esiemade kootud ja tikitud tekid erakogudes* (2013 ja 2014) korraldamise eest Harjumaa muuseumis.

Esimese rahvakultuuri sihtkapitali elutööpreemia sai Igor Tõnurist.

Keskaja päevad Tallinna vanalinnas toimusid 10.–13. juulil. Keskaja päevade kese on Raekoja platsil, kus toimub teemakohane turg ja laval eeskava, lisaks tegutseb Niguliste mäel keskaja küla, viimastel aastatel on toimunud Tornide väljakul suur rahvapidu.

Eesti meistritele lisaks osalesid laadal Ungari ja Läti käsitöömeistrid. Kokku oli laadal ligikaudu 90 käsitööettevõtet.

Keskaja külas tegutsesid *Rändava lodjakoja* meistrid, kes tutvustasid puu-, sepa- ja nahatööd. Lisaks olid telklaagris *Lonkava hundi koja* liikmed, kes näitsasid paelte punumist, tutvustasid keskaegseid rõivaid ja relvi, demonstreerisid keskaegset võitluskunsti. Kohal olid ka ehtesepad, ketraja, kaardimoor. Oli võimalik ise kätt proovida ja meistrite tööd jälgida.

Lastealal toimusid meistrikojad väikestele huvilistele, üles oli seatud keskaegne seikluslinnak, kus kõigil võimalik enda osavus ja täpsus proovile panna, samuti toimus väike rüütlikool. Viburajal said külastajad Kajamaa spordikooli juhendajate abil proovida vibulaskmist. Laupäeval toimus vibuturniir, kus keskaegsed ammukütid võtsid üksteiselt mõõtu täpsuses.

Traditsiooniliselt toimus esimese laadapäeva õhtul Viru väravate juurest Raekoja platsile suur keskaegne rongkäik, millele järgnes Raekoja platsi laval XV Keskaja päevade pidulik avamine. Avamisel pärjati laada parimaid.

Tallinna Raekojas toimuv karneval on olnud jätkuks avamisele ja soojenduseks rahvapeole. Tõrvikutega valgustatud rongkäigus liiguti peo lõpus Tornide väljaku Rahvapeole, kus toimus kontsert, mille peaesinejaks oli *Bordo Sarkany* Ungarist. Lisaks pakuti hulgaliselt põnevaid esinejaid – keskaegsest võitluskunstist idamaiste tantsudeni, ajastutruud melu ja kosutavat keskaegset sööki. Kõigil huvilistel oli võimalus laenutada kostüüm ja tunda end keskaegse linnakodanikuna.

Protsessioon ehk ringkäik – etendus kandis pealkirja *Vanalinna legendide radadel*. Etendus toimus reedeõhtuses Tallinna vanalinnas, osalejatele tutvustati läbi lavastuste keskaegse Tallinna sündmusi, toredaid legende ja tähtsaid kohti. Uuendusena toimusid Hopneri maja Diele saalis õhtukontserdid.

Viieteistkümne aastaga on tekkinud Keskaja päevade läbiviimisel traditsioonid, soovime nendega kindlasti jätkata ja vastavalt vajadusel uusi ettevõtmisi ja muudatusi programmi sobitada.

XVIII Mardilaat Saku Suurhallis toimus 6.–9.novembril 2014

Mardilaat on leidnud traditsioonilistes rahvakunstialastes ettevõtmistes kindla koha. Seda elustiiliettevõtmist toetavad käsitöömüük, meistrikojad, käsitöölane konsultatsioon, näitused ja eeskava. Laadal osales 204 eksponenti, nendest 10 õppeasutust, 7 kirjastust ja üle 20 meistrikoja.

Laada üldkujundus sai sel korral tänu Laika Belka Srelka disainibüroole Krista ja Malle Jürgensonile värskel ilmel, kes kasutasid seinakaunistuse põhjana suvise *ornaMENTAALNE* näituse valget põrandakatet. Ornament elas Saku Suurhalli saalis enda loomulikku ilusat elu. Avamisel tutvustasime uut käsitöölalast kirjandust. Tegime algust 2015. aasta peateema *Loomast loodud* tutvustamisega. Teemakohasel platsil toimus näitus, töötoad ja tutvustati samanimelist raamatut. Kohal olid ala parimad meistrid.

Konkurss **Uus toode mardilaadal** toimus kolmandat korda. Selle aasta parimateks valiti üheksa põnevat ja kvaliteetselt toodet:

Nutikindad – Viru Käsitöö Salong, Kersti Loite.

Suurrätiruuduline lapitekk – Väikegildi Meistrid MTÜ, Hilja Sepp

Kindakirjaga vöö – Katre Arula FIE

Kottide kollektsioon Meeri – Tasi OÜ, Triin Hellat

Riidenagi Härja Koer – Hello Mr. April, Maria Kalm

Kaamelikarva vilditud tänavajalatsid – Designhandicraft UÜ, Ene Tornberg

Eesti silmuskudumine 1. Tavad ja tehnikad – Saara Kirjastus / OÜ Saarakiri. Autorid: Anu Pink, Siiri Reimann, Kristi Jõeste

Silmkoelised setuainelised kleidid – Ruut & Triip, Riina Tomberg. Sing Sale Pro OÜ (Külluslikud Etnokudumid), Annika Vaalma

Eesti kindakirjad, komplekt kudumishuvilistele – Kodukäsitöö OÜ, Raja Kohv ja Linda Pool

Uue ettevõtmisega tuli Mardilaadal välja Jaago käsitöötalu, kes koostöös Põlva talukohvikuga pidasid laadal toreid kohvikuid. *TILLUke karukohvik* valiti ühtlaselt laada parimaks väljapanekuks. Lisaks kohvikule toimus ruumis karuvalmistamise töötuba ja väike kaunis kauplus.

Reedene programm oli rannarootsi traditsioonide päralt, siit uus algatus järgnevateks aastateks – tutvustada reedesel päeval ühte paikkonda läbi tantsu, laulu ja rahvariiete.

Käsitöö-ÖÖ eeskava oli traditsiooniline, mardisandid tulid sel korral tantsugrupist Leesikad koos Rannarootsi lugudega. Rahvuslike rõivaste moeetendust viisid läbi Tantsuteater TEE kuubis tüdrukud. Peaesinejaks olid suurepärase kolmik – ansambel Kõrsikud.

Käsitöö-ÖÖl anti ka välja esimesed viis **märki TUNNUSTATUD EESTI KÄSITÖÖ**.

Mardilaada lõpetamisel pärjati laada parimaid:

Parim toode – kudumite sari Varjud ja värvid. Ruut ja Triip, Riina Tomberg

Parim väljapanek – TILLUke karukohvik, Jaago käsitöötalu ja Talutoit OÜ

Parim meister – looma siseelundid käsitöös, Kristina Rajando

Laada lõpul loositi külastajate vahel välja Marja Mariiseni lapitekk, demonstreeriti kolm aastat meie laatadel ühistööna tikitud vaipa ning telgedelt võeti maha juba neljateistkümnendal külastajate poolt kootud kaltsuvaip.

Mardilaadal osaleda soovijaid on aastatega järjest rohkem. Septembris oli kõigil võimalus esitada laadal osalemise sooviavaldus. Komisjon tegi otsused oktoobri alguses, pidime ära ütlemise ligikaudu 120 väikeettevõtjale. Saku Suurhall seab enda ruumide ja pinnaga piirid ning

kõik soovijad laadale kahjuks ei mahu. Meie eesmärk on tutvustada traditsioonilist käsitööd, välja tuua paikkondlik eripära, samas innustada alustavaid ettevõtteid ja laadale kutsuda firmasid, kelle tooted rikastavad laada üldpilti. Laadal kauplejana osalemise tingimused on toodud ära kodulehel www.folkart.ee.

Mardilaada külastajate arv on püsinud viimastel aastatel stabiilne. Külastajateks on põhiliselt meie kohalik käsitööteadlik ja teemat armastav inimene, aga ka põhjanaabrid Soomest ning Rootsist.

Rahvakunsti laat toimus 13.–15. juunil Tallinna Raekoja platsil.

See laat on rahvuslikku käsitööd tutvustav välilaat. Laat on vana aja stiilis, kauplejad on rõivastunud rahvuslikult, sama on silmas peetud ka väljapanekul. Laadal osales üle 80 meistri ja paar toiduga kauplevat ettevõtet. Osalejatel oli võimalik jälgida meistrite tööd. 2014. aastal ei korraldatud selle laada raames eraldi meistrikodasid. Laada teisel päeva liitusid meistritega lapsed, kel on võimalik enda valmistatud käsitööd müüa ja taskuraha teenida. Laadal osales ligikaudu 20 last, populaarsed valdkonnad olid keraamika ja ehete valmistamine.

2015. aastal toimub Rahvakunsti laat osalejate palvel juulikuus, seoses sellega soovime laata ka uuendada ja sisukamaks muuta.

Meistrikodade ja õpitubade korraldamine

Meistrikodad ja õpitoad toimusid pea kõigil meie suurematel ettevõtmistel. Koostöös MTÜ Rahvarõivas ja Kodukäsitöö OÜ oleme turismifirmade tellimusel korraldanud erinevaid loenguid ja töötubasid Tallinna külalistele. Sellel alal on koostööks veel kindlasti arenguruumi. Ruumid, tehniline baas ja oskused on olemas, peame õppima neid rohkem välja pakkuma.

Jätkuvalt on populaarne paikkondlike traditsiooniliste **rahvakunsti- ja käsitöölaatade** korraldamine. Nende kohta saab infot Käsitööliidu kodulehelt.

Näitus *ornaMENTAALNE*

Tallinna Kunstihoone, 28.juuni–27.juuli 2014, näituse avamine toimus 27. juunil.

Näituse eesmärk oli esile tuua ORNAMENDI mitmesuguseid tähendustasandeid – ornamentaalsust kunstis ja märkide tähendust käsitöös; tekitada intriige ja vastandusi, aga ka võimalust valdkondadevaheliseks üksteisemõistmiseks.

Märkide, nende seoste ja kujundusprintsipiide algallikad pärinevad erinevatest kultuuridest ja omavad erinevaid tähendusvälju ning mentaalsust. ORNAMENDID on nagu suured ja väikesed sillad kultuuride, maade ja rahvaste vahel. Need on lood üle põlvkondade, põhjust lõunasse, rändurilt paiksele, kuningalt narrile. Need on märgid, mis kannavad edasi TARKUST ja VAIMSUST – see kokku ongi *ornaMENTAALNE*.

Näitusel osalevad käsitöömeistrid erinevatelt käsitööaladelt, professionaalsed kunstnikud erinevatelt erialadelt ning kutsutud autorid, kes kasutavad käsitööesemeid kui väljendusvahendit kaasaegse visuaalse kunstikeelega teoste loomiseks.

Näituse initsiaator ja peakorraldaja oli Käsitööliit, kuraatorid Monika Järg ja Maasike Maasik. Kujunduse tegid Malle Jürgenson ja Krista Lepland firmast Laika Belka & Strelka. Näitust rahastasid: Eesti Kultuurkapital (rahvakunsti ning kujutava ja rakenduskunsti sihtkapital), Hasartmängumaksu Nõukogu, Eesti Rahvuskultuuri Fond, Tallinna Kultuuriväärtuste Amet, MTÜ Vaselised, MTÜ Rahvarõivas. Näitust külastas ligi 4000 inimest ning see tõi osalejalt palju positiivset tagasisidet.

Peame näitust väga oluliseks etapiks Käsitööliidu tegevuse juures. Koostöös kunstnike ja käsitöömeistritega sündinud näitus sai võimalikuks väga paljude sellele eelnenud näituste toel. Näituse initsiaatoritel (Liivi Soova, Liina Veskimägi-Iliste, Maiken Mündi, Kadi Pajupuu,

Anu Raud, Ave Matsin, Riina Tomberg jt) on olnud võimalik pikki aastaid teha koostööd Põhjamaade ja Euroopa käsitööühendustega. Mujal nähtud kunsti ja käsitöömeistrite ühishäited olid kindlasti julgustajaks selle suure ettevõtmise algatamisel. Hindame kõrgelt koostööd näituse kuraatorite ja kujundajatega, nende ühistööna sündis oluline koostööprojekt, mille tähendus on meie jaoks märgiline. Edukas näitus annab meile julgust edaspidistel otsingutel näituste korraldamise valdkonnas.

Näituste korraldamine Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis ja mujal

2014. aastal toimus Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis 18 näitust. Sellest aastast alates vahetuvad näitused varasema kahe nädala asemel iga kolme nädala tagant. Näituste graafik on toodud aastaaruande lisa. Kuna 2014. aasta oli Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu poolt kuulutatud *Meistrite aastaks*, siis lähtusid ka paljud näitused samast teemast – tutvustati erinevate käsitöövaldkondade (tekstiili-, puu-, tohu-, naha- ja metallitöö) meistreid. Lisaks paljudele isikunäitustele toimus konkurss-näitus *Noor käsitöömeister* koostöös Eesti Käsitööõpetajate Seltsiga AITA, mille raames tutvustati parimaid kooliõpilastest käsitöömeistreid. Igal aastal on galeriis vähemalt üks välisnäitus. 2014. aastal tutvustasid galeriis oma keskajast inspireeritud töid Riia käsitööstudio Auseklis sepad. Iga-aastaselt on näituste kavas ka vähemalt üks rahvarõivanäitus. Suvel toimunud näitusel *SEE on rahvarõivas* sai näha erinevate kihelkondade autentseid rahvarõivakomplekte. Näituse eesmärk oli tõsta küllastajate teadmiste taset rahvarõivastest ja nende kandmisviisidest.

Parimaks Eesti Käsitöö Maja näituseks aastal 2014 valiti Käsitööliidu juhatuse poolt Katre Arula isikunäitus *Siidiga, niidiga...* Näituse avamispäeval sooritas Katre Arula tekstiilikäsitöölise kutseeksami ja omandas 5. taseme kutsetunnistuse.

Rõõm on tõdeda, et ideest korraldada *Meistrite aasta* raames paikkondades käsitöömeistreid tutvustavaid näitusi haarati kinni ja näitused viidi ka tavapära näitusepaikadest väljapoole, laiema avalikkuse ette. Näiteks toimus aasta lõpus Jõgevamaa meistrite rändnäitus *Puusse pandud*, mida sai näha Põltsamaal Parfümeeria-pudu poes ja Uues Apteegis, Jõgeval SEB pangahoones, Linnavalitsuses ja Maavalitsuses, politseijaoskonnas jm. Paikkondlike näituste korraldamisel oli suur abi ka käsitöö mentorprogrammi koolitustest – mentor **Kadi Pajupuu** on kahe aasta jooksul käinud juhendamas peaaegu kõiki paikkondi ja viinud läbi nii teoreetilisi koolitusi kui ka praktilisi õppepäevi, kus on omandatud teadmisi ühiselt näitusi üles seades.

Käsitöö propageerimine aasta teema kaudu

2014. aasta oli **Käsitööliidu juubeliaasta** ja sel aastal traditsioonilist aastateema konkursi ei toimunud. Aasta oli kuulutatud *Meistrite aastaks* ja keskenduti käsitöömeistrite tutvustamisele. Konkursiga jätkatakse 2015. aastal, kus teemaks on *Loomast loodud* ja materjalidena fookuses luu, nahk jt loomse päritoluga materjalid.

Toimusid **aastateema õppepäevad** Tallinnas ja Tartus (31. jaanuar ja 21. märts). Peateema oli ***Käsitööpood ja toode***.

Õppepäevade eesmärk oli käsitöö valdkonnaga seotud inimestele tutvustada käsitööpoodide ja näituste kujundamise põhimõtteid, visuaalset müüki ning väljapanekute loomist ja väikestruktuuride kujundusloogikat.

Ettekannetega esinesid Tartus: Krista Aren, TLU Kunstihariduse osakonna juht ja Tartu Kunstikooli värvusõpetuse, maalimise ja erialakompositsiooni õpetaja Imbi Kruuv ning tekstiilikunstnik ja disainer Kadi Pajupuu. Tallinnas: Krista Aren, Mae Kivilo (Emma Lepermann stuudio), Kadi Pajupuu.

2014. aasta teises pooles alustas Käsitööliit koostöös Tallinna Rahvaülikooliga uut koolituste sarja **3D-kultuur**, kus teemaõhtute vormis tutvustati erinevaid käsitöömeistreid ja käsitöövaldkonna mõjutajaid. Üritused toimusid Tallinna Rahvaülikooli Vene tn 6 õppehoones. Õhtute külalised 2014. aastal olid: Riina Tomberg, Ulve Kangro, Epp Mardi ja Anu Kaelusoo, Kristi Jõeste ja Liina Veskimägi-Iliste. Teemaõhtutega jätkatakse ka 2015. aastal. Täpsem info Tallinna Rahvaülikooli kodulehel www.kultuur.ee.

XVIII Käsitööpäevad toimusid 30.–31. mail Ida-Virumaal ja Narvas. Käsitööpäevadel olid esindatud enamik maakondi. Esimese päeva peamised tegevused olid koondatud TÜ Narva Kolledži toredasse peahoonesse. Avamisele järgnesid töötoad. Kohalikud tegijad olid väljas väga erinevate meistriskodadega, huvi jagus ja igaüks leidis endale sobiva töötoa. Samas oli vaatamiseks väljas Narva pitsimeistrite näitus. Narva on kuulus pitsi ja pitsimeistrite poolest, väljapanek oli suursugune. Ekskursioonil saadi ülevaade põneva ajaloo ja Narva linnast, külastati Narva Muuseumi ja sealset Põhjaõue. Kindluse tornisaalis sai vaadata pühendumist nõudva niplispitsi näitust. Õhtul toimus kolledži aulast linaste rõivaste moeletendus, esinesid Narva Muusikakooli lapsed ja folklooriselsid.

Teine päev oli traditsiooniliselt ringreisi päralt. Külastasime Halliste gobeläänide näitust Jõhvi linnagaleriis Ehalill, kohtusime tunnustatud õpetaja ja õlemeistri Endla Lipuga. Külastasime Avinurme Elulaadikeskust ja Puiduaita ning laulsime Mikk Sarvega Valge Täku Talli juures väga laule. Käsitööpäevade korraldamine annab paikkonnale võimaluse näidata ja tutvustada end läbi meistrite ja käsitöö, see on traditsioon, millega kindlasti jätkame.

Käsitöökojad üle maa toimusid 25. oktoobril ja seda juba neljandat korda. Üle-eestiliselt toimus rohkem kui 100 erinevat käsitöökoda, kuhu kogunesid käsitöömeistrid, et anda ühine panus oskuste edasiandmisel ja ainelise pärandi väärtustamisel. ERKL aastateema oli pühendatud meistritele. *Õppida meistrit!* kutsus üles märkama oma paikkonna tegijaid, kellelt on õppida. Meistri sõna taga ei mõelnud me ainult juba tuntud ja tunnustatud meistreid, vaid ka andekaid tavainimesi, kes on meie ümber.

Kodade registreerimine avati kohe pärast volikogu toimumist veebruaris, kuid enamus registreerimisi laekus alles septembri lõpus–oktoobri alguses. Käsitööliidu kodulehelt oli võimalik saada registreerimiseks vajalikku informatsiooni, alla laadida registreerimisvorm jne. Kõikidele koja registreerujatele saadeti plakati alus, kuhu sai oma õpitoa info kirjutada ning reklaamina välja trükkida. Facebookis lõime eraldi lehe Käsitöökodade info levitamiseks. Kodulehel registreeriti õpitoad maakondade kaupa, see hõlbustas huvilistel leida endale lähim ning meelepärasm käsitöökoda. Kõik maakonnad leidsid võimalusi osaleda meie ühisettevõtmises. **Täname kõiki Käsitöökodade korraldajaid ja osalejaid!** Käsitöökojad 2015 toimuvad 24. oktoobril.

EESMÄRK 5. Eestlane väärtustab ja oskab tähele panna unikaalset eesti käsitööd, mis on üks eestluse identiteedi aluseid.

Oma on armas

Suurimaks kordaminekuks käsitöövaldkonna toetamisel ja parimate esiletõstmisel on märgi **TUNNUSTATUD EESTI KÄSITÖÖ** statuudi väljatöötamine ja esimeste märkide omistamine Mardilaadal.

Märgi eesmärk on toetada käsitööettevõtlust ning tunnustada käsitöömeistreid/ettevõtjaid ja tõsta esile kõrgetasemelisi käsitöötooteid.

Käsitööliidu juhatus koosolekul (28.08.2014) kinnitati märgi statuut, saamise protseduur ja ekspertkomisjon järgmises koosseisus: Kadi Pajupuu (esimees), Merle Suurkask, Evelin Tširk, Urmas Puhkam ja Liivi Soova (Käsitööliidu juhatuses esindaja). Vajadusel kaasatakse komisjoni erialaspetsialist.

Mardilaadal anti välja viis esimest tunnustust:

Riina Tomberg (**Ruut ja Triip OÜ**), Ulve Kangro (**Ullaline OÜ**), Aivar Reidla (**Schenkenberg OÜ**), Aasa Jõelaid, Pille Källe, Pille Schneider, Saima Tee (**Haapsalu Käsitööselts MTÜ**), Angelika Nöps (**Hestia MTÜ**).

Ekspertkomisjoni koosolekul tehti juhatusel ettepanek kinnitada statuudis tehtud parandused. Juhatus kinnitas muudatused oma koosolekul (14.01.2015) ja sellega saab tutvuda meie kodulehel. Vt ka lisa 3 lisa lk 27.

Juubeliaastal pöörasime erilist tähelepanu meistri- ning rõhutasime käsitööpoodide kujundamise ja väljapaneku esitluse olulisust. Teema osutus väga oluliseks ja ainuüksi mentorprogrammi raames toimus 11 koolitust. Populaarseimaks koolitajaks osutus Kadi Pajupuu. Kutsusime maakondi korraldama meistrite näituseid ja tänu sellele toimusid näitused kõigis maakondades.

VI väikeettevõtjate foorum toimus 11. oktoobril Pärnus, Maarja Magdaleena Gildi majas, peateemaks sel korral koostöö. Osalejad said ülevaate Käsitööliidu tegusast suvest ja tulevastest ettevõtmistest. Liivi Soova esitles käsitöötooteid tutvustavat märki Tunnustatud Eesti Käsitöö, mis tekitab saalis elava arutelu. Põhietekande tegi Raili Mengel-Sünt Pärnu Lahe Partnerluskogu projekti Romantiline Rannatee näitel, kus 250 km pikkust rannatee ühendab endas teid, teenindusasutusi, kultuuri-, ajaloo- ning loodusväärtusi ja sündmusi, mis jäävad Pärnumaa kümne valla piiridesse. Rannatee tegevusse on haaratud ka hulk käsitööettevõtjaid.

Toimus tutvustav ringkäik Gildi äsja viie-aastaseks saanud meistrikodades. Foorumi teises osas tutvustati läbi edulugude Pärnu ja Pärnumaa meistreid. Ettekanded tegid gildi majas asuv Vaas&Vaas OÜ, Häädemeeste meister Anu Ericson, Pärnu-Jaagupi vallas asuv Alpakafarm OÜ perenaine, Tõstama käsitöökauplust ja käsitöökeskust tutvustas Anu Randmaa ja MTÜ Loodusvärvid tegemistega viis meid kurssi Pärnumaa värskete käsitöövaldkonna juht, tubli ketraja Liis Luhamaa.

Foorumil anti üle auhind Käsitööettevõtja 2014 Maarja-Magdaleena Gildis tegutsevale keraamikule Eddi Leedile.

Käsitööfoorum on senini kahjuks käsitöövaldkonna kitsa ringi ettevõtmine ja ei ole saanud soovitatavat üleriigilist tähelepanu. Samas peame seda Käsitööliidu oluliseks ürituseks kui ühe paikkonna käsitööettevõtluse propageerimise parima ettevõtja esiletoomist. Ettevõtlusfoorum on koht, kus saame tõstatada valdkonnale olulisi probleeme. Juba traditsiooniliseks kujunenud foorum peab jätkuma. 2015. a foorum toimub Valgas.

Aruandeaastal tunnustati meistreid ja käsitöölisi nii Mardilaadal kui ka Keskaja päevadel.

Keskaja päevade parimad:

Parim meister – Mihail Tšitškan

Parim meistrikoda – Ivars Skrieders

Stiilne kaup ja ilus väljapanek – Vitalis Vitolds ja Aija Vise

Mardilaadal

Parim toode – kudumite sari *Varjud ja värvid*. Ruut ja Triip, Riina Tomberg

Parim väljapanek – TILLUke karukohvik. Jaago käsitöötalude ja Talutoit OÜ

Parim meister – looma siseelundid käsitöös, Kristina Rajando

ERKL toetajaliikmed

Toetajaliikmeid reklaamitakse Käsitööliidu kodulehel www.folkart.ee, samuti meie kaks korda aastas ilmuvas infolehes *Teataja*. Käsitööliidu toetajaliikmed on nimekirjades valdkonnapõhises järjekorras, veebilehel on toetajad otseavatavad linkide kaudu väikeettevõtja kodulehele.

Siseturismi edendamisele mõeldes on Käsitööliidu kodulehel kajastatud maakondades toimuvad suuremad üritused ning laadad, samuti tutvustatakse maakondade turismikaarte *Ring ümber käsitöö*. Aruandeaastal oli Käsitööliidul 40 toetajat.

Siseturismi edendamisele mõeldes on Käsitööliidu kodulehel kajastatud maakondades toimuvad suuremad üritused ning laadad, samuti tutvustatakse maakondade turismikaarte *Ring ümber käsitöö*. Hetkel on Käsitööliidu kodulehel *Tsõõr ümber Vana-Võromaa käsitöö*, *Ring ümber Viljandimaa käsitöö* ja Tallinna käsitöökaart.

Tallinna käsitöökaart antakse välja koostöös Tallinn Ettevõtlusametiga ning see on ilmunud sama kujunduse ja kontseptsiooniga aastast 2011. Kahel viimasel aastal on kaardi tiraažiks olnud 20 000 tk. Kaardile on märgitud Tallinnas asuvate käsitööpoodide, -meistrikodade info eesti, soome ja inglise keeles. Samuti on kaardil kajastatud Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu olulisemad ettevõtmised. Eelmisel aastal lisandus kaardile ka lõnga- ja kangapoodide info.

Aruandeaastal tehti otsus töötada välja käsitöökaart, kus tutvustatakse parimaid meistrikodasid ja poode üle Eesti, samas esitletakse ka märgi *TUNNUSTATUD EESTI KÄSITÖÖ* omanikke ja viidatakse poodidele, kust nende toodangut osta saab.

Osalemine Masqati rahvusvahelisel folkloorifestivalil 22. jaanuar–22. veebruar 2014

Omaan on väike riik Araabia poolsaare tipus, pealinnaks Masqat. Sealsele rahvusvahelisele folkloorifestivalile sõitsid Mari-Liis Makus, Katarina Naarits, Aita Rõemus, Liina Veskimägi-Iliste enda käsitööd näitama ja oskusi demonstreerima. Festival oli suur, rahvusvahelisel alal kuues paviljonis esitlesid enda käsitöötraditsioone ja kaasaegset käsitööd 20 maa meistrid. Eesti oli samas hoones Ungari, Peruu, Jordaania ja Palestiinaga. Need olid põnevad kolm nädalat, Omaani kohalikust käsitööst oli võimsalt esil mägedes elavate beduiinide väljapanek – kangrud, ketravad, korvipunujad ja puutöömeistrid. Välisriikidest osalejatest köitis meid enim peruulaste tikand ja alpakaalõngast kudumid, Khaana ja Jordaania klaasimeistrid, Nigeeria vahabatika, Kirgiisia vilt ja Taiwani punutised. Osalemine rahvusvahelistel ettevõtmistel rikastab silmaringi ja annab võimaluse tutvustada enda töid.

Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigalerii näitused 2014

Eesti Käsitöö Maja (Pikk 22, Tallinn)

17.12.2013-6.01.2014	<i>Värvid ja varjud.</i> Christi Kütt ja Riina Tomberg
7.01-27.01	<i>Keskaeg.</i> Sepised Läti meistritelt
28.01-17.02	<i>Päike.</i> Lapitöö Seltsi meistrid
18.02-10.03	<i>Teretab tuuli.</i> Vilditud piltvaibad. Koidu Laur
11.03-31.03	Ajaloolised vööd ja peakatted. Maiken Mündi, Maret Lehis
1.04-21.04	<i>Kihelkondlike ehete kütkeis.</i> Keiu Kullas
22.04-12.05	<i>Noor käsitöömeister.</i> Eesti Käsitööõpetajate Selts AITA
13.05-2.06	<i>Kaasaegne pärimus tekstiilis ja ehetes.</i> Gled-Airiin ja Anna-Helena Saarso
3.06-25.06	<i>Sünergia.</i> TuleLoo
26.06-14.07	<i>SEE on rahvarõivas.</i> MTÜ Rahvarõivas
15.07-4.08	Liina Veskimägi-Ilste isikunäitus
5.08-25.08	<i>OH SA MARI.</i> Kango Tekstiil
26.08-15.09	Saaremaa meistrite lambanaha ja villatööde näitus <i>Hästi hoitud saladus...</i>
16.09-6.10	Tohunäitus ja õpituba. Andres Rattasepp
7.10-27.10	Ulve Kangro isikunäitus <i>Minu maitse</i>
28.10-17.11	Kristi Jõeste meistrikoja ULAS kindanäitus <i>Külma vastu</i>
18.11-8.12	Lembe Maria Sihvre isikunäitus <i>Ja laulavad metsad ja aasad</i>
9.12-29.12	Katre Arula isikunäitus <i>Siidiga, niidiga...</i>

2014. a mentorkoolitused maakondades

Nr	Paikkond	Paikkondlik tellija	Kuupäev	Koolituse teema	Mentor
1	Harjumaa	Piret Aavik	18.okt	Näituste ja meistrikodade kujundamine	Kadi Pajupuu
2		Riine Kallas	25.okt	Luutööd	Monika Hint
3		Riine Kallas	1.nov	Luutööd	Monika Hint
4	Hiiumaa	Ain Jepišov	22.nov	Rahvuslik metallehistöö	Andres Rattasepp
5		Ain Jepišov	20.dets	Käsitöö väljapanekute kujundamine	Kadi Pajupuu
6	Ida-Virumaa	Erika Kõllo	30.okt	Käsitöö väljapanekute kujundamine	Kadi Pajupuu
7		Erika Kõllo	11.dets	Ida-Virumaa rahvarõivad, talvised rõivad	Anu Randmaa
8	Jõgevamaa	Katre Arula	8.okt	Taimedega värvimine	Liis Luhamaa
9		Katre Arula	10.okt	Piirkondlik käsitöötoode. Kaupluste kujundamine	Imbi Kruuv
10	Järvamaa	Imbi Karu	10.märts	Käsitöö väljapanekute kujundamine	Kadi Pajupuu
11		Lili Välimäe	25.okt	Käsitööesemete pildistamine	Sandra Urvak
12	Kihnu	Annika Annuk	23.mai	Traditsiooniline nahatöö	Kristina Rajando
13	Läänemaa	Marju Viitmaa	17.jaan	Rahvarõivaste kandmine, Läänemaa	Anu Randmaa
14		Marju Viitmaa	15.nov	Tekstiili hooldus	Ulve Kangro
15		Marju Viitmaa	8.dets	Käsitöö väljapanekute kujundamine	Kadi Pajupuu
16	Lääne-Virumaa	Kersti Loite	22.-23. juuli	Taimedega värvimine	Liis Luhamaa
17		Kersti Loite	27.okt	Käsitöötoodete esitlemine: fotokompositsioon	Kadi Pajupuu
18		Luule Nurga	18.okt	Kangakudumine: Saori loovkudumine	Anneli Säre
19		Luule Nurga	16.nov	Käsitööesemete pildistamine	Sandra Urvak
20	Muhu	Ülle Kuusk	29.-30.märts	Kangakudumine: Muhu seelikud	Veinika Västriik
21		Ülle Kuusk	5.-6. aprill	Kangakudumine: Muhu seelikud	Veinika Västriik
22		Ülle Kuusk	28.apr	Käsitöö müügikeskkonna kujundamine	Kadi Pajupuu
23	Põlvamaa	Kati Taal	31.okt	Arhailised tekstiilitehnoloogiad: vaselised	Astri Kaljus
24	Pärnumaa	Liis Luhamaa	12. ja 19. okt	Käsitööesemete pildistamine	Sandra Urvak
25		Liis Luhamaa	22.nov	Käsitöö väljapanekute kujundamine	Kadi Pajupuu
26		Liis Luhamaa	30.nov	Käsitööesemete pildistamine	Sandra Urvak
27	Raplamaa	Anne Ummalas	19.-20. aug	Taimedega värvimine	Liis Luhamaa
28		Anne Ummalas	29.nov	Luutööd	Monika Hint
29	Saaremaa	Mareli Rannap	31.jaan	Tekstiili hooldus	Ulve Kangro
30		Mareli Rannap	29.märts	Rahvarõivaste kandmine	Anu Randmaa
31		Mareli Rannap	28.nov	Käsitöötoodete pildistamine	Sandra Urvak
32	Setomaa	Sigre Andreson	30.nov	Seto värviline niplispits	Eeva Talts
33	Tallinn	Maiken Mündi	9.dets	Käsitöökaupluste kujundamine	Imbi Kruuv
34		Liina Veskimägi-Iliste	20.dets	Minu ornamentaalne	Kristina Rajando
35	Tartumaa	Astrid Hallik	26.aug	Viltimise tehnikad: nuno-vilt	Liina Veskimägi-Iliste
36		Astrid Hallik	14.nov	Luutööd	Monika Hint
37		Astrid Hallik	21.nov	Arhailine nahatöö	Monika Hint
38	Valgamaa	Marge Tadolder	22.nov	Käsitööesemete pildistamine	Sandra Urvak
39		Marge Tadolder	29.nov	Käsitöö väljapanekute kujundamine	Kadi Pajupuu
40		Marge Tadolder	6.dets	Traditsiooniliste puutööriistade teritamine	Andres Ansper
41	Viljandimaa	Leida Mägi	20.märts	Arhailised tekstiilitehnoloogiad: vaselised	Astri Kaljus
42		Leida Mägi	21.nov	Kedervarrega ketramine ja villatööd	Astri Kaljus
43	Vormsi	Kristina Rajando	12.apr	Tekstiili hooldus	Ulve Kangro
44		Kristina Rajando	7.juuni	Käsitöö väljapanekute kujundamine	Kadi Pajupuu
45	Võrumaa	Marika Sepp	22.mai	Käsitööesemete pildistamine	Sandra Urvak
46		Marika Sepp	27.mai	Viltimise tehnikad	Liina Veskimägi-Iliste
47		Marika Sepp	24.nov	Käsitöötoote esitlemine: pakend, trükised jne	Kadi Pajupuu

Käsitööettevõtluse tunnustamine

Eesmärk: tunnustada käsitöömeistreid/ettevõtjaid ja tõsta esile kõrgetasemelisi käsitöötooteid. Toetada käsitööettevõtlust.

Eesti käsitöömeistri/ettevõtte tunnustatud toode/tootegrupp: märk *TUNNUSTATUD EESTI KÄSITÖÖ*

Tunnustusega kaasneb

- tunnistus Eesti käsitöömeistri/ettevõtja tunnustatud tootele/tootegrupile
- õigus kasutada oma toodetel ja reklaammaterjalides

märki *TUNNUSTATUD EESTI KÄSITÖÖ*

Tunnustuse annab Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit (ERKL) toetudes ekspertkomisjoni ettepanekule

- Ekspertkomisjoni nimetab ERKL-i juhatus iga aasta veebruaris
- Komisjoni kuulub viis liiget: Käsitööliidu juhatuse esindaja ja neli eksperti (vajadusel kaasatakse vastava eriala asjatundjaid)
- Märki kasutamise õigust kontrollib ekspertkomisjon
- Ekspertkomisjonil on õigus peatada märki kehtivus, kui toode/tootegrupp ei vasta märki omistamise ajal tunnustamise aluseks olnud toodete tasemele
- Ekspertkomisjoni otsuse kinnitab ERKL-i juhatus

Märki *TUNNUSTATUD EESTI KÄSITÖÖ* saab oma tootele/tootegrupile taotleda Eestis tegutsev käsitöömeister/ettevõtja, kes:

- valmistab kvaliteetseid käsitöötooteid Eestis
- on tegelenud käsitöötoodete valmistamise ja müügiga vähemalt kolm aastat
- väärtustab oma toodetega käsitöötraditsioonide kestmist (järgides traditsioonilisi kujundus- ja/või töövõtteid ja/või materjalikasutust), edasiarendamist ja jätkusuutlikku toimimist

Taotlemise kord

- Käsitöömeister/ettevõtja (edaspidi Taotleja) taotleb märki ise
- Märki taotletakse kindlale tootele või tootegrupile
 1. Tootegrupi moodustavad kas sarnase kujundikeele ja valmistusviisiga originaalsed autoritooted või Eestile iseloomulikke käsitöötraditsiooni järgivad tooted või pärandajaloolist eeskujuga või Eesti alade arheoloogilist leidu jäljendavad tooted.
 2. Tootegrupina käsitletakse taotlemise hetkel olemasolevate toodete kogu, mille kohta taotleja on esitanud kirjelduse ja visuaalse materjali (foto, joonis, toote näidis).
- Tunnustuse taotlemine on kaheetapiline ja tasuline. Hinna kinnitab ERKL-i juhatus kord aastas veebruaris. Esimene osa tasutakse enne I (tagastamatu – sõltumata taotluse tulemusest) ja teine pärast II etappi.
- Kahe kõrgeima taseme käsitööala kutsetunnistuse omanik ei pea tasuma I etapi makset.

I etapp

Taotleja esitab Käsitööliidu juhatusle

- Avalduse
- CV/ettevõtte lühitutvustuse
- Portfoolio toodangust, millele taotletakse märki
- Maksu- ja Tolliameti tõendi maksuvõlgnevuste puudumise kohta
- Kutsetunnistuse, kui see on olemas

Juhatus otsustab vastava eriala eksperdi hinnangule toetudes Taotleja pääsu II etappi ja moodustab taotlusele vastava ekspertkomisjoni. Kahe kõrgeima käsitööala kutsetunnistuse omanikul on õigus esitada taotlus (avaldus, CV, portfoolio, maksuameti tõend, kutsetunnistus) otse II etappi.

II etapp

Taotleja esitleb ekspertkomisjonile kokkulepitud ajal ja viisil oma tooteid, millele taotleb märki *TUNNUSTATUD EESTI KÄSITÖÖ*.

Ekspertkomisjon teeb otsuseid kolm korda aastas.

Taotluste esitamise **tähtajad** on **25. veebruar, 25. aprill ja 10. oktoober**.

Ekspertkomisjon teeb otsuse kahe nädala jooksul ja märki võib hakata kasutama kohe pärast ekspertkomisjoni kirjaliku kinnituse saamist.

Aasta jooksul välja antud meistrimärgi saajaid esitleb Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit Mardilaadal Saku Suurhallis.

2014. a raamatupidamisbilanss

seisuga 31. detsember 2013. a

	EURODES (KOMAKOHATA)	
	Majandusaasta lõpp 31. detsember 2014	Majandusaasta lõpp 31. detsember 2013.a
AKTIVA		
KÄIBEVARA		
RAHA JA PANGAKONTOD	13960	27588
NÕUDED JA ETTEMAKSED		
LÜHIAJALISED NÕUDED	1930	650
ETTEMAKSED HANKIJATELE		661
NÕUDED JA ETTEMAKSED KOKKU	1930	1311
KÄIBEVARA KOKKU	15860	2899
AKTIVA KOKKU	15860	28899
PASSIVA		
KUHUSTUSED		
VÕLAD JA ETTEMAKSED		
OSTJATE ETTEMAKSED		12000
VÕLAD HANKIJATELE	873	1749
LÜHIAJALISED KOHUSTUSED KOKKU	873	13749
KOHUSTUSED KOKKU	873	13749
NETOVARA		
EELMISTE PERIOODIDE AKUMULEERITUD TULEM	15151	15633
ARUANDEPERIOODI TULEM	-164	-483
NETOVARA KOKKU	14987	15151
PASSIVA KOKKU	15860	28899

ERKL 2013. a tulemiaruanne

	EURODES KOMAKOHATA	
	2014.a	2013.a
TULUD		
LIIKMETASUD		
Mittesihotstarbelised liikmemaksud	2607	2216
Liikmetasud kokku	2607	2216
ANNETUSED JA TOETUSED		
Mittesihotstarbelised annetused ja toetused		
Valitsuse sihtfinantseerimise tegevuskava	45400	46241
Sihotstarbelised annetused ja toetused		
Valitsuse sihtfinantseerimine projektides	96433	66336
Õppemaksud	19564	18313
Annetused ja toetused kokku	161397	130890
Muud põhitegevuse tulud	13528	11104
TULUD KOKKU	177532	144210
KULUD		
Sihotstarbelised kulud		
Projektide otsesed kulud	-108560	-83035
Stipendiumid ja toetused		-720
Sihotstarbelised kulud kokku	-108560	-83755
Mitmesugused tegevuskulud	-25239	-18893
Tööjõukulud		
Palgakulu	-32759	-31377
Sotsiaalmaksukulu	-10810	-10354
Töötuskindlustuse kulu	-328	-314
Tööjõukulu kokku	-43897	-42045
KULUD KOKKU	-177696	-144693
ARUANDEAASTA TULEM	-164	-483

PAIKKONDADE KÄSITÖÖHENDUSTE AASTAARUANDED

HARJUMAA

Käsitööühendused–estvedajad

Harjumaa Muuseum

Anija käsitööklubi

Ardu Kangakoda

Hobiring Nobenäpud, Riisipere

Kultuurimaja

Käsitööettevõtjad

Eva Raudkivi Määra mäe Meistrikoda

OÜ SORBUS

FIE Avalaid Monika

FIE Smitt Helena

FIE Tiiu Jalakas

Nurme Looduskosmeetika OÜ

MTÜ Tuulekell

MTÜ Vötikmetsa Hobikoda

MTÜ Väana Külakoda

MTÜ Metsatuka Kunstiait

Käsitöökauplused

Muuseumipood Keilas Harjumaa muuseumis

Määra mäe meistrikoda Padisel

Nurme Looduskosmeetika OÜ kauplus Tallinnas Sikupilli Pristas

Perline Estonia OÜ neli filiaali Tallinnas

Käsitöösalong „Vaarikas vahukoorega“ Keilas

Infopunktid

Keila Kultuurikeskus

Anija valla Kultuurikeskus

Tallinna Käsitöökeskus Pikk 15 Platsiveere meistrid Vildikojas

Kose Kunstikeskus

Naisseltsing AMFORA

Kose Päevakeskus

Kose Kunstikool/MTÜ Kose Kunstikeskus

Kose Kunsti- ja käsitööselts

MTÜ Vaarikas vahukoorega

MTÜ Lammas ruudus

MTÜ Austrvegr Selts

Divello miniplastika OÜ

Perline Estonia OÜ

Candelina OÜ

MTÜ Ardu Huvikeskuse värkstuba

FIE Külli Ojasson

Eelika keraamika

Mary Aimsalu

Harjumaa ja Tallinna Käsitöö Keskseks

Reet Suurkask, Tel: 5556 4919, E-post: kasereet@gmail.com

Harjumaa Kultuurikorraldajate Liit (HKL) Keila Keskväljak 12 Harjumaa

Harjumaa ja Tallinna Käsitöö Keskseks asutati 2008. aasta sügisel Harjumaa Kultuurikorraldajate Liidu allüksusena, eesmärgiks käsitöötraditsioonide alalhoidmine ja edasiarendamine, info jagamine ja koolituste korraldamine. Keskseks oli tollel ajal jagatud neljaks kuraatorite poolt juhitud piirkonnaks: Põhja-, Ida-, Lääne- ja Lõuna-Harju, tänaseks piirkonnad enam ühtselt ei tegutse, otseseid kuraatoreid piirkondadel pole; käesolev aruanne Tallinna käsitööettevõtjate ei kajasta. Maakondlikult on koordineeritud osalemine suvisel Memme-taadi peo ajal toimuval käsitööpäeval ja sügisene ülemaaline käsitöökodade projekt. Käsitööliikumine on aktiivne eelkõige piirkonniti, on olnud väga vahvaid n-ö omakandi ettevõtjate käsitöö propageerimisel ja käsitööoskuste levimisel.

2014. aasta tegevusaruanne

Harjumaal käsitööpäev toimus tänavu 9. korda traditsiooniliselt maakonna Memme-taadi lustipeo ajal, mis seekord toimus Anija vallas Kehras. Käsitööpäev, mis ühendab üle maakonna käsitöömeistreid, -ettevõtjaid, -õpetajaid ja -müüjaid, on maakondliku käsitöö oluline sündmus.

Teine maakondlikult koordineeritud ühissetevõtmine on olnud sügisene ülemaaline käsitöökodade projekt. Kuna sel korral Eesti Kultuurkapital meie projektile lisatoetust ei võimaldanud, siis toimusid käsitöökojad korraldajate endi võimalustest lähtuvalt ja täpne osalenute arv pole teada.

Käsitööoskuste praktiline omandamine ja traditsioonide kujunemine toimib kõige paremini kohalike ettevõtjate kaudu. Huvi käsitöö vastu kasvab aasta-aastalt, selgi aastal jäi Harjumaal silma käsitööühendusi, kes lühikese tegutsemisperioodi jooksul on juba kindla sihtgrupi leidnud ja kes oma toredate ettevõtjate kaudu ühendavad ka erinevaid põlvkondi.

Harjumaal kajastatakse suuremaid ettevõtmisi Harjumaal Omavalitsuste Liidu sündmuste kalendris nende veebilehel www.hol.ee.

2014. aastal oli maakonna kultuurikalendris nii käsitöö näitusi, laatasid kui ka muid sündmusi, mille ühe osana toimus käsitöömüük või korraldati töötubasid. Eriti vääriks esiletõstmist Harjumaal muuseumi korraldatud käsitööettevõtmised. Avati 2013. aastal toimunud näituse järg *Meelespeaõis ja kaheksakand 2. Esiemade kootud ja tikitud tekid erakogudes*; lastele mõeldud haridusprogrammides õpetati vanu traditsioone ja oskusi; suvel toimus Vanade oskuste päev ja muuseum oli ka Käsitöö mentorkoolituste korraldaja.

Uue tulijana üllatas Ravila mõisas tegutsev Kose kunsti- ja käsitööselt, kes aktiivses koostöös ERKL-iga korraldas aasta jooksul lausa mitu käsitöökonverentsi, näitust ja algatas Kose valla aasta käsitöömeistri leidmise traditsiooni. Kuna Ravila mõis asub vallakeskusest eemal, siis esimese aasta üritustel veel väga rohket osavõttu polnud, kuid idee on edasiarendamist väärt.

Kose kandis oli rõõmustavaid käsitööettevõtmisi veelgi. Kose Kunstikeskus kutsus kokku piirkonna käsitöö eestvedajate ja käsitööettevõtjate ümarlaua, mille väljundina sai teoks suur kohalike meistrite ühisnäitus, mis seati üles jõuluturu päevaks. Tulevikus plaanitakse luua piirkonna käsitöötegijaid ühendav mittetulundusühendus.

Väga edukalt oli pildis alles 2013. aastal Keilas tegutsemist alustanud käsitöösalong *Vaarikas vahukoorega*. Sõpruskond naisi, keda ühendab näputööhuvi, on loonud käsitöö kauplus-salongi, mis pakub erinevate õpitubade, koolituste ja teemapäevade näol rõõmu mitme põlvkonna käsitööhuvilistele.

Möödunud aasta laadanimikiri on küllalt pikk, kuid ei kajasta kindlasti kõiki käsitöösündmusi, mis Harjumaal toimusid. Meistrite aasta soosis näituste korraldamist, mis enamjaolt maakondlikku kõlapinda ei leidnud, kuid olid kohalikus käsitööliikumises olulised. Endiselt oli kõige suurem käsitööd propageeriv laad Saue vallas kohaliku kogukonna korraldatud traditsiooniline Vanamõisa Käsitöölaad. Väiksemaid laatu ja muid käsitööettevõtmisi kajastab alljärgnev sündmusteloetelu:

- 28.03. Ravila mõisas (Kose vald) toimunud konverents: Kultuuripärandi aasta ja eesti maavillane
- 10.05. Kose kevadlaad „Kose kutsub külla“
- 17.05. Saku kevadlaad
- 24.05. Perepäev ja Laagri taluturg
- 29.05. Keila Kultuurikeskuse tarbekunstiringide kevadnäitus
- 31.05. Keila päev Harjumaal muuseumi õuel
- 31.05. Harjumaal käsitööpäev Kehra jõekääru staadionil
- 07.06. Ääsmäe kevadlaad
- 07.06. Pärandipäev Ravila karjakastellis (Kose vald)
- 09-13.06. Väana külakojas käsitöölaager lastele

- 12-13.06. Anija valla käsitöönäitus
- 11.-12.07. Vanade oskuste päev Harjumaa Muuseumis, meistrite päev muuseumi hoovil
- 12.07. Laulasmaa suvelaot
- 20.07. Vötikmetsa Käsitööpäev
- 23.08. Vanamõisa käsitöölaot, Saue vald Vanamõisa vabaõhukeskus
- 23.08. Kose Kihelkonnapäevad: Turupäev – käsitöö ja aiasaaduste müük
- 24.08. Pärtlipäeva laot Anija mõisas
- 25-29.08. Väana külakojas käsitöölaager lastele
- 13.09. XIII Eesti-Ukraina folkloorifestival – Sorotšintsõ laot Maardus
- 13.09. Hüüru küla sügislaot
- 20.09. Õnamahla simman ja Vanamõisa sügislaot
- 27.09. Laagri taluturg
- 21.-23.10. Väana külakojas käsitöölaager lastele
- 25.10. Käsitööpäev Kehra Rahvamajas: õppida meistrit
- Käsitöökojad Harjumaal: Kose Kunstikeskuses, Ravila mõisas, Määra mäe meistrikojas, Vötikmetsa Hobikojas, Kõue Rahva Majas, Riisipere Rahvamajas, Anija Mõisas, Väana Külakojas, MTÜ Tuulekell Raasiku rahvamajas, Keila käsitöösalongis *Vaarikas vahukoorega*
- 12.11. Käsitöökingituste õpituba Viimsi huvikeskuses
- 23.11. Käsitöökonverents ja näitus Ravila mõisas (Kose vald)
- 01.-12.12. Saue huvikeskuse ringide näitus Saue linna raamatukogus
- 06.12. Saue Huvikeskuse jõululaot
- Suur Jõulusahver ja kingikoda Anija Mõisas
- 07.12. Advendilaot Suurupis (Harku vald)
- Jõululaot *Kingikoda*, Viimsi Huvikeskus
- 12.12. Meie küla eitede jõululaot Raudoja kõrtsis (Anija vald)
- Saue huvikeskuse ringide näitus Saue linna raamatukogus
- 13.12. Anija valla jõululaot
- Kose kihelkonna käsitöömeistrite jõuluturg ja käsitöönäitus
- Laagri jõuluturg
- Vanamõisa jõulumaa ja jõuluturg
- Hüüru mõisas vilditud jõuluehete töötuba

Koostöö teiste institutsioonidega

Maakondliku käsitöö valdkonna sündmuste kavandamisel olid endiselt headeks koostööpartneriteks Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, Harjumaa Omavalitsuste Liit, piirkondade kultuurikeskused, rahvamajad, külakeskused, kunstikeskused ja käsitöötajad. Koostöö partneritega polnud küll väga tihe, kuid kõik, mis tehtud, sujus hästi.

Võib kindlalt väita, et käsitöö populaarsus ja käsitööga tegelejate hulk maakonnas on viimasel aastal kasvanud. Sama kindlalt tuleb tunnistada ka seda, et see ei ole maakondliku koordineerimise või ühistegemiste tulemus. Inimesed teevad käsitööd ja loovad käsitööühendusi ja ettevõtteid sõltumata sellest, kas neid maakondlikult juhendatakse ja see on tegelikult kõige olulisem. Esimest korda olime olukorras, kus Kultuurkapital ei toetanud ülemaalist käsitöökodade projekti, kuid 25. oktoobril oli siiski avatud vähemalt kümme konna käsitöökoda.

Maakonna Memme-taadi lustipeol toimunud käsitööpäeva võib samuti põhimõtteliselt kordaläinuks lugeda. Käsitöömüüjaid oli seekord oodatust vähem, kuna samal päeval toimus maakonnas mitu laota, siiski valisid nii mõnedki varasemalt käsitööpäeval osalejad võimaluse, kus potentsiaalne toodete realiseerimise võimalus oli suurem kui piiratud sihtrühmaga Memme-taadi peol. Samas olid käsitööpäeval osalejad väga rahul.

Mitmel aastal oleme nii käsitöö tegijate kui kultuurikorraldajatega tõstatanud probleemi, et meil puudub käsitöö osas maakondlik tervikpilt ning käsitöötegijate ja kohalike ettevõtjate kaardistamine pole ikka veel reaalsuseks saanud. Probleemi lahendamiseks kutsuti sügisel kokku töörühm, kuhu kuulusid Harju maavalitsuse kultuurinõunik Riin Kivinurm, Harjumaa rahvakultuurispetsialist Merike Hallik, kunsti- ja käsitööõpetaja ja käsitöömeister Tiiu Jalakas ning Harjumaa paikkonnajuht Reet Suurkask, teisel kokkusaamisel liitusid veel Harjumaa muuseumi direktor Riine Kallas ja staažikas käsitööettevõtja ja koolitaja Silvi Allimann. Ühise arutelu tulemusena otsustati kaasata käsitöövaldkonna edendamisse senisest enam maakonna rahvakultuurispetsialist Merike Hallik, viia 2015. aasta alguses koostöös kohalike omavalitsuste kultuurikorraldajatega läbi uus käsitöötegijate kaardistamine, et korrastada andmekogu. Pikemas perspektiivis kavandada ulatuslikuma Harjumaa käsitööpäeva või laiemalt rahvakultuuri päeva korraldamist, mis võiks toimuda Rocca al Mare Vabaõhumuuseumis. Plaanis on ka paikkonnajuhil vahetus, uueks juhiks saab Tiiu Jalakas, kes on ise käsitööinimene ja on oma nõusoleku selleks andnud.

Harjumaa ühine kultuurikalender on maakonnas alles koostamisel, seetõttu saab alanud aasta ettevõtmistest välja tuua vaid mõned.

2015. aasta tegevusplaan

Püüame jätkata traditsioonilisi maakondlikke ühisprojekte ja toetada kohalikke käsitööettevõtmisi:

- Harjumaa Muuseumis toimuvad veebruaris ja märtsis Näituse *Meelespeaõis ja kaheksakand 2. Esiemade kootud ja tikitud tekid erakogudest* teemalaupäevad
- Harjumaa käsitööpäev on sel aastal 23. mail Paldiskis toimival põlvkondade peol
- Pärändipäev Ravila karjakastellis toimub 6. juunil
- Vanamõisa käsitöölaat toimub 22. augustil

Tavapäraselt toimuvad aasta lõikes kohalikud näitused, käsitööpäevad ja -laadad. Endiselt osaleme ka üleriigilistes käsitööprojektides.

MTÜ Tallinna Käsitöökeskus

Liina Veskimägi-Ilste, Tel 51674671, E-post: liina@folkart.ee

Tallinna Käsitöökeskuse suurim ettevõtmine on **Tallinna Käsitöökaardi** koostamine, mida antakse välja koostöös Tallinn Ettevõtlusametiga. Käsitöökaart on ilmunud sama kujunduse ja kontseptsiooniga aastast 2011. Kahel viimasel aastal on kaardi tiraažiks olnud 20 000 tk.

Kaardile on märgitud Tallinnas asuvate käsitööpoodide, -meistrikodade info eesti, soome ja inglise keeles. Samuti on kaardil kajastatud Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liitu olulisemad ettevõtmised. 2014.a aastal lisandusid kaardile lõnga- ja kangapoodide info.

Koostöös Käsitöömeistrite alaliiduga korraldatakse suvekooli Pärnus, mis toimub traditsiooniliselt augusti alguses Pärnu Nooruse Majas. Suvekooli eestvedaja on Kristi Teder.

Tallinna Käsitöökeskus korraldas 2014.a kaks mentorkoolitust. Esimene neist toimus novembris Allikamaja käsitöökaupluses, teemaks müügikeskkonna kujundamine- Imbi Kruuv. Teise koolituse viis läbi Kristina Rajando, teema *minu ornamentaalne*. Mõlemad koolitused said osalejatelt poitiivse tagasiside ja kindlasti kasutame mentorkoolituse võimalusi ka 2015. aastal.

Tallinna Käsitöökeskuse juures töötab Juta Lutsu juhtimisel käsitööklubi, kuhu kuuluvad erinevate valdkondade meistrid. on loodud ERKL taastajaliikmete toel, toetajaliikmetest on

Maikuus korraldab klubi käsitöönäituse, mis on üks osa Tallinna Rahvaülikooli lahtiste uste programmist ja ERKL tutvustamisest.

Kose Kunsti ja Käsitöö Selts

Piret Aavik, Tel. 5078055, E-post piret.aavik@gmail.com

Ravila tee 21, Ravila mõis, Kose vald 75101

Kose Kunsti ja Käsitöö Selts on asutatud 2012. aastal. Seltsi tegevuse eesmärgiks on rahvuslike käsitöötraditsioonide järjepidevuse säilitamine oma liikmete tegevuse kaudu, rahvakunsti- ja käsitööhuviliste koondamine, koolituste, näituste, õpitubade ja õppereiside korraldamine.

2014. aasta tegevusaruanne

Kultuuripärandiaasta ja eesti maavillane: konverents, näitus, õpitoad (28.märts)

Kevadnäitus „Pitsiline kevad“ Kose Raamatukogus (märts)

Väljasõit Haapsalu pitsipäevale (31.aug.)

Ravila mõisa suvelaot (24.aug.)

Täiskasvanud Õppija Nädal: õpitoad (10.-17.okt)

Käsitöökojad üle maa: Õpitoad Ravila mõisas (25.okt.)

Mentorkoolitus: Luutöö (25.okt.)

Kose valla kunsti ja käsitööpäevad: konkursid, konverents, näitus, õpitoad (7.dets.)

Sügisnäitus „Südamesoojusega“ Kose Raamatukogus (okt.)

Mardilaot Kose Kultuurikeskuses (7.nov.)

Meistrite aasta: konverents, näitus õpitoad (22.nov.)

Keraamikapäevad (19.-22.nov)

Kose valla kunsti ja käsitööpäevad: konkursid, konverents, näitus, õpitoad (7.dets.)

Jõululaot Ravila mõisas (7.dets.)

Osalemine Kose Jõuluturul (13.dets)

Koostöö teiste institutsioonidega: Kose Vallavalitsus, Kose Vallavolikogu, Kose valla haridus- ja kultuurikomisjon, Kose Kultuurikeskus, Kose valla koolid, lasteaiad, raamatukogud, noortekeskused, külakeskused ja päevakeskused, külaseltsid, Ida-Harju Koostöökoda, Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskus, Harju Maavalitsus, Haapsalu Käsitööselt, Anija mõis, Ravila mõis, Kõue mõis, Harjumaa Muuseum, Tartu Linnamuuseum, Eesti Rahva Muuseum, Asuurkeraamika OÜ, Tallinna Õpetajate Maja.

Läbi on viidud palju üritusi, koolitusi, õpitubasid, näituseid, infopäevi. Esmakordselt valiti 2014.aastal Kose valla käsitöömeistrid ja Kose valla noored käsitöömeistrid.

Arenguruumi näeme mentorkoolitustel, noorte konkurssidel, maakondlike suurürituste korraldamisel.

2015. aasta tegevusplaan

Kursused: Lilleseade, Haapsalu salli kudumine, käsitööseebi kursus, tikkimine

Mentorkoolitus: viltimine (märts)

Kevadnäitus Kose Raamatukogus (märts)

Loomast loodud Harjumaal (apr.)

Kose kutsub külla (9. mai)

Ravila mõisa käsitöölaot (juuli)

Kunsti ja käsitöölaot Ravila mõisas (15.aug)

Väljasõit Haapsalu pitsipäevale (aug)

Kose valla kunsti- ja käsitööpäevad (17.-18.okt)
Käsitöökojad üle maa (okt)
Sügisnäitus Kose Raamatukogus (nov.)
Mardilaat Kose Kultuurikeskuses (7.nov)
Jõululaat Ravila mõisas (dets)

HIUMAA

Käsitööühendused

MTÜ Hiiumaa Käsitööselts
MTÜ Ajaloolised Võtted
MTÜ Klubi Lossihoov

Hiiumaa Vigursaagijate Selts
Käina Lapitööring
MTÜ Baabad

Käsitööettevõtjad

OÜ Hiiu Vill
OÜ Tuulepesa
OÜ Pitsu

OÜ Koosloome
OÜ Tahe
OÜ Hiiu Nikerdis

Käsitöökauplused

Tuulepesa pood
Pitsu Käsitööpood (kangakudumine)
Hiiu Vill
Hiiumaa Muuseumi müügiletid
Hiiumaa Turismiinfokeskuse müügilett
Heltermaa Käsitöömaja

Koosloome Käsitööpood
Käsitööpood Käina Konsumis – FIE
Lemmi Sahtel
Meistrite Maja käsitööpood
Baabade kauplus

MTÜ Hiiumaa Käsitööselts

Ain Jepišov – juhatuse esimees. Tel: 524 4785, E-post: hiiukasitoo@gmail.com
Hiiu 1, Kärkla, Hiiumaa. www.hiiukasitoo.ee

MTÜ Hiiumaa Käsitööselts asutati 1998. aastal. 2014. aasta lõpus oli seltsil 85 liiget. Seltsi juhib viieliikmeline juhatus – Nele Eller, Tiia Laanejõe, Sirje Juurikas, Mari Orgusaar ja Ain Jepišov. Viimase aasta jooksul lisandus meile 17 uut liiget. Seltsi liikmed osalesid erinevatel koolitustel, nad on kirjutanud erinevaid projekte ja neid ka läbi viinud ning korraldanud üritusi. Käsitöökodade kuul oktoobris toimusid üle Hiiumaa erinevad *Meistrite*-teemalised töötoad. Korraldati seminare ja toimusid mentorkoolitused ning otsiti rahastust oma *Meistrite Maja* renoveerimiseks. Koolitati uusi vähevankri valmistajaid ja see toimub ka sel, 2015. aastal ning seni, kuni oskused käes. Toimusid ka iga-aastased traditsioonilised ettevõtmised – käsitöölaadad suvel ja talvel, korraldati Eestimaa Seppade III suvepäevi Hiiumaal ja noorseppade suvelaagrit, Mardilaadal käimist, käsitöökonkurss *Uus kingitus* jõululaada ajal jne (Vt täpsemat ülevaadet tabelis). Seltsi liikmed osalesid aktiivselt paljudes väiksemates projektides.

Suvehooajal hoidsime vabatahtlike abiga Meistrite Maja poekese lahti, kus oma kaupa müüa soovivad seltsiliikmed tegid „teopäevi“. Sellega hoidsime toodete hinnad all, et rahvast ligi meelitada. Kui renoveerimistoetust ei õnnestu saada, siis jätkame ka 2015. aastal suvepoe traditsiooni, kuid rohkem läbimõeldult (hinnad, %, kulud). Aastaringi tegutses kord nädalas käsitööring *Kuduklubi*, kus tasulisi õpetajaid ei olnud. Kuduklubi toimus Meistrite Majas ja Kärkla ÜG tüdrukute käsitöömajas. Meistrite Majas korraldasime Meistrite Aasta näituse Hiiumaa meistritelt 3.10.–1.11.2014. Näitusel osalesid oma töödega meistrid Anneli Tissari,

Katrin Lember, Elga Nõmm, Eero Nõmm, Sven Kokkota, Natalia Kuhi, Ain Jepišov, Tiiu Valdma, Rita Altmets, Eila Tõnisson, Sirje Eller. Moe-*show* toimus sel aastal Kärkla Kultuurimajas, kuna kolleksiioone ja osalejaid oli rohkem kui varem ja Rannapaargu oleks ürituse jaoks kitsaks jäänud. Osalejaid oli kokku 19 ja esemeid, mida näidati 100. Külastajaid samuti 100. Toetust saime Eesti Kultuurkapitali maakondlikult ekspertgrupilt. Suvine Käsitöö- ja Omatoodangulaat toimus 12. juulil Vabrikuväljakul. Osalejaid oli ligikaudu 100 ja külastajaid vähem kui eelmistel aastatel. Toetuse saime KOP-programmist. 3. augustiks planeeritud Käsitööturg jäi kahjuks ära ja edaspidi enam sellisel kujul ei toimu. 6.-9. novembril osalesime Tallinnas Saku Suurhallis toimunud Mardilaadal. Seoses Meistrite aastaga oli väljapanek temaatiline – ainult meistritelt, Mardilaadal osalemist toetas Eesti Kultuurkapital.

12.–13. detsembril toimus Talvine Käsitöö- ja Omatoodangulaat. Müüjaid oli 78, külastajaid ja ostjaid natuke vähem kui varasematel aastatel. Toetust küsisime Eesti Kultuurkapitali maakondlikult ekspertgrupilt. Talvisel Käsitöö- ja Omatoodangulaadal toimus konkursi „Uus kingitus“ kokkuvõtete tegemine ja rahva lemmiku valimine. Konkursil osales 20 tegijat kokku 24 tootega. Rahvas valis lemmikuks kohvikannusoojendajad *Kohvilähkri unistus*, autor Virve Salum. Viieliikmeline žürii valis I koha vääriliseks komplekti *Kadakane Hiiumaa*, autor Hiiu Gourmet OÜ. II-III koht läks jagamisele raamatute vahel *Hiiu pätid*, autor Anneli Tissari ja *Ristna kiviputukas*, autor Ain Jepišov. EAS-ilt küsitud renoveerimistoetuse taotlus Meistrite Majale ei saanud kahjuks sel aastal toetust.

Aasta lõpus toimus kaks ERKL mentorkoolitust. Andres Rattaseppa *Metallehistööd* KÜG poiste tööõpetuse majas ja Kadi Pajupuu *Toodete pildistamine ja väljapanek* KÜG tüdrukute tööõpetuse majas. Ruumi omakulu kandis KÜG. Osalejaid oli mõlemal koolitusel 13. 2014. a oli „Vähevankri valmistamise koolitus“ projekti aasta, mida toetas LEADER-programm. Koolitusel oli 10 osalejat ning see oli osalejatele tasuta.

2014. aasta tegevusaruanne

17. jaanuar	Seltsi talvepidu
8. veebruar	ERKL volikogul osalemine
jätkub	Rahvakultuuri keskuse projekt <i>Vähevanker Hiiumaa pilti</i>
9. veebruar	Rahvakultuuri keskuse maakondliku tegevustoetuse taotlus
20. märts	Juhatuse koosolek
12. aprill	Käsitöötoodete moedemonstratsioon
16. aprill	Juhatuse koosolek
18. aprill	<i>Meistrite Maja</i> õue koristus
3. mai	Teeme ära!
23. mai	Seebikarbi ralli
24. mai	Sadamalaat
26. mai	Juhatuse koosolek
1. juuni	Anneli Tissari näituse avamine Soera Talumuuseumis
12. juuni	Seltsi üldkoosolek
14. juuni	Ülemaailmne kooskudumine
14. juuni-1. nov.	Käsitööpood Meistrite Majas
8. juuli	Juhatuse koosolek
7.-13. juuli	IV Noorseppade suvekool
11.-13. juuli	MTÜ Eestimaa Seppade III suvepäevad Hiiumaal
12. juuli	Käsitöö ja omatoodangu laat
2. august	Kohvikute päeva turg Meistrite Maja õuel
13.-14. august	Vigursaagimise koolitus
3. september	Juhatuse koosolek
13. september	Osalemine Botaanikaia laadal

14. september	Projekt EAS-ile <i>Meistrite Maja renoveerimise I etapp</i>
2. oktoober	Sussipesa avamine
3. okt.-1. nov.	Meistrite näitus Meistrite Majas
11. oktoober	Laupäevak Meistrite Maja õuel
15.-27. oktoober	Käsitöökojad üle maa
29. oktoober	Juhatuse koosolek
6.-9. november	Mardilaadal osalemine Saku Suurhallis
22. nov.-28. det.	Vähevankri valmistamise koolitus
22. november	Mentorkoolitus <i>Metallehistöö</i> – Andres Rattasepp
12.-13. detsember	Käsitöö ja omatoodangu laat
detsember	Käsitöökonkurss <i>Uus kingitus</i>
20. detsember	Mentorkoolitus <i>Toodete pildistamine</i> – Kadi Pajupuu
läbi aasta	kolmapäevane <i>Kuduklubi</i>

Koostöö erinevate organisatsioonidega

Ka 2014 aastal jätkus koostöö meie põhiliste koostööpartneritega: ERKL, SA Tuuru, Kärkla Kultuurikeskus, MTÜ Hiiumaa Turismiliit, Hiiumaa Muuseum, MTÜ Eestimaa Sepad, Hiiumaa vald, Kärkla Ühisgümnaasium, kohalikud käsitöötajad, käsitööõpetajad, seltsid.

Probleemiks on jätkuvalt see, et seltsi juhitakse põhitöö kõrvalt ja ei ole piisavalt aega pühendumiseks ja järjepidevuseks. Paikkonda oleks väga vaja palgalist käsitööelu koordinaatorit, sest kogu maakondliku info haldamine, edastamine, inimeste nõustamine, projektide koostamine ja läbiviimine, käsitööelu (erinevate laatade, õppepäevade) korraldamine on väga mahukad tegevused. Samuti on murekohaks oma maja renoveerimine ja selle teostamiseks puuduv rahastus.

2015. aastal tegevusplaan

jätukub	projekt <i>Vähevankri valmistamise koolitus</i>
veebruar	KÜSK projekt arenguhüppeks
veebruar	seltsi 2014. aasta tänuüritus
veebruar	EAS-ile uus projekt <i>Käsitöömaja I etapi renoveerimine</i>
aprill	Käsitöötoodete moedemonstratsioon
aprill–juuni	<i>Meistrite maja</i> korrastamine ja seltsi käsitööpoe avamine
mai	ERKL vastuvõtt ja Hiiumaa tutvustamine
mai	Seebikarbi ralli
mai	Sadamalaat
juuli	Noorseppade suvekool
juuli	Käsitöö ja omatoodangu laat
august	Vigursaagimise koolitus
august	Kohvikute päeva turg
oktoober	Karjapasuna valmistamise koolitus
oktoober	Käsitöökodade läbiviimine
november	Mardilaadal osalemine Saku Suurhallis
detsember	Käsitöö- ja omatoodangu laat
detsember	Käsitöökonkursid <i>Uus kingitus</i> ja <i>Hiiumaa meene</i>
alates veebruarist	Kvaliteedimärgiga Hiiumaa Roheline Märk uute toodete tunnustamine

IDA-VIRUMAA JA NARVA

Käsitööühendused

Ida-Virumaa Käsitööselts

Kiviõli Rahvamaja käsitööring

Illuka valla käsitööring

Avinurme elulaadikeskus

Jõhvi käsitööring *Nobenäpp*

Toila Kunstiklubi

Iisaku Kunstiklubi

Toila Loomekeskus

Käsitööettevõtjad

Kalde Käsitöö OÜ

MTÜ Maadaam

FIE Tatjana Petšeritsa

Tagavälja talu

FIE Gunnar Simmul

Avinurme Puiduait

Korvimeistrid OÜ

Käsitöökauplused

Käsitöökauplus Jõhvi kaubakeskuses

Käsitöökauplus Avinurme

elulaadikeskuses

Kauplus Avinurme puiduaidas

Infopunktid

Jõhvi Kultuuri- ja Huvikeskus, Pargi 40

Ida-Virumaa Käsitööselts

Anne Uttendorf, Tel: 554 7273, E-post: anne.uttendorf@gmail.com

Pargi 40 (Jõhvi Kultuuri- ja Huvikeskus) 41537 Jõhvi

Ida-Virumaa Käsitööselts on loodud 2000. aastal. Tõuke selleks andis maakondlike näituste korraldamine nii lastele kui ka täiskasvanutele. See andis tunnistust sellest, et maakonnas on piisavalt palju käsitööhuvilisi ja nende ühendamiseks ning ühiste tegemiste organiseerimiseks on vajalik luua omaette organisatsioon. Kohe sai aktiivsete organiseerijate eestvedamisel teoks ka esimene käsitöömess *Viru Nikerdaja*. Lisaks laadale hakkas selts korraldama ka erinevaid õppepäevi, ekskursioone ja teisi käsitööliste vajalikke ettevõtmisi. Viimastel aastatel on seltsi põhiline ettevõtmine käsitöölaad *Viru Nikerdaja*, lisaks osaleme erinevatel sündmustel näituste ja õpitubadega ja vahendame informatsiooni.

2014. aasta tegevusaruanne

12.-13. aprill	XVI käsitöölaad „ <i>Viru Nikerdaja</i> ” Jõhvi Spordihallis
Korraldatud käsitöökonkursid õpilastele <i>Karumõmm</i> ja täiskasvanutele <i>Poekott</i> .
30.-31. mai	Kevadnäitus. Üleriigiliste käsitööpäevade korraldamine ja osalemine Ida-Virumaal
21.-22. juuli	Osalemine Tallinnas Raekoja platsil Põhja-Eesti päevade käsitöölaadal
23. august	Osalemine kultuurilinnade võrgustiku üritusel <i>Ava lava</i> Haapsalus
21. september	Osalemine XI vähemusrahvuste kultuurifestivalil <i>Rahvuskultuuride loomepadada</i> (näitus, õpituba) Jõhvi Kontserdimajas
27. september	Osalemine Jõhvi Mihklilaada korraldamisel ja õpitubade läbiviimisel Jõhvi Mihkli Kiriku juures
25. oktoober	IV üle-eestilise käsitööpäeva projektis osalemine – käsitööpäeva korraldamine koostöös Narvaga
30. oktoober	Mentorkoolitus <i>Käsitöönäituste, meistrkodade ja käsitöö väljapanekute kujundamine</i> – Kadi Pajupuu
7. november	Mardilaada külastus Tallinnas Saku suurhallis

- 9. november Isadepäev – meistrrikoda Jõhvi Kontserdimajas
- 11. detsember Mentorkoolitus *Rahvarõivad* – Anu Randmaa
- 13. detsember Osalemine Viru Jõululaadal Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuses

Koostööd võib liigitada kahte erinevasse koostöövormi: rahalised toetajad ja tegevuslik koostöö. Rahalised toetajad läbi projektide on: Eesti Kultuurkapital Ida-Virumaa Ekspertgrupp, rahvakultuurikapital, Rahvakultuuri Keskus, Jõhvi vallavalitsus.

Tegevuslik koostöö on meil Jõhvi Muuseumi Seltsiga, Rahvakultuuri Keskusega, Jõhvi Kultuuri- ja Huvikeskusega, Kiviõli Rahvamajaga, Iisaku Muuseum, Narva Klubi Käsitööga, CDE Tarbekunstiseltsiga Tallinnast, Ida-Virumaa Kutsehariduskeskusega, MTÜ-ga VIRU TOIT, mitmete käsitöömeistritega, maakonna rahvamajadega jne.

2014. aasta on olnud käsitööselti jaoks üsna stabiilne, suuri arenguid pole toimunud. Liikmelisus püsib stabiilne, aga näitab ealiselt vananemise märke. Samuti pole tegevustes eriti uusi tuuli tunda. Peamine põhjus on selles, et eestvedajad on hõivatud oma igapäevase põhitööga ja ei jõua seltsi asju selle kõrvalt ajada. Suur osa seltsi tegevuse rahastusest peaks olema projektipõhine, mis samuti nõuab palju kompetentsi ja aega.

Maakond on suur ja erinevatesse maakonna paikadesse on tekkinud omad eestvedajad-loomeinimesed, kes saavad ise hakkama ja ei vaja vahendustegevust. Näiteks Avinurme oma puidutööga ja Toila Loomakeskus oma koolitustega. Ühest küljest teeb heameelt see, et maavalitsuse eestvõttel on mitmeid kordi püütud kokku võtta erinevaid loomeinimesi, et arendada loomemajanduse teemat. Kahjuks on ka see praegu unustusehõlma jäänud. Põhjus on ilmselt entusiastide puuduses. Teatud rolli mängib siin kindlasti ka maakonna mitmekeelsus ja suur kultuuride erinevus, ehkki ju öeldakse, et ühised huvid ühendavad. Mitmeid kordi oleme arutanud ka selle üle, et tegelikult puuduvad meil head näitusepinnad, olemasolevad galeriid on oma graafikud pikaks ajaks broneerinud ja jooksvaid näitusi polegi kusagil korraldada. Sellepärast on ka meie näitused valdavalt 1–2-päevased ja tihti mõningate muude sündmuste raames. Rõõmu teevad kord aastas läbiviidavad käsitöökonkursid, mis toimuvad käsitöölaada „Viru Nikerdaja“ raames. Osavõtt on aktiivne ja alati laekub väga vahvaid ja põnevaid töid. Väga hästi toimisid tänava ka mitmetel sündmustel läbiviidud õpitoad, teemadeks liivatrükk, õletööd, viltimine jne. Kokkuvõttes võib aastat pidada rahuldavaks.

2015. aasta tegevusplaan

- 11.-12.04 XVII käsitöölaad *Viru Nikerdaja* Jõhvi Spordihallis. Korraldamisel ka käsitöökonkursid õpilastele *Nuti- või tahvelarvuti kott* ja täiskasvanutele *Loomast loodud*
- mai Kevadnäitus
- Osalemine üleriigilistel käsitööpäevadel Järvamaal
- juuli Osalemine Tallinnas Raekoja platsil Põhja-Eesti päevade käsitöölaadal
- august Käsitööpäeva läbiviimine Karjamäe Hobitalus
- 27.09 Osalemine XI vähemusrahvuste kultuurifestivalil *Rahvuskultuuride loomepada* (näitus, õpituba) Jõhvi Kontserdimajas
- 3.10 Osalemine Jõhvi Mihklilaada korraldamisel ja õpitubade läbiviimisel Jõhvi Mihkli Kiriku juures
- 24.10 V üle-eestilise käsitööpäeva projektis osalemine – käsitööpäeva korraldamine
- 6.11 Mardilaada külastus Tallinnas Saku suurhallis
- 12.12 Osalemine Jõululaadal Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuses.

MTÜ Narva Klubi Käsitöö

Olga Kublitskaja, Tel: 553 1658, E-post: olga.kublitskaja@gmail.com

MTÜ Narva Klubi Käsitöö organisatsioon on asutatud ja alustas oma tegevust 9. jaanuaril 2001.

MTÜ peamised tegevused:

- Eestis elavate rahvuskultuuride käsitöö ja käsitöönduslike traditsioonide säilitamine; abi integreerimisel Eesti ühiskonda Eesti kultuuriga ja rahvaloominguga tutvustamise kaudu;
- Erinevate kultuuri- ja rahvusühingutega sidemete loomine, hoidmine ja tugevdamine Eesti piires ja välismaal;
- Käsitöö ja käsitöönduste erinevate liikide propageerimine linna-, regionaal-, vabariiklike ja rahvusvahelistes näitustest osavõtmise kaudu;
- Ühingu liikmete aktiivse osavõtu toetamine linna sotsiaalsete ja kultuuriste arenguprogrammide korraldamisel ja realiseerimisel;
- Käsitöö ja käsitöönduste meisterlikkuse täiustamine, aga ka nende arengusuundade otsimine.

2014. aasta tegevusaruanne

- 2014. aasta mais toimusid Narvas XVIII üleriigilised käsitööpäevad Ida-Virumaal. Kokku osales üritusel 220 inimest. Osalesid käsitöötegijad erinevatest Eesti linnadest: Tallinnast, Haapsalust, Põlvast, Raplast, Võrust, Jõhvist, Rakverest jne. Narva käsitööklubi ja klubi juhataja Olga Kublitskaja kes esindas Narvat, tutvustas külalistele ja osalejatele traditsioonilisi Ida-Virumaa käsitöötehnikaid. Ürituse ajal korraldati 20 meistriklassi. Kõigile käsitööpäevadest osavõtjale olid terve päeva jooksul avatud töötoad Narva Kolledžis. Pärast meistriklasse Narva Muuseumis tutvuti Olga Kublitskaja isikunäituse ja Narva Kolledžis avatud Narva Käsitööklubi näitusega. Kultuurikavas esinesid Narva muusikakool, tantsu- ja koorikollektiivid jne. Osalemine projektis aitas arendada Eestis kultuurikontakte erinevate regioonide vahel. Osalejad said vahetada kogemusi ja aitasid arendada ja hoida Ida-Virumaa rahva käsitöötraditsioone.
- Narva Muuseumis, Olga Kublitskaja isikunäitus *Pitsilised fantaasiad*, aprill-august 2014 (240 pitsitoodet, 4 aasta töö);
- Jõhvis XIV Käsitöölaad *Viru Nikerdaja*, aprill 2014;
- Osalemine Hispaanias Rahvusvahelise pitsi festivalil näituse ja meistriklassiga, aprill 2014;
- Meisterklassid pitsikojas Narva Muuseumis, mai-september 2014;
- Narva linnuse Põhjaõues Eesti pitsipäevad, august 2014;
- Rahvusvaheline pitsinäitus Pärnus, juuli 2014;
- Jõhvis XXI Vähemusrahvuste kultuurifestival *Rahvuskultuuride loomepada*, september 2014;
- Narvas, *Ehtekojad üle maa*, 25.oktoober, õpitöökojad ehete valmistamise alal erinevate tehnikate järgi;
- Tallinnas, näitus ja meistriklass *Mardilaadal Saku Suurhallis*, november 2014;
- Narvas ja Jõhvis pitsiõppepäevade korraldamine, jaanuar-detsember 2014 jne.

JÕGEVAMAA

Käsitööühendused ja –selsid

MTÜ Käsiteokoda
Kiwvja Lapiselts
Põltsamaa käsitööselts
Põltsamaa Emadeklubi
MTÜ Kamari Haridusselts
Adavere Mõisa Selts
Lustivere Kultuurimaja käsitööring

Põltsamaa Kultuurikeskuse
Kangakudumisring
Puurmani Käsitööselts Kati
SA Kalevipoja Koda
Kaarepere Kunstiring
Pajusi käsitööring Vägari
SA Jõgeva Linna Sotsiaalmaja
MTÜ Jõgeva Käsitöökoda

Juriidilised isikud (käsitööettevõtjad, -tootjad)

FIE Katre Arula
OÜ Alasi
FIE Kadri Vaikloo
J.K. Sandras OÜ
Siimusti Keraamika OÜ
Palamuse Klaasikoda
Sohvi äri
Ingrid Juuse
FIE Taimi Puus
Tabivere Ehtelaegas

Äksi villatööstus
Võisiku Hooldekodu (AS
Hoolekandeteenused)
Arktella OÜ
Wool & Yarn OÜ
Jaak Krivini sepatöökoda
Jerjomin Glass Studio
Metsakolli Talu
Wool & Yarn OÜ

Käsitöökauplused ja infopunktid

Käsiteokoda
Kalevipoja
Kunstikeskus Põltsamaal
Laiuse õlemuuseum
OÜ Puuhabe Käsitööpood
Palamuse Klaasikoda
Palamuse O. Lutsu
Kihelkonnakoolimuuseum
Põltsamaa muuseum

Põltsamaa Käsitööseltsi värkstuba
Siimusti Savitööstus ja keraamikapood
Sohvi Äri
Jaak Krivini sepatöökoda
Jerjomin Glass Studio
Metsakolli Talu
Wool & Yarn OÜ

MTÜ Käsiteokoda

Katre Arula, Tel: 551 3147, E-post: katre.arula@gmail.com

MTÜ Käsiteokoda Lossi 1a, Põltsamaa 48103, Tel: 5392 3749, www.teokoda.ee

MTÜ Käsiteokoda asutati 2009. aasta aprillis, et korraldada käsitöölaatasid, töötubasid, näitusi, koolitusi ning anda hoogu käsitööelule Jõgevamaal. Juhatusse ja üldse ühendusse kuuluvad Katre Arula ja Kersti Pook. Koos on avatud töö-, näituse- ja kaupluseruumid Põltsamaa Lossihoovis.

2014. aasta tegevusaruanne

Jaauaris kuulutati Katre Arula Jõgevamaa Kultuuripärliks.

märts–mai Kangakudumise koolitused. Vanade kangakudumistehnikate õppimine. Juhendaja Viivika Sopp
jaanuar–detsember Koolitamine Vägari külaseltsis. Kangastelgedel kudumine, soki kudumine – juhendaja Kersti Pook. Lapitöö edasijõudnutele ja

	viltimine <i>Vana kampsuni uus elu</i> . Juhendaja Katre Arula. Koolitused lõppesid näitusega Aidu raamatukogus.
veebruar–aprill	Lapitöö kursus algajatele Käsiteokojas. Juhendaja Katre Arula (Jõgeva koolituskeskus).
24.04.	ERR Käsiteokojas. Eesti lipu koopia õmblemise salvestamine.
15.05.-11.06.	Käsiteokojas kangakudumisringi näitus <i>Kanga lummuses</i> Käsiteokojas.
17.05.	Muuseumiöö – helmekeede töötuba Käsiteokojas.
03.06.	PÜG 5.klasside õpilaste traditsiooniline Eesti lipu õmblemise töötuba Käsiteokojas.
04.06	Artikkel Tartu Postimehes <i>Naised õmblesid pidupäevaks suure lipu</i>
07.06.	Käsiteokojas meistrite näitus-müük sõpruslinnas Kokemäel Soomes.
12.06.-31.07.	Jõgeva koolituskeskuse lapitöökursuse näitus <i>Aken lapitöösse</i>
28.06.	Põltsamaa linna- ja lossipäeva käsitöölaad Põltsamaa Lossihoovis. Korraldaja Käsiteokoda.
24.06.	Eesti Lasteaedade Liidu suvepäevad Põltsamaal – lapitehnikas kinkekoti töötuba Käsiteokojas (103 inimest).
juuli–august	Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli praktikant Käsiteokojas. Juhendaja Katre Arula.
01.08.-31.10.	Käsiteokojas meistrite näitus <i>TEOTAHE</i> Käsiteokojas.
31.08.-03.10.	Kokemäki - Põltsamaa 20 AASTAT HILJEM ühine kunsti- ja käsitöönäitus Kesk-Eesti kunstigaleriis pART
september–oktoober	Lapitöö kursus edasijõudnutele Jõgeva vallas Siimustis. Juhendaja Katre Arula (Jõgeva koolituskeskus).
09.10.	Käsiteokojas 5. sünnipäev. Tähistati näitusega <i>Puusse pandud</i> .
6.-31.10.	Jõgevamaa meistrite ühisnäitus <i>Puusse pandud</i> Põltsamaal: Alevivanema Carl Schmidti maja, PMÜ Parfümeeria-pudu pood Kesk 2, Uus Apteek, Põltsamaa raamatukogu.
10.-28.11.	Jõgevamaa meistrite ühisnäitus <i>Puusse pandud</i> Jõgeval: Jõgeva Maavalitsus, Jõgeva Linnavalitsus, SEB pank, Politsei- ja Piirivalveamet, Jõgeva politseijaoskond, Jõgeva teenindus. Osalejad: Katre Arula, Kersti Pook, Tiia Meitus, Kairi Kukk.
oktoober–detsember	Põltsamaa Noorte Naiste ja Noorte Meeste Kristliku Ühenduse heategevuslikul eesmärgil taaskasutusmaterjalidest käsitöökingituste valmistamine Käsiteokojas. Juhendaja Kersti Pook.
8.10.	Mentorkoolitus Käsiteokojas Põltsamaa Lossihoovis. Lõnga värvimine loodusvärvidega: taimed ja košenillitaid. Mentor Liis Luhamaa.
10.10.	Mentorkoolitus Käsiteokojas Põltsamaa Lossihoovis ja Puuhabe Käsitööpoes. Piirkondliku käsitöötoote kujundamine. Käsitöö müügikeskkonna kujundamine. Mentor Imbi Kruuv.
21.10.-04.12.	Kokemäki – Põltsamaa 20 AASTAT HILJEM ühine kunsti- ja käsitöönäitus sõpruslinnas Kokemäel Soomes.
25.10.	<i>Käsitöökojad üle maa</i> Käsiteokojas: Katre Arula – autoritehnikas prossi valmistamine. Kersti Pook – telgedel erinevate kudumistehnikate õppimine. Iga soovija sai ise kätt proovida. Kudumiseks telgedele rakendatud villane lõim, kude villane. Suvel alustatud laadavaiba kudumise lõpetamine. Iga soovija sai oma triibu vaiba sisse kududa. Tiia Meitus – nõelviltimistehnikas rinnaehte (sõle) valmistamine. Taimi Puus – hardanger tikand, rišeljö ja pilutikand on selle päeva teemad. Soovijatel võimalik meistri käe all valmistada proovitöö. Malle Müls – raamil salli kudumine. Kairi Kukk – kaardi meisterdamine.

- 06.11.-09.11. Käsitateokoja meistrid Mardilaadal. Katre Arula autoritehnikas helkivad vööd konkursi Uus toode Mardilaadal võitja.
- 06.12. Käsitateokoja meistrid Põltsamaa Jõululaadal.
- 9.12.-30.12. Käsitateokoja meistri Katre Arula isikunäitus *Siidiga, niidiga...* Eesti Käsitöömaja Rahvakunstigaleriis.
- 13.12. Käsitateokoja meistrite näitus-müük sõpruslinnas Kokemäel Soomes.

2015. aasta tegevusplaan

- 06.04.-29.04. Jõgeva Koolituskeskuse lapitöökursuse näitus Käsitateokojas.
- 04.05.-29.05. Anne Ütt isikunäitus *Vanad rõivad vaipadesse* Käsitateokojas.
- 04.07. Põltsamaa lossi- ja roosipäeva käsitöölaad.
- Käsitateokoja poeruumide täiustamine. Koostöö arendamine turismivaldkonnas. Osalemine Kesk-Eesti Kultuuriprogrammi väljatöötamisel.

Põltsamaa Käsitööselts

Anne Ütt, Tel: 5561 2312, E-post: anneytt@hotmail.ee,
Metsa 11, Põltsamaa 48106, <https://www.facebook.com/PoltsamaaKasitooselts>

Põltsamaa Käsitööselts asutati 1999. aastal. Seltsi eesmärk on olnud koguda, kaitsta ja edendada meie kodukandi rahva käsitööd ja selle traditsioone. 2007. aastal saadi tegutsemiseks oma ruum Põltsamaa lossihoovi. Selles värkstoas hoitakse kogutud vanu käsitöoesemeid, tööriistu, raamatuid, aegade jooksul hulgaliselt koostatud õppematerjale, mape ning albumeid rahvusliku käsitöö traditsioonidest Põltsamaa kihelkonnas. Lastele on valmistatud rahvuslike lauamänge. Seal asuvad ka 3-d kangasteljed, käärpuu jt käsitöövahendeid.

2014. aasta tegevusaruanne

- 25.01. Õpituba kiriklas noorte kohvikõhtul *Teeme käsitöökaarte*
- 1.-28.02. Näitus raamatukogus *Põltsamaa Käsitööseltsi 15. tegevusaastat*
- 1.02. Mustvee käsitööklubis niidigraafika õpituba
- 2.03., 6.03. Niidigraafika õpituba käsitööseltsi värkstoas
- 2.03. Õppepäev *Salli kudumine raamil* käsitööseltsi värkstoas
- 20.03. Väimelas lasteaednikele kursus niidigraafikast
- 26.03. Kõlavöö õpituba algajatele värkstoas
- 27., 28.03. Õnnitlus- ja šokolaadikaardi töötuba värkstoas
- 30.03. Koolitus villa kraasimisest, ketramisest *Villast lõngani* värkstoas
- 21.04. Koolitus *Tikime losusid* värkstoas
- 27.04. Õppepäev *Salli kudumine raamil* värkstoas
- 4.05. Töötuba *Teeme emadepäevaks õnnitlus- ja šokolaadikaarte*
- 28.06. Linna- ja lossipäeva käsitöö töötoad (salli kudumine, rahvuslike paelte punumine, Villa kraasimine ja ketramine)
- 28.06-30.07 Näitus *Esivanemate saani- ja vooditekid* värkstoas
- 10.08 Ühiskülastus Haapsallu. Haapsalu Pitsipäevade üritustest ja töötubadest osavõtt
- 20.09 ja 19.11 Niidigraafika koolitused Oskas Koolituste OÜ-s Tallinnas
- 26.09 Rahvuslike paelte punumise ja villa kraasimise, ketramise töötoad Loopre-Lepiku talu viljapeksupäeval
- 28.-29.09 Õppepäevad *Unustatud tuniisheegeldamine* värkstoas
- 5.10 Ühiskülastus Avinurme kangakudujate info- ja õppepäevale
- Okt-nov Helmentikandis ehete valmistamise koolitused algajatele ja edasijõudnutele

25.10	Käsitöökoda: tunisheegeldamise ja helmestikandi õpitoad värkstoas
10.11	Nobiina käsitöötoa käsitöötarvikute ja -materjalide tutvustus ja müük.
10.11	Õppepäev <i>Villatööd</i> Kolga-Jaanis
15.-16.11	Niidigraafikas jõulukaartide töötoad
30.11	Jõulukaartide töötuba perepäeval Eskus
1.-30.12	Näitus <i>Jõulupühad salvrätikutel</i> Põltsamaa raamatukogus
6.12	Osavõtt Põltsamaa käsitöölaadast kultuurikeskuses

Veel olulist:

- Osavõtt vabariiklikest õppepäevadest, kursustest, seminaridest, alaliitude koolitustest (kangakudujad, rahvarõivameistrid), Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu Juhtide Koolist.
- Käsitööselti liikmed on uurinud materjale ja esemeid Eesti Rahva Muuseumis ning teinud seltsi Värkstuppa uusi õppematerjale, kogunud käsitööalast kirjandust, vanu esemeid jm.
- Põltsamaa Käsitööselti villatöötuba tutvustati ETV saates „Lauluga maale“.
- Üks juhatause liige, mitmete kursuste ja töötubade juhendaja Triin Kuus õpib TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku tekstiili eriala kolmandal kursusel.

Põltsamaa Päevaliste Selts

Marje Aigro, Tel: 554 1102; E-post: aigromarje@gmail.com

Põltsamaa Päevakeskus, Lossi tn 47, Põltsamaa

Asutatud 2013. aasta novembrikuus. Selts on ellu kutsunud tegelemaks Põltsamaa Päevakeskuses käelise tegevusega. Sisustatud on nelja kangasteljega kangatuba. Igal teispäeval toimub käelise tegevusega sisustatud *padjaklubi*. Selts on avatud kõigile soovijatele, kuid praegu on liikmeid 12.

2014. aasta tegevusaruanne:

Põltsamaa Päevakeskuses viidi läbi koostöös Kultuurkapitali Jõgevamaa ekspertgrupi rahastusega projekt *Tegusad teispäevad*, kus igal teispäeval osales ringi töös 11–22 inimest. Meie eesmärk oli kaasata inimesi, kellel on lisaks sotsiaalne probleem (vähene suhtlemine, eluga mittetoimetulek, puue) – sellest lähtuvalt olid töötoa temad lihtsad ja käsitöövõttes kergesti omastatavad:

jaanuar	Märg- ja kuivviltimine.
veebruar:	Siidmaali ja pakutrüki algtõed.
märts	Dekupaaž ja salvrätitehnika vanadele asjadele uue ilme saamiseks.
mai–juuni	Ehete valmistamine paberist, villast, vanadest nõopidest kuni pärliteni.
28. juuni	Töötoa korraldamine Põltsamaa Lossipäeva käsitöölaadal.
september	Paberist šokolaadikaardid, rahataskud, kinkekarbid
oktoober	Taaskasutuse töötoad – vanadest kampsunitest valmisid kohvitassisoojendajad, kannusoojendajad, võtmetaskud jne.
november	Valmisid küünlad ja alustasime jõulukinkide meisterdamist.
detsember	Valmistasime kinkekotte ja kinkekarpe, õppisime tegema erinevaid rosette. Kangatoas käis vilgas tegevus ja kootud on salle, pleede, suurrätte, saunaseelikuid ja kaltsuvaipu.

Mittetulundusühing Vägari

Agnes Rääk, Tel: 5341 0407, E-post: agnesraak@hotmail.ee

Pajusi vald Aidu Jõgevamaa

Mittetulundusühing Vägari tegutseb 21. veebruarist 2007. Mittetulundusühing Vägari tegutseb avalikes huvides ja paljude tegevuste hulka kuulub ka käsitöö tegemine ja õpitubade

korraldamine. 2014. aasta jaanuar–detsember toimusid koolitused: kangastelgedel kudumine, soki kudumine – juhendaja Kersti Pook ja lapitöö edasijõudnutele ning viltimine *Vana kampsuni uus elu*, juhendaja Katre Arula. Koolitused lõppesid näitusega Aidu raamatukogus. Projekti toetas Leader programm.

Puurmani Käsitööselts Kati

Hilja Õim, Tel: 5345 2549, E-post: hilja.oim@gmail.com

Puurmani alevik, 49014 Jõgevamaa

Puurmani Käsitööselts Kati moodustati selle nime all 2006. aastal, aga käsitööga tegelema hakati 1999. aastal. Eesmärgiks sai Puurmani valla naiste rahvusliku käsitöö traditsioonide järjepidevuse säilitamine ja kaasajastamine ning kogemuste edasiandmine noortele. 15 aasta jooksul oleme õppinud palju käsitöövõtteid (lapitehnika, siidisallide tegemine, klaasikunst, portselanimaal, gobelääni tegemine, tikkimine ja selle kasutamine tänapäevases rõivastuses, sõba valmistamine, kangakudumise kursus algajatele ja edasijõudnutele).

2014. aasta alguses toimus kangakudumise kursus edasijõudnutele, aprillis vaipade näitus *56 vaipa* Puurmanis. Suvel osalesime seltsi vaipadega suurel taluüritusel. Oktoobri alguses võeti osa vabariiklikust kangakudumise päevast Avinurmes, kus meie seltsi naise kootud vaip tunnistati rahva lemmikuks. Sügisperioodil tegelesime kangakudumise ja sallide tegemisega raamil.

2015. aasta tegevusplaan

Kevadtalvel toimub kursus *Viltimine, susside ja kinnaste tegemine*.

Mais osaleme oma vaipadega Torma valla päeval.

Oktoobris toimub vabariiklik kangakudumise päev Räpinas, millest soovime osa võtta.

Palamuse O. Lutsu Kihelkonnakoolimuuseum

Aili Kalavus, E-post: aili@palmuseum.ee

Köstri allee 3, Palamuse, 49226 Jõgevamaa

2014. aasta tegevusaruanne

03.-28.02. Anu Raua näitus *Kütab ilma villaste vaipadega*.

07.02. Anu Raua loeng *Elu esivanemate vundamendil* Palamuse O.Lutsu Kihelkonnakoolimuuseumis

07.02. Anu Raua ja Janne Vaabla meistrikläss Palamuse Rahvamajas

01.-30.05. Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli tekstiili ja puutöönduse erialade tööde näitus *Koos kõla*

03.06. Raamatu *Rahvarõivaid Vooremaa veerelt* esitlus Palamuse O. Lutsu Kihelkonnakoolimuuseumis

05.-30.09. Näitus *Olustvere klaas ja keraamika* – klaasikunstnik Eili Soon ja keraamik Kaie Pungas

01.-31.12. TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku tekstiili üliõpilaste kampsuniraamatu näitus *Loo. Koo. Rõõmusta*

Kiwwja lapoliselts

Eve Oro, Tel: 5817 1900, E-post: eve.oro@mail.ee

MTÜ Kiwwja lapoliselts, Kaare 20, 48105 Põltsamaa

2014. tegevusaruanne.

24.04.-04.05. Kiwwja lapoliseltsi näitus *Puudutus* Põltsamaa Kultuurikeskuse galeriis.

17.08. Põltsamaa kodukohvikute päeval Kiwwja kohviku korraldamine. Pakuti maitsvaid küpsetisi lapitekkidega kaunistatud koduaias. Kohviku eestvedajaks Milvi Lojander

MTÜ Jõgevamaa Koostöökoda

Kaire Sardis, Tel: 5307 0870, E-post: kaire.sardis@jogevakoostookoda.ee

Pargi 3, 48306 Jõgeva

2014. aasta tegevusaruanne

03.06. Raamatu *Rahvarõivaid Vooremaa veerelt* esitlus Palamuse O. Lutsu Kihelkonnakoolimuuseumis

19.07. Näitused Pajusi Mõisa Päeval Rahvarõivaste valmistajate kooli Põltsamaa piirkonna rahvarõivaste näitus Vägari külakeskuse lapitöökursuse ja kangakudumisringi ülevaatenäitus. Toetaja: LEADER.

JÄRVAMAA

Käsitööühendused

Kesk-Eesti Käsitööselts, Rahvariide

Nõukoda

Türi Aiandus- ja Mesindusseltsi kangaring

Heegeldajate Klubi

Oisu Käsitööseltsing Käbedad

Huviselts Põimik

Sargvere käsitööring Katsikud

Anna käsitööring

Juriidilised isikud

Külli Kudumid Türil

FIE Thea Vesman Türil

Uue-Auna käsitöötalu Kuno Horn, Heli

Kasak

Kunstnik Resa Tiitsma nukutuba

FIE Imbi Karu

Decorative

OÜ Kangaspuu

OÜ Ramjee

Ene Kuldre

Uuetooma OÜ

OÜ Masime

Käsitöökauplused

Paide käsitööpood (Ene Kuldre)

Türi Käsitöötuba (Imbi Karu)

Kesk-Eesti Käsitööselts

Imbi Karu, Tel: 5695 6639, E-post: imbi.karu@mail.ee

Silvia Aarma, Tel: 501 5975, Reet Meimre, Tel: 5620 7087

Järvamaa, Türi vald, Türi-Alliku küla, Alliku tee 4-2.

Kesk-Eesti Käsitööselts on asutatud 2002. aasta juunis Järva maakonnas. Kesk-Eesti Käsitööseltsi tegevuse eesmärk on kohaliku käsitöö edendamine, vanade käsitöötraditsioonide alalhoidmine ja nende edasiandmine noormale põlvkonnale. Samuti näituste ja õppepäevade korraldamine ja pidev enesetäiendamine. Seltsi tegevusse on haaratud kõik huvilised olenemata east ja soost. Seltsi tegevust juhib kolmeliikmeline juhatus.

2014. aasta tegevusaruanne

2014. aastal korraldasime õppereisi Haapsalu Pitsimajja. Kirjutati mitmeid projekte, mis said osaliselt ka rahastuse. Tutvustasime kohalikku käsitööd Türi Lillelaadal ja korraldasime mitmeid näitusi – Paides Rahvariide näitus (Silvia Aarma, Tiia Kontus) ja Türil näitus *Kolmkõla* (Thea Vesman, Anneli Raamat, Imbi Karu). Türi Käsitöökojas tegutsevad keraamikaring ja kindaklubi. Seltsi liikmed osalesid aktiivselt Järvamaa käsitööpäevadel.

Türi linna sünnipäevale korraldatud kohvikute päeval avati seltsi ruumides käsitööliste kohvik.

2015. aasta tegevusplaan

2015. aasta tegemised sõltuvad suurel määral raha saamisest. Oleme planeerinud järgmised tegevused:

- Kõige suurem ettevõtmine on mai lõpus vabariiklike käsitööpäevade korraldamine
- Maakonna käsitööpäevad oktoobris
- Õppepäevade korraldamine
- Õppereiside korraldamine
- Näituste korraldamine
- Koostöö muuseumitega
- Maakonna muustrite kasutamine
- Koostöö teiste MTÜ-dega
- Projektide ja rahataotluste kirjutamine kohaliku käsitöö edendamiseks
- Enesetäiendamine

KIHNU

Maie Aav, Kihnu muuseumi juhataja, Tel: 5347 3867, E-post: maie.aav@gmail.com

Mare Mätas, Tel: 507 1453, E-post: kultuuriruum@kihnu.ee

2014. aastal toimus käsitöömüük kõige suuremas mahus muuseumipoe vahendusel, samuti tegeleb käsitöö müügiga ja meistrite tutvustamisega internetipood Kihnu Kauba Maja, mille suvine müügipunkt asub tuletornis. Suvekuudel tegutseb ka Lohu käsitööpood. Suviti on avatud Mõnu käsitöötalu, kus on väljas Härma Roosil elutöö näitus-müük, osa saab võtta Roosil õpitubadest. Käsitöömüügiga tegeleme ka väljaspool Kihnut: Mardilaadal Saku Suurhallis Tallinnas ja Kihnu jõululaadal Uue Kunsti Muuseumis. Toimused käsitööhuviliste ja meistrite kohtumised ja õpitoad Kihnus ning jätkub naiste üläljõstmise muuseumis. Kooliprogrammiski on oma tähtis osa Kihnu käsitööl ning käiakse muuseumis koos vanade meistritega üläljõstmõs.

LÄÄNEMAA

MTÜ Haapsalu Käsitööselts

Mirje Sims, Tel: 516 0445, E-post: mirje@haapsalusall.ee, www.haapsalusall.ee

Haapsalu Käsitööseltsi lipulaevaks on Haapsalu pitsid – nii sall kui ka rätt. Tegeleme kõigega, mis puudutab nende ajalugu, traditsioone, tehnoloogiat ja tootearendust. Lisaks tegeleme kõikide teiste erinevate käsitöö alaliikidega. Alates 01.02.2014 vastutame Haapsalu Pitsikeskuse eest – oleme selle maja hing ja süda. Haapsalu Pitsikeskus on meie kodu.

2014. aasta tegevusaruanne

- Haapsalu Pitsikeskuse avamine 01.02.2014. Perioodil veebruar–august oli pitsikeskuse külastajate arv üle 10 000;
- igakuised näitused Haapsalu Pitsikeskuses erinevatelt meistritelt 01.02–31.12 toimus pitsikeskuses 13 erinevat näitust ja näitus-müüki;
- osalemine üle-eestilistel käsitööpäevadel Narvas;

- osalemine näitusel *ornaMENTAALNE*;
- Haapsalu III Pitsipäev;
- Kinkisime Haapsalu linnale juubeli puhul erimustriga salli ja räti;
- Haapsalu Kutsehariduskeskuse tekstiilimeistri eriala õpilasele praktika juhendamine;
- osalemine Mardilaadal Saku Suurhallis;
- Käsitööliidu märgi TUNNUSTATUD EESTI KÄSITÖÖ taotlemine, saamine ja kasutamine;
- Erinevad rahvakalendri jm seotud väikesed üritused, nt kadriõhtu KÜSK-i projekti „Käsitööringist professionaalseks käsitöökeskuseks“ läbiviimine, selle hulgas inglise, soome ja vene keele kursused (à 1 kuu); MTÜ-le arengukava koostamise koolitus ja arengukava koostamine jm;
- Erinevate projektide ellu viimine:
 - Käsitöötraditsioonide tutvustamine Meistrite aasta 2014 näitustel Haapsalu Pitsikeskuses;
 - Haapsalu Pitsikeskuse püsiekspositsiooni täiendamine 2014;
 - Haapsalu Pitsikeskuse standid ja koolitusruumi liigutatav kergvahesein;
 - Haapsalu Käsitööselti esitlusvahendid;

Koostöö teiste institutsioonidega on väga hea. Oleme olnud teistele MTÜ-dele partneriks nende korraldatud üritustel (elustiilimaraton; koguperefestival võõrustasime Šoti klubi, kes viisid läbi šoti päevi Haapsalus – meie juures tutvustati šoti rahvarõivaid ning müüdi tartankangast: olime valmis juhendama kogukonnapraktikat; koostöö Läänemaa Arenduskeskusega on väga hea, koostöös sealse MTÜ-de konsultandiga on toonud meile projektide osas häid töövõite; linna tugi on jätkuvalt olulisim materiaalne toetus meie tegevusele.

Koostöös meie maakonna rahvakultuurispetsialistiga on meie majas toimunud kaks koolitust: Anu Randmaa rahvarõivaste kandmise loeng (toimus 2014. aastal, aga oli algselt planeeritud 2013. aastasse) ning Ulve Kangro *Tekstiilide hingehoid*

Pitsikeskust avades ei osanud me ette näha seda suurt tööd, mis meile igapäevaselt lisandub. Suhtlemine külastajatega, muuseumi tutvustamine, müügi korraldamine, gruppide vastuvõtmine – see nõudis üksjagu lisajõude ning planeerimist. Lisaks neile oli samaaegselt vaja hoida ka oma käsitööselti toimimas meie enda naiste jaoks – et iganädalased kooskäimised oleksid sisukad, et kõik tunneksid ennast asjaosalistena ning planeeritud tegevused õnnestuksid. Seoses sellega, et alates aprillist 2014 tundsimel külastajate arvu kasvades lausa füüsiliselt, et kõike ei jõua, vaatasime tegevuskava ümber ning turismiperioodil keskendusime pitsikeskuse turundamisele. Tegemist oli uue ettevõtmisega ja me tõesti pingutasime, et kõik külastajad rahule jääksid.

2014. aasta sügisel alustasime koostöös linnavalitsuse, muuseumite ja arenduskeskusega arutelu käsitöökeskuse jätkusuutlikkusest pikemas perspektiivis ning töö selle teemaga jätkub ka 2015. aastal. Otsime uusi võimalusi ning püüame olla Haapsalu visiitkaardiks.

Meie selts on suur (seisuga 01.01.15 on meil 64 liiget + 3 kohe katseaega lõpetamas). Selline liikmete arv seab omakorda teatud piirid ning lisaks käsitööle soovime areneda ka organisatsioonina. Püüame leida hea rütmi ja infoliikumissüsteemi, et edaspidi veelgi paremini toimida.

2015. aasta tegevusplaan

- Tagada (kvaliteetselt) Haapsalu Pitsikeskuse olemasolu ja avatus;
- Korraldada Haapsalu IV Pitsipäev 30.08.2015;
- Korraldada pitsikeskuses näituseid;
- Projektikursus *Meistrilt meistrile – tuniisiheegeldamise kursus* Maarja Jõeveelt;

- Osalemine Mardilaadal Saku Suurhallis ning ka laadakülastamiseks bussireisi organiseerimine siinse kandi käsitööhuvilistele;
- Osalemine üle-eestilistel käsitööpäevadel Järvamaal;
- Erinevate töötubade, kursuste ja kohtumiste läbiviimine pitsikeskuses.

Läänemaa Käsitöö Liit

Marju Heldemaa, Tel: 5615 8119, E-post: marju.heldema@hkhk.edu.ee

Tiina Ojamäe, Tel: 5635 2591, E-post: tiinaojamae@gmail.com

Haapsalu mnt 6/3, Palivere, Lääne-Nigula vald, Läänemaa

Läänemaa Käsitöö Liit on asunud kaardistama kõiki Läänemaal tegutsevaid käsitöölisi (FIE, OÜ, MTÜ, seltsing, eraisik). Kaardistamine, st täielik ülevaade Läänemaa olukorrast, peab olema lõpule viidud 2015. aasta septembriks. Praegu nimekirjas olevad käsitööettevõtjad on Läänemaa Käsitöö Liidu liikmed. Läänemaa Käsitöö Liit registreeriti 2013. aastal. Liit ühendab käsitööettevõtjaid, organisatsioone ja õppeasutusi. Organisatsiooni põhiülesanne on seista oma liikmete huvide eest nii maakondlikul kui ka riiklikul tasandil. Käsitöö Liit tahab Läänemaal arendada välja ühistegevuste- ja turunduse võrgustiku ja seeläbi julgustada ja hoogustada maakonna käsitööettevõtluse arengut.

Paikkonnas tegutsevad käsitööettevõtjad

FIE Ott Liivlaid	Merike Liivlaid	5346 3750	liivlaidmerike@gmail.com
MTÜ Vormsi Käsitööselts	Lia Ostapenko	524 1887	liao@hot.ee
MTÜ Rannakülade Pärandkultuuri Selts	Kaire Tammet	5661 6307	kaire@puise.ee
OÜ Kevkonsult	Beguta Kevvai	523 2239	info@beguta.ee
MTÜ Haapsalu Käsitööselts	Mirje Sims	516 0445	mirje1155@hotmail.com
MTÜ Risti Rahvaselts	Liis Koort	525 4402	liiskoort@gmail.com
MTÜ Kullamaa Käsitööselts/reg. 80242007	Imbi Post	525 7347	imbipost05@gmail.com
OÜ Ossmet	Raul Sas	506 5697	raul@ossmet.ee
FIE Pilvi Kangro	Pilvi Kangro	5615 8942	pilvikangro@hotmail.com
OÜ U- Studio	Urve Sikemäe	526 0257	urve@ustudio.ee
MTÜ Kersleti Ateljee/reg 80341502	Liisa Tomasberg	504 1943	ltomasberg@yahoo.com
Viilung Puit OÜ/reg 11180137	Toivo Paas	5648 8869	info@viilung.ee
Mäemõisa kangakudujate seltsing	Tiiu Tomingas	5345 3663	tiiu.kiideva@gmail.com
Rannarahva Kultuuriselts	Silvi Saarlo	539 4111	perekond.jogisoo@mail.ee
Rõude Küla selts	Inda Mölder	5330 8033	Indamolder@hotmail.com
Vatla Külaselts	Helju Viikmann	5380 4536	Helju.viikmann@mail.ee
Läänemaa Käsitöö Liit	Marju Heldema	5615 8119	Marju.heldema@hkhk.edu.ee

2014. aasta tegevusaruanne

- KÜSK-i toel valmis äriplaan sotsiaalse ettevõtlusega tegelemiseks. Sellele eelnes ümaralaudade ja küsitluste teel sihtrühmade soovide ja tegeliku olukorra analüüs.
- Läänemaa käsitöölised käisid ühiselt maikuu Narva käsitöölaadal.

- Juuli–augusti nädalavahetustel toimus suvine käsitöömüük Haapsalus Kodanike torni juures haljasalal.

Suurim õnnestumine oli suvine käsitöömüük mis läks igati korda. Kaheksal suvisel nädalavahetusel pakuti linna elanikele ja külalistele Läänemaa käsitööd. Suurimaks takistuseks edaspidises tegevuses on vähene vaba inimressurss.

Koostöö erinevate organisatsioonidega

1. Haapsalu Linnavalitsus
2. Lääne Maavalitsus
3. Läänemaa Turism
4. Läänemaa Arenduskeskus
5. Haapsalu kultuurikeskus
6. Haapsalu Kutsehariduskeskus
7. Lihula Rahvaülikool
8. Tallinna Ülikooli Haapsalu kolledž

2015. aasta tegevusplaan

- jaanuar–september Läänemaa käsitööliste kaardistamine
- märts Vilniuse käsitöölaada ühiskülastus
- juuli–august suvine käsitöömüük Haapsalu vanalinnas
- august Valge Daami päevadel osalemine
- oktoober Käsitöökojad üle maa

Lihula Lilltikandi Selts

Lihula, Linnuse tee 1, Läänemaa

E-post: lihulatikand@gmail.com, lihulatikand.blogspot.com

Lihula Lilltikandi Selts on loodud 2011. aasta jaanuaris eesmärgiga tutvustada, populariseerida ja kaasajastada Lihula lilltikandit.

2014. aasta tegevusaruanne

Tallinna Kunstihoones toimunud näitusel *ornaMENTAALNE* Tallinna Kunstihoones olid eksponeeritud ka Eda Aaviku ja Helgi Tõnnemaa tikitud Lihula mustriga tekid. Selts korraldab Lihula Lillkirja Festivali. Eelmisel aastal toimus see juba neljandat korda. Traditsiooniliselt tegutsesid õpitoad lastele ja täiskasvanutele. Toimus seminar. Varbla kihelkonna tikitud tekkidest kõneles Piret Tiismaa ja tekstiilide hooldamisest ning säilitamisest rääkis Eesti Vabaõhumuuseumi konservator Liili Aasma. Festivali külastas rohkem kui 400 inimest. Tikkimispidu rahastasid Rahvakultuuri Keskus ja Lihula Vallavalitsus.

Seltsi ühistööna valmis raamat *Lihula lilltikand. Õpetus. Mustrid. Inspiratsioon*, mille andis välja kirjastus Pegasus. Septembris algas seltsi liikmetele koolitussari *Uued võimalused Lihula lilltikandi kasutamiseks*. Juhendajad Ene Hindpere ja Lembe Maria Sihvre. Projekti toetab KÜSK. Novembris osalesime Mardilaadal õpitoaga.

LÄÄNE-VIRUMAA JA JÄNEDA

Käsitööühendused

MTÜ Huviselts *Elujoon*

Muuga Maanaiste Selts

Jäneda Külaelau Arendamise Selts

Tamsalu käsitööring

Tapa käsitööring

Kadrina käsitööring

Tudu Käsitöötare-muuseum

Viru-Nigula käsitööring

Lehtse Käsitööseltsing

Käsmu käsitööring

Moe külaselts
Lahemaa Käsitöökoda
MTÜ Loometöö
Pensionäride ühendused *Kõrvelill* Jänedal
ja *Seeniorid* Tapal
Keraamika ring täiskasvanutele ja lastele
Jänedal

Käsitööettevõtjad

Aale Käsitöö OÜ
Viru Käsitöö Salong OÜ
Lõnga Liisu OÜ
Mirelle Käsitöö OÜ
Red Pearl OÜ
Marit Käsitöö OÜ
Liliina OÜ
Eve Sisa Ateljee
Jaanioja Käsitöötalu
Ülle Murula FIE
Ene Inno FIE

Käsitöökauplused

Viru Käsitöö Salong
Marit Käsitöö
Täpiline Tuba
Joller Grupp hooajaline kauplus Sagadi
mõisas
Jänedal Käsitöökeskuse hooajaline kauplus

Infopunktid

Viru Käsitöö Salong Pikk 16 Rakvere
Jänedal Käsitöökeskus

Lehtse Käsitööseltsing
Maaliring Aegviidus
Käsitööring Käravetel
Käsitööring Amblas
Ardu kangakudujad, kangastelgede ja
nende osade tegemine.

OÜ Ogalind
Mäehansu talu
AS E.Strauss
Rakvere Loovuskeskus
Heli helmed – üksikettevõtja Heli Rahuoja
Vello Lillemets – maal, graafika,
skulptuur, raamatukujundus, disain, ehted,
interjöö, keraamika
Spets HS OÜ – puukujud

Mirelle Käsitöö kauplus Vaala keskuses
Renate Kunstisalong
Haljala käsitöökauplus
Marika töötuba-pood Tapal
Tapa bussijaamas käsitöö müük

Virumaa Kunsti ja Käsitöö Selts

Kersti Loite, Tel: 514 3795, E-post: kerstiloite@hotmail.com
Pikk 16, 44307 Rakvere

Selts asutati 1999. aastal. Tegutsemisaastate jooksul oleme algatanud mitmeid käsitöölaseid liikumisi, osalenud Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu töös, korraldanud näitusi, konkursse, koolitusi jpm.

2014. aasta tegevusaruanne

Kõige kaalukamaks tegevuseks 2014. aastal oli kahtlemata osalemine rahvusvahelise projekti *Be Unique within Europe* tegevuses. Projekti raames toimusid mitmed väliskohtumised, millest osa võtsime: 8.-10. veebruaril Maltal, 9.-11. mail Rootsis, 18.-20. septembril Horvaatias ja 28.-30. novembril Suurbritannias.

Vastutusrikkaks ülesandeks oli Eesti kohtumise korraldamine 6.-9. juunil. Rakverre ja Lääne-Virumaale tuli 51 käsitööhuvilist seitsmest riigist: Sloveenia, Horvaatia, Rootsi, Belgia, Malta, Suurbritannia, Hispaania. Nelja päeva vältel oli külalistel võimalus külastada erinevaid käsitööga seotud paiku, meisterdada töötubades ning näidata ka oma käsitöölaseid oskusi.

2014. aasta oli meistrite aasta. Osalesime ERKL meistrite kataloogi koostamisel.

- 14.-16. veebruaril olime esindatud Tour Est-il Lääne-Viru maakonna väljapanekus.

- 6.-8. juunil osalemine Rakvere linnapäevade raames toimunud Pika tänava laadal.
- 7. juunil korraldasime koostöös seitsme riigi käsitöömeistritega näituse *Be Unique* projektis osalevate maade käsitööst.
- juuni–juuli osavõtt näitusest *ornaMENTAALNE*
- 22. juuli taimedega värvimise koolitus Liis Luhamaa juhendamisel.
- 20. augustil käsitöölaad *Ausad asjad* Vösul Jaanioja käsitöötalus. Lisaks toimusid mitmed huvitavad töötoad.
- 25. oktoobril käsitöökojad üle maa – töötuba Jaanioja käsitöötalus.
- 27. oktoobril Kadi Pajupuu mentorkoolitus fotokompositsiooni põhitõdedest Lõnga Liisude töötoas.
- 6.-9. novembril kaunistasid paljude Lääne-Virumaa meistrite tööd Mardilaada väljapanekuid Saku Suurhallis.

Lisaks eelpool mainitule oleme osalenud Käsitööliidu ettevõtmistes.

2015. aasta tegevusplaan

2015. aastal on põhitähelepanu rahvusvahelisel projektil *Be Unique Within Europe*. Projekt lõpeb suvel. Ees ootavad huvitavad projektikohtumised aprillis Belgias ja juunis Sloveenias. Aitame kaasa uuenenud sisuga laada: *Rakvere Pikk Kreisi Laad* korraldamisele, mis toimub 13. juunil Rakvere linnapäevade raames

Jänedä Käsitöökeskuses MTÜ Loometöö

Luule Nurga, Tel: 528 7107, E-post: luulekodu@gmail.com, www.loomekool.eu
Jänedä, 73602.Tapa vald, Lääne-Virumaa

Rahvusliku käsitöö ja rahvariiete koolitus on toimunud Jänedal alates 1. jaanuarist 2003. MTÜ Loometöö on moodustatud 30. märtsil 2006. aastal. Eesmärk on kaitsta rahvuslikku käsitööd ja autentseid rahvariideid.

2014. aasta tegevusaruanne

Suurematest ettevõtmistest on olnud jätkuvalt läbi aasta korraldatud õppepäevad, kokku 150 tundi. Täiendavalt ka kaks mentorkoolitust. Korraldasime ka sellel aastal käsitööpäevad üle-eestiliste käsitööpäevade raames. Kõige olulisemaks ettevõtmiseks saab nimetada rahvariiete valmistajate koolituse 18 osavõtja lõpetamine Jänedal pullitalliteatris. Sellel aruandeperioodil lõpetasime Ambla kihelkonna vana aja riietuse III osa uuringud.

Toimusid näitused käsitöökeskuses läbi suve:

- Näitus rahvariiete üksikesemetest:
- Ardu kangakudujate vaibad;
- Signe Kaleviku maalid.
- Näitus Jänedä raamatukogu ruumides lõpetajate rahvariiete kostüümidest *Rahvarõiva ilu*.

Traditsiooniks on saanud meie poolt korraldatud töötoad käsitöökeskuses Jänedal toimuvatel suurüritustel. Tegime ka töötoa rahvusvahelisele seltskonnale Leader seminari ajal. Oleme osalenud näitustel väljaspool – niplispitsiga Euroopas, Riias, Pärnus jne. **Koostöös** korraldasime rahvariiete valmistajate kooli lõpetamise Tallinna sama kooli lõpetajatega. Seda päeva aitasid korraldada Rahvakultuurikeskus, Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, MTÜ rahvarõivas, Jänedä Mõis OÜ, Jänedä naisrühm, Jänedä muuseum, *Mõisapiigad*, Kuusalu

naisrühm *Viimikud*, Ambla vald, Tapa vald, Tapa Arenduskoda, Leader, KULKA ja paljud teised.

Meil on välja kujunenud oma põhimõtted rahvariiete ja rahvusliku käsitöö koolitusel, plaanis on koolituste teemade laiendamine.

2015. aasta tegevusplaan

2015. aasta suuremate ettevõtmistena on plaanis jätkata koolitusi, alustada uue rühmaga rahvariiete valmistajate koolitust. Samuti panna suuremat rõhku niplispitsile – korraldada õppepäevi ja konkursse. Alates maist on plaanis korraldada Jäneda raamatukogus niplispitsi näitus, millega tähistame niplispitsi 10. aastat Jänedal.

MUHU

Paikkonnas tegutsevad käsitööühendused:

Muhu käsitööselts Oad ja Eed MTÜ

Muhu-Hellamaa Maanaiste Selts

Käsitöökauplused: Käsitööseltsi Oad ja Eed käsitööpood, Liiva kaubahoov

Käsitööettevõtjad: FIE Anu Kabur, FIE Asta Sepp, FIE Eveli Jürisson, FIE Janne Kommel, FIE Kaia Veskimeister, FIE Mai Meriste, FIE Helen Pihl, FIE Piret Lember, Jüri-Jaani Talustuudio, Männiku Käsitöötuba, MTÜ MUHUinSEA, OÜ Nett Tikand, FIE Tiit Saabas, FIE Siiri Ülem, FIE Stive Valdmets, FIE Tiina Saar, FIE Ülle Kuusk, FIE Ivi Moon, FIE Pille Keerd.

Muhu käsitööselts Oad ja Eed MTÜ

Ülle Kuusk, Tel: 517 7340, E-post: yllekuus@hotmail.ee, oadeed@gmail.com

Liiva küla, Muhu vald, Saare maakond 94701, www.oadeed.ee

Muhu Käsitööselts Oad ja Eed MTÜ tegutseb aastast 1996, asutajaliikmeid oli kuus, praegu on liikmeid 26. Viimase aasta jooksul on seltsi liikmete arv kasvanud 7 võrra. Seltsi eesmärgiks on rahvusliku käsitöö, eriti Muhus ajalooliselt viljeletud käsitöövaldkondade ja -võtete elujõulisena hoidmine: õppimine ja õpetamine, tutvustamine ja populariseerimine.

Oleme regulaarselt korraldanud erinevaid kursuseid (telgedel kudumine, nahkehistöö, vana Muhu tikand, roosimine, traditsioonilised kudumisvõtted Muhu sukkade ja kinnaste kudumisel, Muhu naise tanude valmistamine jpt), kus lisaks seltsi liikmetele osaleb ka palju käsitööst huvitatud muhulasi. Viimasel aastal oleme koolitanud ka mitmeid välismaalaste gruppe. Käsitööselts on oma tegevusaastate jooksul aktiivselt kaasa löönud erinevatel valla üritustel, igal aastal läbi viinud mitmeid töötubasid, heategevuslikus korras valmistanud Muhu lasteaiale rahvariided, kingitused ja meened Laulumaja võistluse jaoks ning Saarte Laste folklooripäevadel osalejatele. Traditsiooniks on saanud jõulukingituste tegemine Muhu Hooldekodu elanikele, valla Mihklipäeva laadal osalemine ja erinevate toitude/hoidiste konkursside läbiviimine. Muhu päevadel on selts välja pannud käsitöönäitusi, korraldanud õpitubasid.

2014. aasta kõige suuremaks ettevõtmiseks oli ülemuhumaalse käsitöö ülevaatenäituse *Ajast Aega Ajatu* korraldamine, kus eksponeerisime kohalike meistrite viimase 10 aasta käsitöid. Suhtleme ja vahetame kogemusi ka teistes Eesti piirkondades tegutsevate käsitööühendustega. Seltsil on väga hea koostöö kohalike eakate käsitöömeistritega, kes on aidanud läbi viia traditsioonilise Muhu käsitööga seotud kursuseid ja andnud edasi oma oskusi. Käsitööseltsi järelkasvuks on Muhu Põhikoolis tegutsev tikkimisring.

2014. aasta tegevusaruanne

Jaauanuar

- 7.01 juhatuses koosolek – toimumise koht seltsi ruum Liival (ka järgnevatel üritustel, kui toimumiskohta pole lisatud)
- 14.01 seltsiliste jõulupidu taliharjapäeval Muhu restoranis
- 21.01 juhatuses töökorralduse kinnitamine
- 21.01 - 2013. aasta tegevusaruande analüüs, hindamine ja kinnitamine

*Projekt ruumi sisustamiseks vajaliku inventari soetamiseks – mööbel, õmblusmasinad

Jaauanuar–aprill

neljapäevased näputööõhtud Hellamaa külakeskuses, korraldaja MTÜ Muhu-Hellamaa maanaiste selts

Veebruar

Mänguasjade õmblemine suveks poodi müügile

- 14.-15.02 projektikirjutamise koolitus I moodul
- 20.02 seltsi käsitööpreemia väljaandmine – Ain Kollo
Motiivide tikkimine ja õmblemine pannoo jaoks Muhu hooldekodu avamise puhuks

Märts

- 6.03 osalemine käsitööliste infopäeval Kuressaare Maavalitsuses
- 6.03 osalemine Anu Raua näituse avamisel Kuressaares
- 7.03 Tüdrukute päev Muhu Põhikoolis, käsitöö tubade korraldamine
- 15.-16.03 projektikirjutamise koolitus vallas – II moodul
- *Projekti kirjutamine vallale suvise näituse toetuse saamiseks
- 22.03 osalemine Ida- Saaremaa käsitööpäevadel
- 29.-30.03 Veinika Västriku kangakudumise mentorkoolitus *Lõime ülespanek ja erinevad kangastelgedel kudumise tehnikad*
- *Muhu põlle õpitoad Hellamaa külakeskuses ja Muhu Muuseumis põlled koguga tutvumine – MTÜ Hellamaa Maanaiste selts

Aprill

- 1.04 seltsi üldkoosolek
- 2.04 osalemine Anu Raua nõorvaipade tegemise koolitusel Kuressaare Kunstistuudios
- 4.04 osalemine Muhu Kultuuri ümarlinal Vanatoa turismitalus – valla tööplaani kooskõlastamine
- 5.04 Veinika Västriku kangakudumise mentorkoolituse II moodul
- 8.04 seltsi kingituse – tikitud seinapannoo üleandmine Muhu Hooldekodu avamisel
- *puutöö õpitoa – käärpuude valmistamine Hellamaa külakeskuses, MTÜ Hellamaa Maanaiste selts
- *Projekti kirjutamine Kultuurkapitalile näidiskäsitööesemete soetamiseks seltsile
- *Sukkade ja pättide valmistamine suviseks näituseks *ornaMENTAALNE*
- *Messi Maale Elama auhindade valmistamine Muhu Vallavalitsusele
- 28.04 Kadi Pajupuu mentorkoolitus „Käsitöökaupluste ja väljapanekute kujundamine“

Mai

- 17.04 Muhu kevadlaat Kaubahoovis, kohviku pidamine
- 19.04 lasteaiaste vastuvõtt seltsi ruumis, käsitöö õpitoa korraldamine
- *Alates 20.04... avatud seltsi käsitööpood

Juuni

- *Esemete kokkukogumine suureks Muhu näituseks
- 4.06 kudumise õpitoa *Muhu traditsioonilisi kudumisvõtteid* korraldamine taanlastele
- 10.06 esemete kokkukogumine ja konkurss saatmiseks Tallinna näitusele *ornaMENTAALNE*
- 16.-17.06 külas jaapanlane – kirjanik, intervjuu andmine tema raamatu jaoks ja tikkimiskoolitus

- 18.-20.06 Muhu näituse kujundamine ja ülespanek
 21.06 näituse pidulik avamine
 21.-29.06 Suur Muhu käsitööliste ülevaatenäitus *Ajast Aega Ajatu* Muhu põhikoolis
 29.06 näituse pidulik lõpetamine, auhindade ja preemiate jagamine, sponsorite tänamine
 28.06-29.07 osalemine näitusel *ornaMENTAALNE* Tallinna Kunstihoones

Juuni-august

- *Meistrite aasta näitused Liival käsitööpöes
 *keraamika õpitoad Jüri-Jaani Talustuudios, korraldaja Marget Tafel

Juuli

- 11.07 tikkimise õpitoa korraldamine hollandlastele
 14.07 Muhu näituse CD-d 2 erinevalt fotograafilt, materjali paljundamine
 19.07 Kiikla rahvamaja seltsi Maadaam vastuvõtt, tikkimise õpitoa korraldamine
 22.07 Loksa seltsi Rannamännid vastuvõtmine, tegemiste tutvustamine, kogemuste vahetamine

September

- 6.-7.09 seltsi õppereis Lõuna-Eestisse
 10.09 kudumise õpitoa korraldamine taanlastele – 22 inimest
 27.09 Mihklipäevalaat, kohviku pidamine

*Projektide aruannete kirjutamine

*Valmistumine mardilaadaks

Oktoober

- 9.-12.10 osalemine Mardilaadal Saku Suurhallis
 11.10 sõidu organiseerimine kõigile soovijatele Tallinna Saku Suurhalli Mardilaadale
 13.10 seltsi auhinna vastuvõtmine maavanema vastuvõtul – kõige koolitussõbralikum organisatsioon maakonnas 2014
 25.10 üle-eestiline meistrite õpikoda – nahkehistöö – prosside ja võtmehoidjate valmistamine

Õpitoad Hellamaa külakeskuses – ristpiste, kraasimine, ketramine ja korrutamine, sukapaelte punumine, kangastelgedel kudumine – Hellamaa Maanaiste selts

Oktoober-november – neljapäevased näputööõhtud Hellamaa külakeskuses, korraldaja MTÜ Hellamaa Maanaiste selts

November-detsember

- 25.11 seltsi ruumi valmispanek jõulumüügiks
 Õpitoad Hellamaa külakeskuses- käsitöökarbi meisterdamine, kahekordse kaltsuvaiba kudumine kangastelgedel – Hellamaa Maanaiste selts

Detsember

- *Jõulukinkide valmistamine vanadekodule – sokkide tikkimine
 16.12 seltsi jõulupidu Kuressaares – pidulik õhtusöök restoranis Grand Rose, kingipakkide jagamine, Maarja-Liis Ilusa ja Koit Toome kontsert
 13.-23.12 käsitöö näitusmüük seltsi ruumis

Koostöö teiste institutsioonidega

Käsitööselts Oad ja Eed teeb ulatuslikku koostööd kõigi Muhu saarel olevate asutustega. Sel aastal on olnud meie tegevuspartneriteks Muhu Muuseum, Muhu Põhikool, Muhu Vallavalitsus, Hellamaa Külakeskus, Liiva Lasteaed, Muhu Hooldekodu, Saaremaa Kunstistuudio, Muhu Puidukoda, mandrimaalt Kiikla rahvamaja selts Maadaam ning Loksa selts Rannamännid. Seltsi ettevõtmistele on alati oodatud kõik muhulased ja saarlased ning ka „suvemuhulaste“ hulgas on meie üritused populaarsed. Meie liikmed on osa võtnud Saaremaal tegutsevate käsitööühenduste koolitustest ja nende korraldatud üritustest. Kuulume liikumisse Kodukant ja osaleme ka nende ettevõtmistes. Suurt huvi on pakkunud EKKL poolt korraldatud üritused ja koolitused.

Hinnang 2014. aasta tegevusele

Selle aasta tippündmuseks võib kindlasti pidada suure ülemuhumaalse käsitööliste **ülevaatenäituse Ajast Aega Ajatu** korraldamise, kus oli eksponeeritud Muhu saare käsitööliste 10 viimase aasta tööd – kokku ligi 600 eksponaati 130 meistrit. Lisaks osalesime Tallinna Kunstihoones toimunud näitusel ornaMENTAALNE. Väga palju oleme läbi viinud töötube ja koolitusi nii muhulastele kui ka välismaalastele. Selletõttu sai meie selts ka tunnustuse – **kõige koolitussõbralikum organisatsioon Saare maakonnas 2014**. Tänu laiapõhjaliste ürituste korraldamisele on huvi seltsi tegemiste vastu hüppeliselt suurenenud, liikmete arv on kasvanud kolmandiku võrra – 26-ni. Iganädalastel kokkusaamistel on alati palju osalejaid, välja pakutud üritustel lai kandepind. Koostöö valla asutustega on kujunenud traditsiooniks, samuti iga-aastane seltsi käsitööauhinna väljaandmine parimate käsitööliste tunnustamiseks ning Saku Suurhallis toimival Mardilaadal osalemine. Seltsi käsitööpood Liival (avatud jüripäevast mihklipäevani) on hea väljund meistritele oma toodangu turustamiseks, samuti võimalus seltsile tegevuse jaoks raha teenida. Poe ruumides saab korraldada ka seltsiliste käsitöönäitusi. Seltsi liikmed on aktiivselt osa võtnud teistes paikkondades toimuvatest üritustest ning võõrustanud teisi seltsi.

2014. aastal oleme suhelnud paljude teiste rahvustega: hollandlaste, ameeriklaste, taanlaste, jaapanlastega, korraldanud neile koolitusi ja presentatsioone. Korduvalt käidi meie meistrite õpitubasid ja käsitööpoodides toimuvat jäädvustamas. Saime eelmise aasta lõpus seltsile oma ruumi, mis nõudis sisustamist ja töövahendite (kangasteljed jm) ülespanemist, et selles aktiivset seltsitegevust arendada. See oligi 2014. aasta prioriteet: projektide kirjutamine, töövahendite soetamine, koolituste ja õpitubade läbiviimine, kogukonnale kasulik laiapõhjaline tegevus. Kokku saime rahastuse kolmele projektile, mille toel on seltsi ruumis nüüd kööginurk koos kaasaegse sisseseadega ning tegevuseks vajalik mööbel ning tarvikud. Lisaks ostime ka kaks õmblusmasinat. Projekti rahade abil korraldasime ka suvise käsitöönäituse, mis oli avatud 9 päeva ja kõigile huvilistele tasuta. Kokkuvõtvalt võib öelda, et viisime plaanitu ellu ja jõudsime rohkemgi.

2015. aasta tegevusplaan

jaanuar-mai	projektide kirjutamine ruumi sisustamise lõpule viimiseks ja tehniliste vahendite soetamiseks, ruumi sisseseade täiendamiseks; seltsi ajalugu ja tegevust kajastava raamatu väljaandmiseks
jaanuar-detsember	seltsi kroonika kokkupanek seltsi 20. juubeliks, materjali kogumine
jaanuar-detsember	seltsi liikmete poolt õpitubade korraldamine erinevate töövõtete tutvustamiseks, toimumise koht seltsi ruum Liival.
veebruar	seltsi käsitööauhinna väljaandmine Eesti Vabariigi aastapäevaks
veebruar	kangastelgedel valmistatud esemelt siduse lugemise õpituba, vardakoti valmistamine – Hellamaa Maanaiste selts
veebruar-august	riidest mänguasjade valmistamine müügiks käsitööpood, toimumise koht seltsi ruum Liival
veebruar-detsember	väliskoolitajate tellimine kursuste ja õpitubade korraldamiseks (portselanimaal, taaskasutus, Rootsist pärit võtted kangastelgedel kudumiseks jt), toimumise koht seltsi ruum Liival
mai-september	seltsi käsitööpood müügi korraldamine, toimumise koht käsitööpood Liival
juuni	käsitöönäituse korraldamine Muhu valla juubelipidustuste ja Muhu päevade raames, toimumise koht seltsi ruum ja kohvik Muhu Ühiskoolikeskuses, teine näitus Hellamaal
juuni-august	seltsi liikmete käsitööde isikunäitused, toimumise koht käsitööpood Liival
september	mihklipäevala, toimumise koht Liiva Kaubahoov
november	mardilaadal osalemine, toimumise koht Saku Suurhall

detsember kingituste valmistamine Muhu Hooldekodu elanikele
detsember käsitöönäitus-jõulumüük, toimumise koht seltsi ruum Liival.

PÕLVAMAA

Paikkonnas tegutsevad käsitöökojad

Räpina Loomemaja
Räpina Käsitöökoda

Käsitööettevõtjad

OÜ Räpina Keraamika
FIE Mailis Kämbe
FIE Malle Avarmaa

Ullaline OÜ
My Passion Sesign Moestudio OÜ
FIE Irina Bobkova klaashelmed

Käsitöökauplused:

R&S Käsitöösalong
Meistrite Maja

Räpina Keraamika

Infopunktid

Räpina Loomemaja
Räpina Vabahariduse Ühenduse Räpina
Rahvakool

Põlvamaa Turismiinfokeskus
Fortis Ager OÜ.

Põlva Käsitööklubi

Mare Põld, Tel: 5391 7587, E-post: marepold@gmail.com
Kesk 16, 63308, Põlva, <http://polvakasitooklubi.blogspot.com/>

Põlva Käsitööklubi loodi 1993. aastal. Klubi eesmärk on hoida elavana rahvuslikke käsitöötraditsioone ning anda edasi kogemusi ja oskusi noortele. Klubisse kuuluvad käsitöömeistrid ja käsitööharrastajad. Kollektiiv on üksmeelne ja teotahteline. Klubi liikmed täiendavad pidevalt oma teadmisi ja oskusi. Käsitööklubi tegevus on mitmesuunaline: kursused, konsultatsioonid, näitused, käsitööpäevad, käsitööalased trükised. Klubisse kuuluvad käsitöömeistrid ja käsitööharrastajad. Kollektiiv on üksmeelne ja teotahteline. Klubi liikmed täiendavad pidevalt oma teadmisi ja oskusi.

Seltsi liikmed 2014. aastal on: Anne Jõgi, Anne Pugas, Asta Tagel, Egle Linnus, Ester Kuusing, Galina Mets, Heli Raidla, Helve Sock, Ilme Noorväli, Maaja Kalle, Maila Paidra, Malle Mets, Mare Põld, Marju Noring, Merike Verev, Kaire Lihtsa, Anne Kivitar, Pille Kruustik, Pille Vinne, Siivi Paide, Pille Kaarsalu, Õie Kullmann.

2014. aasta tegevusaruanne:

jaanuar	Anu Raua näituse külastus Võrus
veebruar	Haapsalu salli kursus
märts	Keraamika kursused
mai	Käsitööpäevad Narvas
juuni	Näitus Himmaste Külakeskuses, õpitoad.
september	Paku- ja taimetrüki kursus
november	Juurdelõikuse kursus, juhendaja Olga Sulaoja
detsember	Sallinäitus Põlva Kultuurikeskuses
detsember	Maaja Kalle nõelvilgimise koolitus

2015. aasta tegevusplaan:

jaanuar	Jätkame lõigete kohandamise ja õmblemise kursust – juhendaja Olga Sulaoja Tuniistehnika
veebruar	Vanade kampsunite uus elu – juhendaja Maaja Kalle
märts	Õmblemine, kampsunite lõpetamine
aprill	Lihavõttekaunistused – juhendaja Anne Jõgis Algab lapitöö kursus – Juhendaja Mare Põld
mai	Käsitööpäevad Järvamaal. Jätkub lapitöö kursus.
juuni	Kõlavööd, etnograafilised paelad, järjehoidjad – juhendajad Ester Kuusing, Pille Kaarsalu
juuli	Keskaja päevade külastus Tallinnas
september	Kangatrükk, taimetrükk – juhendaja Mare Põld
oktoober	Käsitöökojad üle Eesti – erinevad õpitoad, näitus
november	Jõulukaardid liivaga – juhendaja Urve Kolpakova
detsember	Soki kudumine rahvuslikus võtmes – juhendaja Maaja Kalle

PÄRNUMAA JA KIHNU

Käsitööühendused

Maarja-Magdaleena Gild	Külaselts Iris
Tõstamaa Käsitöökeskus	MTÜ Lüster
Pärnu Pitsistuudio	Paikuse Huvikool
Varbla Rahvamaja käsitööring	MTÜ Pärnu Rakenduskunsti Ühing
MTÜ Slaavi Kultuuriühing Jaroslavna	
Pärlikoda	

Käsitööettevõtjad

Eddi Potitehas	Leili klaasikoda
Raina Villapildid.	Karini paberikoda
Endla Disain	OÜ Etskae
Varakamber	Eesti Rahvariiete Konsultatsioonituba
Õmbluskamber	Margus Rebane
OÜ Vaibapesa	Eve Varik
MTÜ Loodusvärvid	OÜ Yarila
Helle Savituba	Thormani talu sepikoda
Signe Nahakoda	Alpakafarm
OÜ Vaas&Vaas	MTÜ Vanad Oskused
Ene 7 Asja	

Käsitöökauplused

Maarja-Magdaleena Gildi pood	Lõngastuudio kauplus
Pärnu Käsitöö Salong	Pärnu muuseumipood
Vuhti Galerii	Tõstamaa Käsitöö Pood
Vikero kauplus	Saarde Käsitöökeskus
Woolmint kauplus	Ella-Neele e-pood
Pärlikoda	Kihnu muuseumipood
Käsitööait kauplus	

Infopunktid

Maarja-Magdaleena Gild

Maarja-Magdaleena Gild

Liis Luhamaa, Tel: 5342 8318,

E-post: info@maaramagdaleenagild.ee, maaramagdaleenagild.ee

Uus tn 5, Pärnu

MTÜ Maarja-Magdaleena Gild asutati 2007. aastal. 2009. aasta sügisest tegutseb Gild Pärnu vanalinnas Uus tn 5 asuvas majas, kuhu on loodud avatud loomekeskus. Gildi peamisteks eesmärkideks on aastaringset toimiva oskusteabe- ja loomekeskuse käimashoidmine ning igakülgne arendamine, samuti kunsti- ja käsitöölade tutvustamine laiemale avalikkusele. Gild on avatud viiel päeval nädalas. Gildi 12 kojas tegutsevad meistrid erinevatelt käsitööladelt (keraamika, tekstiil, klaas, nahk, paber, kangakudumine, viltimine, puitesemete dekoreerimine jne). Lisaks käsitöökodadele on majas pood, tervisetoidukohvik ja Korter13 helistuudio. Gildist saab osta või tellida kohalike meistrite loomingut ja osaleda töötubades. Gild korraldab aasta läbi käsitöö- ja kultuuriüritusi nii majas kui ka maja ees asuvas Steineri aias ning on hinnatud ka teiste poolt kontsertide, seminaride ja koolituste korraldamise kohana.

2014. aasta tegevusaruanne

Nagu eelnevatel aastatel, nii panustasid ka 2014. aastal Gildis töötavad meistrid käsitöö ja tarbekunsti edendamisse Pärnus ja Pärnumaal. Toimusid regulaarsed töötoad, hästi on käima läinud täiskasvanutele suunatud koolitused. Suurima tunnustuse osaliseks sai Gildis tegutsev keraamik Eddi Leet, kes valiti Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu poolt Aasta Käsitöötajaks. Gildimaja loomisest peale on majja oodatud kohvikut, sel aastal see suur ootus ka täitus. Gildis alustas tegevust tervisetoiduspetsialist Ülle Niilisk. Ülle Tervisetoidukojast on saanud üks Gildi aktiivsemaid tegutsejaid, pea iga nädal toimusid huvitavad toidu- ja terviseemalised loengud ja grupitööd. Tervisetoidukoja pakutavad erilised kohvi- ja söögipausid pakkusid põnevust paljudele Gildis üritusi korraldanutele ja nendel osalenutele.

Gildi Nahakojas alustas tegevust Jane Nikolai, kelle erialaks on arhailised vaselised. Korter13 helistuudio laiendas oma tegevust Gildimajas. Alates maikuust on Gildil uuendatud koduleht, mis on oluliselt funktsionaalsem ja aitab kaasa Gildi tegevuste tutvustamisele ning sellele, et kõik huvilised meid üles leiaksid. Augustini vedas Gildi tegevusi ja üritusi ning koordineeris maja igapäevatööd tegevjuht Jaanika Rannula. Jaanika andis oma aktiivsuse ja energiaga suure panuse Gildi arengusse. 2014. aastal lõpetasid Gildimajas tegutsemise mikromakrameega tegelev Jorge Ramos, Kadri Tekstiilikoda, Vitraažikoda, IseKids Stuudio ja Nukukoda.

- 1. märtsil toimus Gildis Eva-Liisa Kriisi raamatu *Läbi lõimede* esitlus.
- Märtsis, aprillis, mais ja detsembris pakkusid Gildi ärklisaalis Pärnu Nukuteatri ja Pärnu Kunstide maja etendused suurt rõõmu paljudele lastele.
- Aprillikuus käisid Gildi meistrid silmaringi laiendamas ja uusi koostööpartnereid otsimas Tartu Loomemajanduskeskuses ja Antoniuse Gildis.
- 17. mail toimus traditsiooniline Vanade Raamatute Laad, kus kõik raamatud olid tasuta võtmiseks ja võimalik oli osta-müüa-vahetada ka vanu vinüülplaate. Selle ürituse raames esitleti Siiri Metsamägi raamatut „Nurrikud Pärnus” ja oma tegevusi tutvustasid Gildi tagahoovi kojad.
- 7. juunil said kõik taaskasutushuvilised kaubelda ja ostelda Gildi Täikal.
- Suvi läbi jätkus eelmisel aastal ellu kutsutud Kunstiturg. Kunstiturg pakkus Pärnu linna elanikele ja külalistele võimalust osta, nautida ja tellida kunsti otse loojatelt. Alles õppivatel noortel kui ka tegevkunstnikel oli võimalus otse huvilistega suhelda ja esitleda oma töid. Kunstiturg toimus viiel päeval juulis ja augustis ja igal päeval oli oma fookus: muusika, fotograafia, moe- ja tekstiilikunst, disain ja kujutav kunst.

- 1.-2. august toimusid traditsioonilised Pärnu Gildipäevad, seekord juba 17. korda. Kauplemine toimus Steineri aias ja selle ümber Uuel ja Pühavaimu tänaval, suurt huvi näitasid üles nii kauplejad kui ostjad.
- Septembris andis Pärnu paikkonna kuraatorina tegutsenud Kadri Rebane ameti üle Liis Luhamaale, kes tegutseb Gildi Vaibakojas ketrajana ning on Gildi juhatuse liige.
- 11. oktoobril toimus Gildis ERKLi VII Käsitööttevõtjate foorum, mille peateemaks oli *Koostöö*. Kõik osalejad said kuulda huvitavaid ettekandeid nii Käsitöölidu tegijatelt kui ka Pärnumaa käsitööttevõtjatelt.
- 25. oktoobril toimusid Käsitöökojad üle maa raames Meistrite Aasta tähistamiseks Gildi meistrite töötoad.
- Oktoobri lõpus-novembri alguses lõi Gild kaasa Briti Päevade tegevustes. Tervisetoidukoda pakkus britipäraseid roogasid, toimus orienteerumismäng *Lambajaht*, brititeemalised töötoad
- 31. oktoobril Loomemajanduspäeva seminar, kus peaesinejaks oli West Kilbride'i käsitöölina tutvustav Maggie Broadley Šotimaalt.

Ka sel aastal toimusid ERKL-i mentorprogrammi koolitused. Mentoritena arendasid Pärnu ja Pärnumaa käsitöömeistreid, -ettevõtjaid ja -õpetajaid Sandra Urvak ning Kadi Pajupuu. Huvi oli suur ja loodame, et mentorprogramm jätkub järgmisel aastal. Olulisemad laadad, kus Gildi meistrid sel aastal osalesid, olid Pärnu Hansapäevad juunis ja Mardilaat novembris. Kauplemas käidi muuhulgas ka Sõmeru Lambafestivalil ning Laulupeol.

Loodi Pärnumaa käsitöölise infolist aadressiga kasitoo@maarjamagdalenagild.ee

Tänu Uue ja Pühavaimu tänava nurgal oleva maja külge paigaldatud vimplile muutus Gild linnapildis nähtavamaks. Novembris sõlmiti kokkulepe Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskusega (PEAK) ettevõtluse inkubatsioonikeskuse loomiseks Gildi. Detsembri alguses said kõik tulla Gildi töötubadesse, et oma käega lähedastele jõuluringitusi valmistada.

2015. aasta tegevusplaan

Olulisemaid tegevusi on koostöö arendamine PEAK-i ja inkubatsioonikeskusega. Jätkub igapäevane loominguiline tegevus ja tootmine, Gildi kojad jäävad avatuks kõigile huvilistele. Koostöös Pärnumaa Rahvakultuuri spetsialistiga on plaanis Pärnu paikkonna aktiivsete käsitöömeistrite ning kollektiivide andmete uuendamine ja korrastamine ning ühtse andmebaasi kogumine, mis hakkab olema kõigile kättesaadav Rahvakultuuri Keskuse veebikeskkonnas. Vajalik on uue tegevjuhi leidmine, kes korraldaks Gildi igapäevaseid tegevusi ning oleks abiks juhatusele Gildi strateegiliste eesmärkide täitmisel. Aastateemast „Loomast loodud” tulenevalt on Pärnu paikkonna prioriteediks loomseid materjale kasutavate meistrite esiletoomine ja tutvustamine ning teemat käsitlevate koolituste, ürituste, näituste ja loengute korraldamine.

Tõstamaa Käsitöökeskus

Anu Randmaa, Tel: 5668 2283, E-post: anu@folkart.ee, <http://tostamaa.wix.com/kasitoo>

Varbla mnt 24, Tõstamaa vald, 88101 Pärnumaa

Keskuse eesmärk on pakkuda huvitegevust kohalikele elanikele, õpetada erinevaid käsitöötehnikaid ja luua tingimused tootmiseks neile, kel on huvi oma käsitööd ka turustada. Toimuvad regulaarsed käsitööringid lasteaiast ja kooliõpilastele kahes vanuserühmas. Täiskasvanutele pakume traditsioonilise käsitöö ringi, keraamikaringi ja erinevaid käsitöö teemaringe. 2014. aastal alustas keraamikaring ka õpilastele.

2014. aasta tegevusaruanne

Möödunud aastal toimus Tõstamaa Käsitöökeskuses koolitusi mahus 254 akadeemilist tundi.

Esimesel poolaastal võttis Käsitöökeskuse ringidest osa 82 huvilist, teisel poolaastal 80. Ringitegevusest vabal ajal on soovijail kokkulepitud tingimustel võimalus kasutada õmblusmasinaid, käärpuid, kangastelgesid jm vahendeid vastavalt oma soovile. Tutvustasime oma tegevust külalisgruppidele mitmelt poolt Eestist, peamiselt Eesti Maaturismi ja Pärnu Lahe Partnerluskogu kaudu. Pakkusime töötubasid vastavalt tellimustele nii Eesti gruppidele kui ka väliskülalistele.

Turismihooyal oli avatud käsitööpood, mõisamüük toimus juunist augustini ja oli möödunud aastal esimest korda samuti Käsitöökeskuse korraldada. Seni oleme müünud vaid oma valla käsitööliste valmistatud toodangut. Toimus kolmeosaline nahakoolitus, kus õppisime nahast kotikese ja pudeli valmistamist Kristina Rajando juhendamisel, sandaalide valmistamist Rene Haljasmäe juhendamisel ning helmestikandiga kaunistatud nahast käevõru valmistamist Ülli Kondi juhendamisel. Septembrist alates sai savitöö samas majas eraldi ruumid. Tänu sellele osaleb laste saviringis praegu 10 õpilast ja käsitööklassis on taas rohkem ruumi. Õpilaste käsitööringide baasil loodi Tõstamaa Mõisa Huvikool mille õppekava on EHIS-es kinnitatud. Huvikooli õpilaste tööde pidevalt täienev veebinäitus on nähtav Käsitöökeskuse kodulehel. Koos rahvamajaga korraldasime detsembris jõululaada, mis kujunes oodatust suuremaks ja näitas, et nii kauplused kui ka ostjad soovivad meie laadale tulla.

2015. aasta tegevusplaan

2015. aastal soovime:

- jätkata ringitegevust
- suurendada omatoodete mahtu ning tootevalikut
- avada turismihoojaks taas käsitööpood ja mõisamüük ja laiendada väljapanekut teiste PLPK piirkonna käsitööliste kaupadega
- jätkata käsitöö reklaami ja müüki kodulehe ja Facebooki lehe kaudu
- pakkuda töötubasid ja koolitusi nii Eesti kui ka väliskülalistele
- korraldada taas jõululaata koostöös rahvamajaga

MTÜ Pärnu Pitsistuudio

Birgit Pere, Tel: 507 6571, E-post: birgit.pere@gmail.com

Eeva Talts, Tel: 5645 3401, E-post: eeva.talts@mail.ee

Ülle Lääts, Tel: 5348 0317, E-post: ulle.laats@gmail.com

Roheline 1b, Pärnu 80036, www.noorusemaja.ee

Pärnu Pitsistuudio on asutatud 2000. aasta oktoobris. Põhiline tegevus on niplispitsi niplamine, teeme ka süsti- ja päikesepitsi. Meie eesmärk on Eesti niplispitsi erinevate tehnikate taastamine, õpetamine ja säilitamine. Tegevuse hulka kuulub ka teiste maade tehnikate õppimine.

2014. aasta tegevusaruanne

12.-13. juuli Rahvusvaheline pitsifestival *Pitsilised peolauad* Pärnus

11.-13. juuli Pärnus meistrikläss *Balahna pits*, juhendajaks õppejõud Galina Kotova Venemaalt.

19.-22. juuli õppesõit Soome, Rauma pitsinädalale

septembris Liia Looga raamatu *Niplisehted ja aksessuaarid II* esitlus

Riias rahvusvahelisel näitusel *Surprising lace* oli esitletud Ülle Läätsse töö.

Kirjastus Moreeni (Soome) avaldas Eeva Taltsi *Suuri käypitsikirja*.

Eeva Talts oli kaasautoriks raamatus *Eesti käsitöö käsiraamat*

2015. aasta tegevusplaan

Rahvusvaheline pitsifestival *Rahvarõivaste ehedad pitsid* 18.-19. juuli.

Koolitus *Saarte pitsid* juulis.

Varbla rahvamaja käsitööring

Urve Selberg, Tel: 526 3996, E-post: urveselberg@gmail.com
Varbla Rahvamaja, Varbla küla, Varbla vald, 88201 Pärnumaa

Tegutseme alates 2009. aasta sügisest. Ringis käib 7 naist. Meie eesmärk on igapäevaelu mitmekesistamine ühistegevuse kaudu ning uute erinevate käsitöötehnikate õppimine.

2014. aasta tegevusaruanne

Tegime lapitööd (katedraali aken ja šenill), kodusime kangastelgedel vaipu, heegeldasime motiividest padjakatted ja beebitekid, proovisime villa kraasimist ja ketramist, tegime paberitööd. Loomulikult tegime taaskasutust – valmistasime vilditud lukuprosse, meisterdasime pabermassist pildiraame ja järjehoidjaid, valasime jääküünlaid, kujundasime beebitoidu purkidest küünlaklaase jms. Oktoobris toimunud rahvamaja sünnipäevapeol tegime kokkuvõtte viie aasta tegevusest. Novembris käisime külas Lihula Rahvakunstiseltsingul, kus õppisime valmistama *quilling*-tehnikas kaarte. Detsembris korraldasime Varblas jõululaada ning osalesime Tõstamaa jõululaadal.

2015. aasta tegevusplaan

Õmbleme mänguasju, koome kangastelgedel, köidame albumeid, teeme taaskasutust. Kutsume külla Lihula Rahvakunstiseltsingu.

Külaselts Iiris

Tiina Kuum, Tel: 5813 1606, E-post: allikukivi@gmail.com
Valga mnt 10, Tihemetsa, Saarde vald, Pärnumaa 86201
<https://www.facebook.com/iiris.kulaselts>

2014. aasta tegevusaruanne

Külaselts Iiris viis ellu projektid, mida rahastas KÜSK Kohaliku Omaalgatuse Programm:

- „Vanade telgede uus elu“ – sisustasime Allikukivi raamatukogus toa kangakudumiseks. Panime üles ja komplekteerisime kahed kangasteljed. Kootud on esimesed kaltsuvaibad.
- Vaipadest sai juba näituse, mis oli väljas Kilingi-Nõmme klubis novembris-oktoobris.
- „Saarde mustrid“ – kogusime ja uurisime Saarest pärit tekstiilesemete mustreid. Süstematiseerisime materjali ja valmistasime ette trükkimiseks.
- Avasime 3. juulil Saarde Käsitöökeskuse. Seal müüme kohalike käsitööharrastajate töid, toimuvad töötoad, jagame informatsiooni, kust millist tööd tellida saab. Käsitöökeskuse asukoht keset linna tingib selle, et oleme ka turistidele infopunktiks, kust saab Saarde valla kohta trükiseid ja informatsiooni.

MTÜ Slaavi kultuuriühing Jaroslavna pärlikoda

Varvara Jerilova, Tel: 5809 4465, E-post: yerilla1@yandex.ru, yerila.ee
Rüütli 25 II k, 80011 Pärnu

Ühing asutati 2002. aastal Pärnus grupi entusiastide poolt Ljudmila Ivanova Sivolobova eestvedamisel. Ühingu eesmärk on vene rahvakultuuri hoidmine, arendamine ja propageerimine.

2014. aasta tegevusaruanne

2014. aastal toimusid näitused: „Võlumaailm pärlitest“ (Haapsalu ja Tallinna Keskraamatukogus), „Vene ja slaavi rahvatikand“, „Nukud meie elus“, „Üks kord

võlumetsas” (pärlitest valmistatud taimed ja loomad), „Kevade motiivid” (kunstnik Leila Nikonova siidimaalinäitus), laste käsitööringi näitus.

Juunis ja juulis toimus suve käsitöökool, millest võtsid osa ka välismaalased – lapsed ja täiskasvanud Peterburist, Itaaliast ja Taist.

2015. aasta tegevusplaan

Pidevalt toimub pärliring nii lastele kui täiskasvanutele. Plaanitud on mitmeid näitusi läbi aasta, samuti toimuvad õpitoad ja suve käsitöökool.

RAPLAMAA

Paikkonna suuremad käsitööühendused

MTÜ Atla Rahvaseltsi Juuru käsitöötuba

Seltsing Vaiba-Liine

Kabala kirjanduse ja käsitööseltsing

MTÜ Wäega Wärk

MTÜ Kovanäpsel

Laukna Naisselts

Raplamaa Perenaiste Selts „Pauliine“

Rapla Käsitöö- ja Kunstiselts MTÜ

Hageri Naistetuba

Käsitööettevõtjad

Alvar Heiste Sepikoda

Puraviku Tuuleveski OÜ

Honor KK OÜ

Klaasistudio OÜ

Hansaklaas OÜ

FIE Ülle Ehrpais

FIE Ivi Sark

Kroon Puit OÜ

Puupank OÜ

Käsitöökauplused

Käsitöökauplus SÜSTIK Rapla linn, Tallinna mnt 16, Konsumi II korrus

Käsitööseltsing Süstik

Ivi Sark, Tel: 512 8931, E-post: ivi.sark@gmail.com

Metsamajandi tee 8-6, 79517 Raplamaa, Rapla vald

<http://raplakasitoo-kunst.blogspot.com/>

Käsitööalase tegevuse koordineerimine Raplamaal – laatade, näituste ja koolituste korraldamine.

2014. aasta tegevusaruanne

28. märts Õppepäev „Meistriaasta 2014“ Tohisool

14. aprill Õppereis Lääne-Virumaale

10. mai II Kevadlaat Raplas

16. mai Juuru käsitöötoa juubelinäitus ja töötoad

30. -31.mai XIX käsitööpäevad Narvas

juuni–august Meistrikojad külapäevadel

juuni–september Õppepäevad kohtadel

11. oktoober IV kartulipäev–sügislaat Raplas

25. oktoober IV üle-eestilised käsitöökojad Märjamaal

20. detsember XIII käsitöömeistrite jõululaat Raplas

2015. aasta tegevusplaan

veebuar–juuli Meistritepäevad käsitööringides ja seltsides

24.-25. aprill Õppereis Saaremaale

9. mai	Rapla XIII kevadlaat
29.-30. mai	XIX käsitööpäevad Narvas
jaanuar–detsember	Õppepäevad, koolitused kohtadel
10. oktoober	Sügislaat Raplas
24. oktoober	V üle-eestilised käsitöökojad
19. detsember	XIV käsitöömeistrite jõululaat Raplas

Kabala kirjanduse ja käsitöö seltsing

Hele-Mai Truuts, Tel: 511 5390, E-post: mairaamat@gmail.com

Tamme küla, Raikküla vald, 78403 Raplammaa

Seltsing tegeleb kohtumiste (kunstnikud, kirjanikud, meistrid) korraldamiste, kodulooliste sündmuste tähistamiste, meelelahutuslike (väljasõidud kultuuriloolistesse paikadesse, näitustele) ja käsitöö valdkonda kuuluvate ettevõtmistega – õpitoad, rühmakoolitused, käsitööpäevad, koostöö noortega, nendes huvi tekitamine ja oskuste edasiandmine. Käsitööõpiring on seltsingu üks väljund ja on ellu kutsutud läbi viima kord nädalas käsitöötunde, ringi töö toimub Kabala mõisas.

2014. aasta tegevusaruanne

Raikküla valla IX käsitööpäevade teema *Vitraažitehnika koolitus ja õpituba* lähtus Rahvakunsti ja Käsitööliidu aastateemast Meistrite Aasta. Koolitajaks vitraažikunstnik Tarvo Aro Mett. Tööstest valmis näitus. Käsitööõpiring käis aktiivselt koos korra nädalas kaheksa kuu jooksul aastas. Tutvuti erinevate käsitöötehnikatega, mille käigus valmis palju huvitavat, neist korraldati kevadel ülevaatenäitus. Aasta jooksul viisime läbi kaks ühist väljasõitu Kuressaarde ja Pärnumaale Torisse, eesmärgiga kohtuda huvitavate meistritega ja näha nende töid. Külastasime Tallinna Kunstihoones Rahvakunsti ja Käsitööliidu juubeliaasta suurimat ettevõtmist näitust *ornaMENTAALNE*. Olime külalisteks Juuru Käsitöötoa vahvatel naistel ja vaatasime nende tööde näitust.

Tegime koostööd Tartu Paberimuuseumiga, õpitoad lastele ja täiskasvanutele toimusid kohapeal. 25. oktoobril osalesime Märjamaa käsitöökojas, IV Käsitöökojad üle maa.

2015. aasta tegevusplaan

13.-14. juunis	Raikküla valla X käsitööpäevad
jaanuar–detsember	käsitööring (etnokampsunite teema jätk, setu värvilise pitsi ainetel kraed, õppereisid ja kohtumised)

Laukna Naisselts

Vaike Post, Tel: 482 9141, E-post: vaikepost@gmail.com, aino.kongo@gmail.com

Laukna Naisselts loodi 1999. aasta septembris. Seltsi eesmärk on ühistegevuse algatamine ja aktiveerimine, Laukna ja selle ümbruskaudsete külade ajaloo uurimine, naiste kultuurharidusliku taseme tõstmine, kodukaunistamine, erinevate käsitööliikide õppimine ja õppereiside korraldamine.

2014. aasta tegevusaruanne

Aprillis toimus näitus talve jooksul valminud käsitöödest. Augustis toimus ühine ekskursioon Sipa Naisseltsi ja Teenuse Naiste Ühendusega Vormsi saarele. Oktoobris osalesime Teenuse NÜ poolt organiseeritud käsitöö õpitubade üritusel. Detsembris toimus advendiaja alguse tähistamine.

2015. aasta tegevusplaan

Kevadepäeval on plaanis korraldada näitus talvel valmistatud esemetest. Samuti planeerime ühist ekskursiooni Sipa NS ja Teenuse NÜ-ga – Stockholmi kruisi. Novembris on plaanis Mardilaada ühiskülastus

Raplamaa Perenaiste Selts *Pauliine* MTÜ

Anne Ummalas, Tel: 5563 8048, E-post: anne.ummalas@gmail.com

Selts loodi 18. mail 2010. aastal, et ellu viia meie ühiseid unistusi – uurida ja edastada ka teistele Raplamaa rahvarõivaste ja muu käsitööga seonduvaid traditsioone. Selts on tegevuses toetunud põhikirjale. Seltsis on 4 asutajaliiget, kes kõik kuuluvad ka seltsi juhatusse.

2014. aasta tegevusaruanne

- Käsitööring Kehtna Klubi ruumides, kevadised teemad kudumine, sügised teemad tuniisheegeldamine.
- Rahvarõivakoolitus – lõpetas 14 Raplamaa naist ja valmisid Raplamaa naiste rahvarõivakomplektid. Koolitus kestis 2013 juunist kuni 2014 augustini. Lõpetamine 17. august avaliku esitlusega. Kohal olid õpetajad ja Reet Piiri, kellelt kuulasime ka loengut.
- Kudumissalong – kudasime kindarandmed ja kuulasime viuliansambli

Koostöö

- MTÜ Rahvarõivas – rahvarõivaste koolituse raames ja rahvarõivaste pildistamine veebilehe rahvarõivas.ee tarvis
- Kehtna Klubi- käsitööringi läbiviimine.

2015. aasta tegevusplaan

Toimub pikk-kuue valmistamise kursus ja käsitööring Kehtnas.

Seltsing Vaiba-Liine

Piret Kuutok, Tel: 5698 8410, E-post: piret.kuutok@mail.ee

<http://www.tohisoo.edu.ee/kangaklass>

Viljandi mnt 37, Kohila, Raplamaa 79804

Seltsing on asutatud 2005, eesmärgiks Kohila Koolituskeskuse kangaklassi töö organiseerimine, taaskasutuse propageerimine ja kohalike vaba aja sisustamine.

2014. aasta tegevusaruanne

- Iga-aastane ülevaatenäitus mai viimasel pühapäeval Tohisoo mõisa päeval
- Hageri jõululaadal osalemine
- ERR-i „Maahommiku“ saates korvide heegeldamise õpetamine
- Osalemine Raplamaa rahvarõivaste valmistamise kursusel
- Õppereis Soome Klaukkala käsitöökeskuse aastanäitusele
- Kontaktide loomine Soome Lahti kangakudujatega

Hea on tõdeda, et kangaklassi töö toimib. Oleme lisaks kaltsuvaipadele kudunud ka suurrätte ja seeliku kangaid. Lisaks koome ka Hageri kindakirjalisi vaipu. 2014. aastal alustasime sisustuskorvide heegeldamise töötubadega.

2015. aasta tegevusplaan

- Koostöös Kohila Keskkonnahariduse Keskusega perevaiba kudumise projekti läbiviimine veebruaris.
- Kevad-suvel Raplamaa rahvarõivaste näituse korraldamine Tohisoo mõisas, koostöös Raplamaa Perenaiste Selts *Pauliine*ga.
- Võimalusel osaleda sel aastal rohkem laatadel ja teistel käsitööga seotud ettevõtmistel.
- Tihendada koostööd teiste kangakudujatega nii Eestis kui välismaal.

MTÜ Atla Rahvaseltsi Juuru käsitootuba

Asta Ahlberg, Tel: 527 3641, E-post: ahlberg.asta@gmail.com,
http://juuru.kovtp.ee/juuru_kasitootuba

Juuru Käsitootuba alustas tegevust 2009. aasta oktoobris.

2014. aasta tegevusaruanne

7.-9. mai 2014 5. aastapäeva näitus ja meistrite kojad huvilistele.

Näituse kohta öeldud sõnad olid väga tunnustavad, tööd ei olnud samuti kõige lihtsamate hulgast. Meistrite koja tegevuste ja näituse kohta tuli Tallinna käsitöötegijatelt väga suur tunnustus veel hiljem tuttavate kaudu. Kiideti just hõlmikseelikut ja sõba.

3. detsembril Juuru Käsitöötoa lahtiste uste päev.

20. detsembril Rapla Jõululaadal Juuru ja Rapla kirivööde näitus

2015. aasta tegevusplaan

31. mai Juuru ja Rapla kirivööde näitus Tohisoo mõisas

30. august Juurus kogukonnapäeval meistritekoja töötoad, tikitud susside valmistamine e PÄTITEGU, vardakoti valmistamine, rahvuslikud elemendid kirikinda kudumisel – paikkonna kirikinnas

Raikküla Valla vabaajakeskuse käsitööring

Katrin Grichin, Tel: 522 8982, E-post: katringrichin@gmail.com

Rapla maakond, Raikküla vald

Käsitöö-alane koolitus alates 2006. aastast.

2014. aasta tegevusaruanne

20. augustil toimus taimeodega värvimise koolitus, juhendajaks Liis Luhamaa. Juba mitmendat aastat teeme Raikküla valla koduste laste jõulupakkidesse mänguasju. Hooaega lõpetab traditsiooniline käsitöönäitus kevadel.

2015. aasta tegevusplaan

mai Ringi aasta käsitöönäitus

august Suvine käsitöökoolitus

november-detsember Mänguasjade valmistamine jõulupakkidesse

RUHNU

Külli Vähi, E-post: ruhnu.kultuuriait@gmail.com

Ringsu sadam, Ruhnu küla, Ruhnu vald, 93001 Saaremaa

MTÜ Ruhnu Kultuuriait, asutatud 2012

2014. aasta tegevusaruanne:

12.07 Ruhnu Suvelaat, käsitöö müük

31.07 Küünlavalmistamise õpituba

juulis ja augustis ruhnu vesti õmblemise töötoad

23.08 Ruhnu II Käsitööpäev, teema – ruhnu vestikanga kudumine

2015. aasta tegevusplaan:

11.07 Ruhnu suvelaat, käsitöö müük

31.07 Ruhnu III Käsitööpäev, teema – ruhnu sukad ja sokid

22.08 Ruhnu Käsitööpäevad

juulis ja augustis käsitöö õpitoad

SAAREMAA

Käsitööühendused

Angla Tuulikumägi MTÜ

KadakMari MTÜ

Kuressaare Pensionäride Ühendus

Lapitööhuviliste Ühendus Lapimoorid

Mustjala Kodukultuuri Selts Koit

Randvere Tööõppekeskus MTÜ

Käsitööettevõtjad

Good Kaarma OÜ

Heiki Lukk

Jaanika Tiitson FIE

Lümända käsitööpood

Kirisilm OÜ

Leisi Lapikoda OÜ

Liimeister OÜ

Maret Suik

Marika Samlik

Nett Tikand OÜ /

Pilvelambad OÜ

Riine Sooäär

Ruut&Triip OÜ

Saare Maakonna Invaühing

Saare Vill

Saaremaa Kunstistuudio MTÜ

Saaremaa Pimedate Ühingu korvikoda

Sandla käsitööseltsing

Tiiu Tanu TÜ

Saare Rätsep OÜ

Saare Vilt OÜ

Saaretikand OÜ

Sakadak OÜ

Saaremaa Sepad OÜ

Taivo Parbus

Tiiu Kaju Nahatööd OÜ

Trentom OÜ

Valjala Sepikoda OÜ

Viivi Saar

Õmblustuudio e-Mair OÜ

Ülle Sepp

Saaremaa käsitööselts KadakMari MTÜ

Imbi Padar, Tel: 508 9682, E-post: imbi.padar@gmail.com

Praakli, Kaarma vald, Saaremaa

2014. aasta tegevusaruanne

jaanuar	<i>Tekstiilide hooldus</i> , Ulve Kangro, ERKLi mentorkoolitus Mustjala käsitöömeisteri Tiiu Saani loomingu näitus Kuressaare linnuse keldrisaalis
veebruar	Kuressaare Ametikooli õhtuõppijate tarbekunstinäitus <i>Videviku muusa</i>
märts	käsitööliste infopäev Saare maakonna käsitööpäev Orissaares, korraldaja Orissaare käsitöötegijad
mai	<i>Eesti rahvarõivad: Saaremaa</i> , ERKL-i mentorkoolitus
juuli	Kaarma valla käsitööringide näitus Aste koolis ja raamatukogus
august	Eesti Lapitöö Seltsi paremate tööde suvenäitus Kuressaare linnateatris
august-september	Saaremaa Merenädal koos käsitöömüügiga Saaremaa käsitöömeistreid, Anne Lepik, Aili Peel, Mareli Rannap, Annika Väli, tutvustav lambanaha- ja villatööde näitus <i>Hästi hoitud saladus</i> Eesti Käsitöö Majas Tallinnas
september	SaareMaaPäevade Turupäev
september-dets.	<i>Rahvarõivas, puhas ilu!</i> rahvarõiva valmistamise koolitus
november	<i>Käsitööesemete pildistamine</i> , ERKL-i mentorkoolitus
jaanuar-detsember	Regulaarselt toimunud käsitööõpitoad ja kokkusaamised maakonna erinevates käsitööseltsides ja -ringides.

Koostöö teiste institutsioonidega

mai	Ärimudeli töötuba Saaremaa loome-ettevõtjale, korraldaja Saaremaa Arenduskeskus Tootearendusseminar loomeettevõtjatele, korraldaja Saaremaa Arenduskeskus
august	Saaremaa Merenädal koos käsitöömüügiga, korraldaja Kuressaare Linnavalitsus
september	Käsitöötoote müügikoolitus+tootefoto, korraldaja Saaremaa Arenduskeskus
oktoober	<i>Käsitöökojad üle maa</i> Aste klubis, Kuressaare turuhoones, korraldaja ERKL
november	Mardilaat Tallinnas, korraldaja ERKL
detsember	Jõululaat Aurigas, korraldaja Reet Truuväärt

Muud sündmused: Ilmus raamat *Moodsad tikandid*, autor Mareli Rannap

2015. aasta tegevusplaan

jaanuar	Saaremaa käsitööettevõtjate ettevõtluse-, tootearenduse- ja ühisturunduse alane õppereis Lõuna Eestisse, korraldaja Saarte Koostöökogu ja Saaremaa Arenduskeskus
märts	Saare maakonna käsitööpäev Leisis
märts-aprill	Lapitööhuviliste ühenduse Lapimoorid näitus Kuressaare kultuurikeskuses
mai	Lääne-Saare valla Kaarma piirkonna ringide näitus Astes Lionsklubi kevadlaat Kuressaares
juuli	Jööri folgi käsitöölaad ja töötoad Jööri külamuuseumi õuel Valjalas
august	Saaremaa Merenädal koos käsitöömüügiga, korraldaja Kuressaare Linnavalitsus
september	SaareMaaPäevade Turupäev
oktoober	Käsitöökojad üle maa, korraldaja ERKL
november	Mardilaat Tallinnas, korraldaja ERKL
jaanuar – detsember	<i>Rahvarõivas, puhas ilu!</i> rahvarõiva valmistamise koolitus, korraldaja Saaremaa käsitööselts KadakMari
jaanuar-detsember	Regulaarselt toimuvad käsitööõpitoad ja kokkusaamised maakonna erinevates käsitööseltsides ja -ringides.

SETOMAA

Käsitööühendused

1. Seto Käsitüü Kogo MTÜ
2. Värska Käsitööselts Kirävüü MTÜ
3. Meieselts Meroos MTÜ

Käsitööettevõtjad

MTÜ Uusvada Potiseto	OÜ Kagu Kudujad
MTÜ Seto Ateljee-Galerii	FIE Maret Vabarna
MTÜ Rahu-soo	FIE Merlin Lõiv
OÜ Estonian Pottery	FIE Öie Sarv
OÜ Tõrvas	FIE Meelis Krigul
OÜ Katusõkatja	FIE Silvia Valge
OÜ Ots Puutöökoda	FIE Raivo Jänemägi
OÜ Piksepini	FIE Silver Hüdsi
OÜ Taarka Tarõ	

Käsitöökauplused

Setomaa muuseumid Värskas, Saatses ja Obinitsas
avatud ateljeed: Ateljee-Galerii Haljas Kunn, Piusa Savikoda, Värskas Käsitööselts Kirävüü ja
Obinitsa külakeskuse käsitööstudiod
Setomaa Turismi infopunkt
Vana Jüri seebikoja käsitööpood

Infopunktid

MTÜ Seto Käsitüü Kogo tuba Obinitsa külakeskuse II korrusel
MTÜ Värskas Käsitööselts Kirävüü töötuba Värskas Kultuurikeskuse III korrusel

MTÜ Seto Käsitüü Kogo

Ingrit Kala, Tel: 5620 0057, E-post: ingrit@setomaa.ee, www.kogo.ee
Obinitsa, 65301 Meremäe vald, Võrumaa

Seto Käsitüü Kogo asutati 18. juulil 2006. aastal Obinitsas. Meie põhikirjaline eesmärk on seto traditsioonilisel käsitööl põhineva ettevõtluse arendamine seto käsitöötraditsiooni järjepidevuse ja säilitamise kaudu. Eesmärgi saavutamiseks oleme korraldanud koolituspäevi ja -sarju, osalenud ühiselt laatadel-messidel ja otsinud erinevaid võimalusi käsitöölase ettevõtluse toetamiseks.

2014. aasta tegevusaruanne

2014. aasta väljakutseks Seto Käsitüü Kogo jaoks oli XXI Seto pitsipäevade korraldamine. See oli senini Seto Talumuuseumis põhiliselt Tiiu Kunsti eestvedamisel toimunud pitsipäevade traditsiooni jätkamine. Pitsipäevad kestsid kolm nädalat, selle aja jooksul oli ülesse seatud konkursitööd, sai vaadata näitust Seto Talumuuseumi lillekirjalistest pitsidest, toimusid neli pitsiõppust erinevates Setomaa paikades (Obinitsas, Mikitamäel, Kirävüü töötoas ja Seto Talumuuseumis), toimusid pitsipäevade ava- ja lõpuüritused.

Konkursile **Lilleaed** laekus 14 tööd. Zürii koosseisus (Ulve Kangro, Tiiu Kunst, Terje Lillmaa) hindas töömahukust, värvilahendust, materjali ja töö sobivust ning pitsi uudsust.

Peapreemia lillelise salli eest sai **Eili Einama**. Kogu talve heegeldanud usinal naisel valmis enam kui 200-st motiivist kena seto pitsi motiividega sall. Teise preemia osaliseks sai **Jane Priksi Tulbipinnär**. Tema valmistatud seto poolpõlle kaunistas peenest ühekordsest lõngast valmistatud tulpidega pits. Täiskasvanute arvestuses kolmas preemia anti töömahuka laudlina eest **Ene Lättele**.

Koolinoorte töid oli tänavu konkursil arvuliselt tagasihoidlikult (5). Peapreemia sai Värskas Gümnaasiumi 7. klassi õpilane **Karmel Jaago**. Vanaema poolt kootud kangale lisatud noore neiu heegeldatud pits andis kokku kena laudlina ja sellega kuulus Karmelile ka publikupreemia.

Aastaring Setomaal möödub **Meistrite mano/Meistritele külla** ettevõtmistega. Erinevate meistrite juhendamisel toimus mitmeid töötubasid, näitusi ja kohtumisi. Savi-, tekstiili-, puidu- ja toiduteemadel koguneti kokku 8 korral. Kaasatud olid erinevad meistrid: Sirje Kruusamäe, Maret Vabarna, Reieka Hörn, Iti Toom, Heini Siilik, Külli Jacobson, Kirävüü tekstiilimeistrid ja Mixina naised. Toimusid leiva ja pliini, sõira ja kiisla valmistamise õpitoad. Valmistati puidust ja savist esemeid ning vaadata sai Külli Jacobsoni Siberi seto kinnaste ja Kirävüü naiste talviste tegemiste näitusi.

Setomaal ilmus kaks käsitööraamatut:

Seto valgõ. Raamatu on koostanud Rieka Hörn ja Terje Lillmaa, kujundanud Evelin Urm, fotod on teinud Priit Palomets. Raamatus on 25 pitsimustrit Setomaa meistrite erakogudest ja muuseumidest. Enamik mustreid on pärit Irboska muuseumist leitud Sinaida Verhoustinski

pitsivihikust, milles on palju haruldasi ja peene töötusega pitside näidiseid. Lisaks pitsiskeemidele võib raamatust leida hulgaliselt fotosid ja teavet meistrite kohta ning lustakaid vahelugemisi käsitöö, meistrite ja pitside kohta.

Siberi lilled. Raamatu on koostanud Külli Jacobson, OÜ Kagu Kudujate esikuduja. Kujunduse on teinud reklaamiagentuur HUNT. Kogumikus on 16 erinevat mustrit, mis on saadud Ossipova Mannilt. Mustritele on pandud sümboolselt seto naiste nimed, auliku Manni nimi kõige ees. Setod nii Eestis kui Siberi Haida külas on õigeusklikud ja enamusel on ristinimeks kreekapärase nimi. See on aegade jooksul seto keeles kõnelemisel suupärasemaks muutunud. Kogumik on mõeldud eelkätt kogenud kudujale. Seepärast on piiratud vaid mustriskeemiga ja kindakudumise õpetust ei ole lisatud. Raamat *Siberi lilled* on mitme inimese töö tulemus.

Seto Käsitüü Kogo korraldas reisi Norra Kuningriiki. Esimene öö veedeti Oslos, et osaleda Norra rahvuspäeval, kui tänavad täituvad rahvarõivastes inimestega. Meil oli hea võimalus saada osa rahvarõivaste kandmise traditsioonist ja jälgida päeva tähistamist Norra kuningalossi esisel väljakul. Teisel päeval sõideti Telemargi maakonda Raulandi piirkonda, kus kohtuti Raulandi piirkonna käsitöö ja toiduettevõtjatega, tutvuti kohaliku arhitektuuri ja Telemargi Kõrgkooli rahvusliku tekstiili osakonnaga. Toimus mitmeid kohtumisi kohalike inimestega ja saime maitsta kohalikku traditsioonilist toitu. Meie pakkusime setodele kohast kultuuriprogrammi, tutvustasime seto rahvarõivaid ja käsitöölistel oli võimalus müüa oma tooteid. Norrakad kiitsid kauba kvaliteeti ja müük oli väga edukas.

Niplispits on üks traditsiooniline seto käsitöö tehnika, mida pole Setomaal juba ligi 100 aastat tehtud. Sigre Andresoni eestvedamisel ja Eeva Taltsi juhendamisel on selle kadunud tehnika elluäratamisel tehtud mitmed sammud. 2014. aastal toimus mitmeid niplise koolitusi (sh ERKL-i mentorprogrammi toel) ning Setomaal on juba kümmekond naist, kes on algvõtted omandanud ja kelle abiga valmivad Niplispitsi raamatusse pitside tööproovid.

Viimaste aastatega on Setomaal mehed muutunud uhkeks, kandes kõikjal oma kena valget *laja säläga villasärki*. Enamuse neist on õmmelnud käsitöömeister Margit Mehilane. Selleks, et seto naised oleksid samuti silmapaistvad meeste kõrval, korraldas Seto Käsitüü Kogo rahvarõivameistri 3. kategooria käsitöömeisteri Galina Liivago juhendamisel **seto naiste villasärgi õmblemise** koolituse. Koolitusel osales 14 naist ja aasta lõpuks olid enamusel 5-päevasel koolitusel osalenul kaunid villasärgid valmis.

Seto toit on Setomaal au sees, kuid siiski saanud veel vähe tähelepanu. 2014. aastal toimus Setomaal **II Kostipäiv**. Võrreldes Eesti teistes piirkondades peetavate kohvikutepäevadega on Setomaa kostipäeval eriline see, et kohvikud on taluhoovides ja külatarades, mitte linnatänavatel. Iga kohviku roogade seas on midagi ainuomast setu köögile – kala, sõir, erinevad piirakud. Kohalikud maitseid omakorda tekivad siinsetest saadustest – need tulevad kohvikutesse oma või naabrite aiast, metsast ja järvest. Iga kohvik tegi päeva huvitavaks omamoodi – sai leelotada ja ise midagi meisterdada või kuulata kontserti. Seto Külävüü kostipäeva korraldasid MTÜ Setomaa Turism ja MTÜ Seto Käsitüü Kogo.

Nagu juba traditsiooniks on saanud, osalesime ühise väljapanekuga **Seto Kuningriigipäeva laadal, Mardilaadal Tallinnas ja Helsingis**. Toredaks ettevõtmiseks oli seto käsitöölisele Värskas **IV Seto Folgi** ajal erinevad käsitööõpitoad (sh kangastelgedel folgivaiba kudumine) ja ühine käsitöömüük.

Et Setomaal pärimuskultuuri õpet paremini koolide õppekavasse integreerida, koostati 2014. aastal Seto Instituudi eestvedamisel ja Seto Käsitüü Kogo kaasabil **seto käsitöö õppekava**.

Seto Kuningriigipäeval Mikitamäel toimus taas **käsitöömeistri konkurss**. Teemaks oli **seto põll** ja kuningriigi meistriks kuulutati Marje Linnus. Marje kasttikandis valminud puusapõll tunnistati parimaks žürii ja rahva poolt.

2014. aasta teises pooles koostati **Seto Käsitüü Kogo arengukava** perioodiks 2015–2020. Arengukava koostamiseks viidi läbi veebipõhine käsitöölise küsitlus hetkeolukorra hindamiseks, käsitöölise mõttetalgud ühiste eesmärkide ja tõhusate tegevuste kokkuleppimiseks ning üle-setomaaliste organisatsioonide ümarlaud koostöövõimaluste väljaselgitamiseks. Jooksvalt toimus koostöö arengukava koostajate ja Seto Käsitüü Kogo praeguse ja endise tegevjuhiga. Aasta lõpuks valmis sisukas arengukava koos tegevuskavadega.

2014. aastal jätkus sujuv koostöö meie põhiliste koostööpartneritega: Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, MTÜ Setomaa Turism, Setomaa Valdade Liit, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia, kohalikud Setomaa muuseumid, Eesti Rahva Muuseum ja Eesti Vabaõhumuuseum.

2015. aasta tegevusplaan

2014. aasta 11. augustil valis rahvusvaheline žürii 2015. aasta soome-ugri kultuuripealinnaks **Obinitsa** Setomaal. Seoses sellega nimetas Seto Kongress 2015. aasta Setomaal soome-ugri kultuuriaastaks, mille raames toimub Setomaal rida traditsioonilisi ja ka uusi sündmusi (sh käsitöölaseid ettevõtmisi) soome-ugri rahvaste kaasamisel.

Peagi ilmub trükikojast Seto Käsitüü Kogo ja Saara kirjastuse koostööna valmiv **Seto värvilise niplispitsi** raamat. Raamatus on Eesti Rahva Muuseumi kuraator **Reet Piiri** poolt kokku pandud lühike ülevaade seto vanemast rahvarõivast ja mõnest tekstiiliesemest, mida kaunistab just niplispits. Kauaaegne niplispitsi õpetaja ja edendaja **Eeva Talts** tutvustab, kuidas seto pulgapitsi valmistada. Raamatus on pilte Tartu ja Setomaa muuseumide pitsidest ja juhiseid nende valmistamiseks.

Jaanuaris avatakse Värskas soome-ugri kunstnike näitus *Eesti pühapaigad soome-ugri kunstnike pilgu läbi*. Soome-ugri rahvaid seob keelesugulus, kuid kindlasti ka põlvest põlve edasipärandatud usk looduse pühadusse. Looduslikud pühapaigad – pühad salud, pühad puud, pühad allikad, pühad kivid – on au sees kõigil soome-ugri rahvastel. Sellel näitusel tutvustatakse soome-ugri kunstnike töid, kelle looming on saanud inspiratsiooni Eesti looduslikest pühapaikadest. Lisaks pälvisid kunstnike huvi ka Eesti pühakojad: kloostrid, kirikud ja kabelid.

Märtsis on valgust rohkem, aga paast ei ole veel läbi. See on hea aeg käsitöölistel kokku tulla, käsi *seto valgõga* valgeks teha. Terje Lillmaa ja Rieka Hörna koostöös ilmunud seto valge pitsi raamat innustab taas pöörama Setomaal rohkem tähelepanu ka valgele pitsile. Külla kutsutakse soome-ugri pitsimeistrid, õpitakse ja õpetatakse ning vaadatakse, mida kaugemalt tulnud meistrid näitamiseks kaasa on võtnud.

Seto värvilise pitsi päevad kutsuvad taas kokku käsitööhuvilisi maikuu. Töötubade ja näituse vormis tutvustatakse seto käsitöös levinud pitside tehnikaid ja õpetatakse neid rakendama tänapäevases käsitöös. Igale aastal on pitsipäevade kulminatsiooniks võistlustööde hindamine. Sel aastal on võistlustöö teemaks **Seto pits sisekujunduses/Seto pits tarõh**. Külalisele on see hea võimalus osa saada unikaalse seto pitsi näitusest ja vaadata seto käsitöö kaasaegseid arendusi. Üritust korraldab Seto Käsitüü Kogo.

Eesti Vabaõhumuuseumi **uus seto talu** vajab autentseid tekstiile ning siinsetel käsitöömeistritel on käed-jalad tööd täis, et õigel ajal maikuu talu avatud saaks.

Obinitsas toimub soome-ugri Noorte Loojate V etnofuturismikonverents. Juuni algul viiakse läbi loengud, lühietendused ja *workshop*id kunsti, disaini, käsitöö, loomemajanduse teemadel – *Luuja tulõ küllä*. Augustis toimub söögile, muusikale ja tantsule keskenduv *Leibä ja tsirkust!* Korraldajad Kauksi Ülle ja Riitsaar Evar. Kesksuvel, juunis-juulis saab Tallinnas Eesti Käsitöö Maja galeriis näha taas **seto käsitöö näitust**. Augustis toimub ka III **Seto Külavüü Kostipäiv** ehk kohvikutepäev Setomaal. Ka see ettevõtmine on seotud soome-ugri teemaga. Korraldajad Setomaa Turism ja Seto Käsitüü Kogo.

Kindlasti osaleme ühise väljapanekuga juba traditsiooniks saanud laatadel-messidel. 2015. aastal on plaani võetud ka kaugemad sihtkohad: München ja Pariis.

Tegeleme edasi seto käsitöö kvaliteedimärgi **Seto Kimmäs rakendamisega**: tekstiilivaldkonnas käsitöölistele taotlusvooru avamine ja uute valdkondade kaasamine. Kavas on jätkuvalt tegeleda kvaliteedimärgile hea imidži loomise ja klientide teavitamisega. Vajalik oleks Seto Käsitüü Kogole vabatahtliku või projektipõhise pressiesindaja leidmine.

TARTUMAA

Paikkonnas tegutsevad käsitööühendused-käsitööettevõtjad

MTÜ TuleLoo	Valguta Maanaiste selts
MTÜ Jaago Sõbrad	Sootaga Maanaiste selts
Kodukultuuri selts Tõrvandi	Käsitööklubi <i>Muksu</i>
Ülenurme Käsitöö- ja Rahvuskultuuri selts	Tartu Puuetega inimeste koja käsitööring
Nurmenukk	SA Maarja Küla ja Maarja Küla pood
Puhja Maanaiste selts	Tartu Käsitööklubi
Karula Naisselts	Tartu Aianduse ja Mesinduse seltsi
Kõrveküla Naisselts Miina	kodunduse sektsiooni kangastelgedel
Luunja Maanaiste selts	kudujate ring <i>Haspel</i>
Alatskivi Maanaiste selts	Keraamik Aili Palm
Vastse-Kuuste Naisteklubi <i>Kolmapäev</i>	MTÜ Uhti Küla Süda
Vana-Kuuste Maanaiste selts	MTÜ Antoniuse Gild
Meeksi Maanaiste selts	MTÜ Peipsimaa Külustuskeskus

Paikkonnas tegutsevad käsitöökauplused

Käsitöövahendite müük

Pullover	OÜ Vikkel Käsitöötarbed
OÜ Liann Lõngad	Valmiskäsitöö Tartus
Abakhan	Tartumaa Käsitöösalong
Vunder Skizze	Tartu Sadamaturul asuv villavahetuspunkt
Kangas ja Nööp	ERM näitusemaja muuseumipood
Aardla Kaubandus	Härra Aprill
Snitty OÜ	Disainimaja kauplus Tartus
Solveig	Saare Hobu Käsitööpood
AS-i Eesti Tekstiil müügiboks Sepa turul	Kalda Käsitöö Eedeni kaubanduskeskuses
Kuukivi Helmepood	SA Maarja Küla käsitööpood
Mari Äri	Rae suveniirid
	SA Tartu Loomemajanduskeskus

Infopunktid

Tartu infokeskus Raekoja I korrus

Tartumaa Käsitöö Keskselts

Maire Henno, Tel: 5562 8457, E-post: maireh@yle.edu.ee

Urve Kaasik (TML juhataja esinaine), Tel: 5341 2408, E-post: maanaine@hotmail.ee

Tartu, Riia 140

www.tartumaanaisteliit.ee

Tartumaa Käsitöö Keskselts sai alguse 30. septembril 2006. Aastal Eesti Rahva Muuseumis Raadil (Narva mnt 177) seales Jääkeldri konverentsisaalis toimunud ümarlual. Tartumaa Käsitöö Keskselts kuulub Tartu Maanaiste Liidu koosseisu, seetõttu hõlmab kõnealuse keskseltsi tegevus ka Valgamaa, Põlvamaa, Jõgevamaa ja Saaremaa käsitöötajaid, sest nendes piirkondades asuvad TML-i liikmesliidud.

Ühenduse eesmärk on koondada nii Tartu maakonna kui linna käsitöötajaid, jagada käsitöölalast infot ja korraldada õppepäevi, konkursse, õppereise, motiveerida käsitöötajaid valmistama kvaliteetseid, nii rahvuslikke kui novaatorlikke käsitööesemeid ning abistada tootjaid nende turustamisel.

Tartu Maanaiste Liidu hallatav Tartumaa Käsitöösalong Tartus Poe tänav 10 tegutseb sellel aadressil (varem Riia 140) juba teist aastat, pakkudes käsitöötajatele võimalusi oma toodete turustamiseks ning käsitööd austavatele inimestele on loodud suurepärased võimalused hankida kaunist eestimaist käsitööd.

2014. aasta tegevusaruanne

25.-26. jaanuaril algas käsitööaasta juba traditsiooniks muutunud osalemisega Tiigi seltsimajas korraldatud Villa päevadel.

24.-26. aprillil osalesime Tartus toimunud Maamessil.

10. mail Tartu Ülikooli aulas toimunud pidulik emadepäevaüritusel, mida korraldab TML koostöös Tartu maavalitsusega, austasime ka oma silmapaistvamaid käsitöömeistreid. Meistrite Aasta raames said tunnustuse osaliseks Aili Palm, Annely Kriisk, Elli Rohtmets, Enike Sabalisk, Ljudmila Makušina ja Tiiu Jaanson. Autasustatute töödest oli aulasse üles seatud ka väike näitus.

Juulis toimunud üldlaulupeol käis Tartumaa Käsitöösalong oma autorite loomingu väga õnnestunult tutvustamas ja turustamas Tallinna Lauluväljakul toimunud käsitöölaadal.

6.-9. novembril osalesime Mardilaadal.

7. novembril toimus juba traditsiooniks kujunenud Tartumaa käsitöötajate ühine reis Raasiku villavabrikusse, Karnaluksi kauplusalatu ning muljeterikas Mardilaada ühiskülastus.

17. oktoobril toimunud Baltimaade maanaiste konverentsi raames vahetasime käsitöölalaste kogemusi huvikaaslastega naabervabariikidest.

Osalesime veel Eesti Põllumajandusmuuseumi üritustel ja Eedeni kaubanduskeskuses jõululaadal. Kõigil laatadel toimusid huvilistele ka käsitööteemalised koolitused.

25. oktoobril toimus Tartu Kutsehariduskeskuses Tartumaa Käsitöökoda, teemaks *Õppida meistritelt*. Selleaastane ettevõtmine oli taas meeldivalt mastaapne ja mitmekesine, äratas maakonna käsitöötajates silmapaistvalt suurt huvi ning paraku ei mahtunud sedapuhku kõik õpihuvilised isegi õpitubadesse ära. Tutvustati kooli ja selle võimalusi, õpitubades osalemiseks oli välja pakutud kaheksa teemat ja kõik õpitoad viidi läbi kaks korda, et võimalikult palju huvilisi saaks osaleda.

Teemad olid järgmised:

- viltimine (käsitöötarvikute koti viltimine);
- siidisalli maalimine, läbiviija Tuuliki Vuks (värv kinnitati autoklaavis);
- paberi töötuba – küünlaümbris ja dekoratiivne karp, läbiviija Grete Raaperi;
- martsipani töötuba – martsipanist loomakujukete valmistamine, läbiviija Anneli Ummik;

- ehete valmistamine – sutašš-paelast kõrvarõngad, läbiviija Hille Aasmäe;
- Haapsalu salli õpituba, läbiviija Kairi Soo;
- etnograafilise kolmnurkse sokikanna kudumine, läbiviija Kristin Zilinski;
- kirivöö kangastelgede meisterdamine (iga osaleja sai endale oma teljed), läbiviija Sulev Kiivit.

Nagu juba traditsiooniks kujunenud, koguneti seegi kord päeva lõpuks ümarlauale, kus arutleti linna ja maakonna näputöömeistrite murede ja rõõmude üle. Ümarlaua viisid läbi Rahvakultuuri Keskuse spetsialist Tartu maakonnas Astrid Hallik ja Tiina Konsen Tartu Käsitööklubist. Käsitöökodade läbiviimisel olid väga tegusad Tartu Kutsehariduskeskuse teenustejuht Ena Drenkhan ja kõik õpitubade juhendajad. Suur aitäh neile!

Hea meel on selle üle, et Eesti Kultuurkapitali Tartumaa ekspertgrupp tunnustas meie käsitöökodade läbiviimist tänukirjaga ja stipendiumieraldusega.

MTÜ Tartu Maanaiste Liit, mille koosseisu kuulub ka Tartumaa Käsitöö Keskseits, rendib ruume Tartus Poe 10 asuva hoone omanikult ja tasub ise rendi- ja kommunaalkulud; kohalikult omavalitsuselt TML toetust saanud ei ole. Rendiruumides on avatud Tartumaa Käsitöösalong. Käsitöövaldkonna arenemine toimub ainult rahastatud projektide toel. Käsitöökoja läbiviimist sponsoreeris Tartu Kutsehariduskeskus. Aasta oli finantsiliselt üsna raske, sest projektirahasid saime väga napilt; valdav enamus projektitaotlustest jäeti vahendite nappusel rahastamata.

Tihedad koostöösidemed on TML-il Norra Telemarki maakonna maanaiste liiduga, Tiigi Seltsimajaga, MTÜ-ga TuleLoo, SA-ga Eesti Agrenska fond, Tartu Käsitööklubiga. Tartumaa Käsitöö Keskseits on loonud kontaktid Tartu Puuetega Inimeste Kojaga, Kalda ja Tähtvere päevakeskusega, Tartu Aiandus- ja Mesindusseltsi kangakudumisringiga ja Tartu MTÜ-ga Iseseisev Elu. Pidev ja kauaaegne on koostöö TML-i kuuluvate seltside vahel. Viljakas on koostöö Eesti Rahva Muuseumi ja Eesti Põllumajandusmuuseumiga, tõhusat abi ja tuge oma tegevuses oleme saanud Tartumaa Arendusseltsilt. Aruandeaasta jooksul tihenesid oluliselt sidemed Norra käsitööaustajatega ja laienesid käsitöö turustamise võimalused Norrasse. Tõhusat tööd tehti koostööpartnerite otsimisel Hollandisse.

TML-i LIIKMESSELTSIDE TEGEVUS

Meeksi Maanaiste selts

Ene Pae, Meeksi Maanaiste seltsi juhatuse esinaine

Meeksi Maanaiste seltsile oli 2014. aasta võrreldes paari eelneva aastaga käsitöisel rahulikum. Aastat läbivaks teemaks oli kangakudumine, nii rahvamajas kui mujal olid rohkem või vähem töös kuued kangasteljed. Meie väikese seltskonna jaoks oli kudumist päris ohtrasti. Ühiselt proovisime ka helkurite meisterdamist. Käisime ekskursioonil Haapsalus, loomulikult külastasime Haapsalu pitsikeskust. Aasta lõpus olid seekordseks omavaheliseks käsitöövahetamiseks isetehtud kuusehted (iga seltsi liige, kelle inspiratsioonist valmisid isetehtud kuusehted, sai loosimise tulemusena endale jõuluringiks kellegi teise tehtud kuusehted). Väljaspool seltsi on meie naised individuaalselt usinasti tegelenud oma lemmikaladega (kudumine, heegeldamine, õmblemine, keraamika, ketramine jms).

Mäksa Maanaiste selts

Maire Roonurm, Mäksa MNS esinaine

Mäksa MNS on tegutsenud 20 aastat, liikmeid on meil 20. Tihedalt oleme koostööd teinud Leedu naistega Biržai rajoonist (oleme külastanud neid ja nemad omakorda meid).

Meie traditsioonilisemad tegemised: veebruaris aitame katta vallal vabariigi sünnipäeva lauda, märtsis viime läbi traditsioonilise ürituse **Edukas Naine**. Maikuu pidas Mäksa Maanaiste selts oma juubelisünnipäeva, kus soovijad said oma nobedate näppudega segada endale looduslikke kehakoorigid ja anda vanadele lusikatele-kahvlitele uue elu. Septembris toimus meie traditsiooniline toiduteemaline konkurss *Sügis potis, pannil, purgis*, kus kõik naised said hiilata oma söögitegemisoskusega. Oktoobris võtsime osa Baltimaade maanaiste konverentsist, aasta lõpetasime väikese lõõgastumisega spaas. Aastat ilmestas veel teiste seltside külastamine erinevatel toredatel põhjustel.

Puhja Maanaiste selts

Nelli Uustalu, Puhja Maanaiste seltsi juhatuse esinaine

Selts tähistas 2014. aastal oma 20. tegevusaastat. Selts moodustati 5. mail 1994. Liikmeid on praegu 30 ja seltsi tööd juhib 5-liikmeline juhatuse, mille esinaiseks on Nelli Uustalu. Tegeleme meeleldi erinevate käsitööliikidega. 7 liiget viivad läbi töötubasid ja jagavad õpetusi. Koos käime kaks korda nädalas ja kasutame selleks Puhja päevakeskuse ruume. Peale käsitööd on meil ka mõned püsivad tegevused ja huvid nagu reisimine, teatrikülastused, varakevadised ja hilissügiselised 2-päevased spaakülastused, mõttevahetused elu-olu teemadel. Ei puudu ka puhkeõhtud. Need tegevused on meid liitnud ühtseks tugevaks organisatsiooniks.

2014. aasta tegevusaruanne

17. mail toimus viltimise töötuba H. Prosti Põllutöömasinate muuseumis juubeliüritusel. Tutvustasime ka oma käsitööd.

20. augustil olime Konguta valla külapäevadel, kus õpetasime lillede heegeldamist.

25. oktoobril toimus avatud keraamilise mosaiigi käsitöökoda Puhjas.

Aprillis korraldasime oma käsitöö näituse Puhja Seltsimaja saalis. Kinnistasime kudumisteadmisi sokkusside kudumisega. Toimusid suviste rätikute heegeldamise õppepäev, kingikottide ja kandekottide õmblemine ja lilleõiekujuliste rinnanõelte valmistamise töötuba, Avinurme Elulaadi keskuses oli tellitud laastukorvi punumise õppepäev.

Heategevusüritusena kudasime sokke Aarike Hooldekeskuse hoolealustele ning jätkuvalt ka valla beebidele papusid.

Rõngu Maanaiste selts

Anne Ruubel, Rõngu Maanaiste seltsi juhatuse liige

Selts moodustati 1930. aasta aprillis, tegutses 1940. aastani. Seltsi taasloomine toimus 1989. aastal 9. aprillil.

Rõngu Maanaiste selts on kogu tegutsemisaja tegelenud erinevate käsitööliikidega: silmus- ja telgedel kudumine, heegeldamine, tikkimine, lapitehnika, vitspunumine, lilleseade ja viltimine. Koostööd oleme teinud Valguta naisseltsiga, Häädemeeste Martadega, Rannu ja Elva naisseltsidega. Osalesime üle-eestilisel käsitööpäeval 25. oktoobril 2014 ja õpetasime soovijatele puidule foto kandmist, maalimist, paeltikandit, viltimist ning erinevaid nippe kudumiseks ja heegeldamiseks. Näitusi korraldame kevadel kodukandipäeval ja jõulude ajal. Seltsi liikmed viltisid suure kodukohateemalise vaiba Rõngu Vallavalitsusele kingiks. Jõulueelsel ajal käisid seltsi aktiivsemad liikmed Pedajamäe külaseltsi liikmetele õpetamas toredate jõuluringituste valmistamist. Tore koostöö on olnud Tabivere kangastelgede valmistajatega, kes andsid julguse kududa Rõngu rahvariide kangast. Meie tegevust on toetanud Kohaliku Omaalgatuse Programm, Eesti Kultuurkapital, PRIA ja Rõngu Vallavalitsus.

Kodukultuuri selts Tõrvandi

Mare Rajamäe, MTÜ Kodukultuuri Selts Tõrvandi juhatuse esinaine

MTÜ Kodukultuuri Selts Tõrvandi alustas tegevust 1998. aasta detsembrist. Seltsi tegevuse eesmärkideks on kodu- ja rahvuskultuuri traditsioonide säilitamine ja arendamine, kohaliku

piirkonna kultuuri- ja seltsielu hoidmine ja arendamine, eelnimetatud eesmärkidest lähtuvalt informatsiooni edastamine, nõustamine ning koolitamine.

Liikmeteks on enamasti kohalikud elanikud, kuid samas on seltsi tegevusse ja üritustesse haaratud nii täiskasvanud kui lapsed ka väljastpoolt Tõrvandit. Seltsile on Ülenurme valla poolt antud kasutamiseks mitu ruumi. Kangaruumis on meil töökorras neljad suured kangasteljed, väiksemad lauapealsed teljed ning kümnekond väikest laste kangastelge. Veel on meil ruum, kus toimuvad nõupidamised, kohtumised, õppepäevad. See on mõnus paik suurte lapitekkide vatiinile panemiseks ning suuremate õmblustööde tegemiseks. Projektide toel oleme saanud osta seltsile käsitööks vajalikke töövahendeid ja masinaid. Seltsil on kolm õmblusmasinat, overlok-masin, viltimismasin, võöraamid, viltimise- ja lapitöövahendid ning muudki vajalikku. Nii et käsitöö-huvilistel on head töötegemise võimalused.

Meil on rikkalik metoodilise materjali kogu: käsitööajakirjad, -raamatud, fotod, tööde näidised. Ruumid on aastaringselt külastajatele avatud ning käsitööhuvilised on meie ruumi oodatud. Käsitööruum on avatud kolmapäeviti 10.00-14.00. Kuid ka muudel aegadel oleme kohal, vajadusel anname omapoolset nõu ja abi, eriti kui selleks on eelnev kokkulepe. Meie põhitegevuseks ongi käsitöö, peamiselt lapitöö ja kangastelgedel kudumine, kuid koome nii kiri- kui kõlavöösid, kindaid, sokke, papusid, õmbleme suuremaid ja väiksemaid nukke, hiiri, elevant, lambaid ja teisi lõbusaid pehmeid mänguasju, vildime ehteid, teeme pärlitööd, punume erisuguseid paelu jne.

Traditsiooniliselt korraldame käsitöönäitusi ja õppetubasid. 2014. aasta jooksul oleme vallas sündinud beebidele kudunud 75 paari papusid. Kui lapse sünni registreerimisel antakse pidulikult sünnitunnistus ning hõbelusikas, siis saab tita endale ka papud. Sellest valla ürituse nimigi – Papupidu.

Seltsi tegevus on jäädvustatud seltsi fotokroonika albumites.

Lisaks käsitööga tegelemisele korraldame kohtumisi huvitavate inimestega, kuulame kaugete maade kohta reisijutustusi, tähistame tähtpäevi, käime ekskursionidel, väljasõitudel, käsitöönäitustel ning leiame endale huvipakkuvat meelelahutust. Teeme koostööd Tiigi Seltsimajaga, Ülenurme Gümnaasiumiga, Tartu Maavalitsuse tervisetoga, Eesti Põllumajandusmuuseumiga, Tartu Maanaiste Liiduga, Kodukant Tartumaa ja teistega. Selts saab pidevalt toetust Ülenurme Vallavalitsuselt ning vastavalt projektidele ka erinevatelt fondidelt.

2014. aasta tegevusaruanne

Käsitöönäitused:

25.-26. jaanuaril	Villa päevad Tartus Tiigi Seltsimajas
15.-16. aprillil	kevadnäitus seltsi ruumides
12. juunil	Eesti Põllumajandusmuuseumis Viss 2014
14. juulil	<i>Küla- ja talupäevad</i>
9. augustil	Läti külalistele näitus seltsi ruumides
20. augustil	Tõrvandi külapäeval käsitöönäitus
6. septembril	Eesti Põllumajandusmuuseumi <i>Sügisnäitus ja Tõuloom 2014</i>
2. oktoobril	Vara valla koolimajas näitus <i>Ohutuspäev</i> ;
11. oktoobril	Eesti Põllumajandusmuuseumis <i>Lõikuspäeva</i>
16.-17. detsembril	käsitöönäitus seltsi ruumides

Õppepäevad:

5. veebruaril	heegeldamise õppetuba
19. märtsil	lillede heegeldamine
12. juunil	vokiga korrumise õppetuba
12. juunil	varrastel kudumise õppetuba
20. augustil	paela punumine
20. augustil	pärliloomade valmistamine, helkurite õmblemine ja paberist korvide punumine

4. septembril	heegeldamine
6. septembril	helkurite valmistamise õppepäev
6. septembril	võtmehoidjate valmistamine
6. ja 24. septembril	viltimise õppepäev
11. oktoobril	vokiga korrutamise õppepäev
11.oktoobril	laste telgedel kudumise ja tuttide tegemise õppepäev
15. oktoobril	viltimise õppetuba – nanoviltimine
29.oktoobril	papude kudumise õppetuba

Kõrveküla Maanaiste selts Miina

Meeli Kruus, Kõrveküla naisseltsi Miina juhatuses esinaine, Tel: 5552 4237, E-post: meeli.kruus@gmail.com

Kõrveküla Maanaiste seltsi Miina juhatus on 3-liikmeline: Meeli Kruus, Ingrid Matteus, Sirle Raadi. Aasta 2014 on olnud Miina jaoks tegus. Kuna meie seltsi kuulub väga erinevas vanuses ja erinevate huvidega käsitööd armastavaid naisi, siis on ka meie tegevused n-ö seinast seinale. Läbi aasta oleme teinud õnnitluskaarte, mida Tartu vald meie käest ostab oma eakate juubilaride meelespidamiseks. Paberitöödest õppisime veel karpide tegemist. Jätkuvalt on meie huviorbiidis rahvuslik käsitöö, kirivöö ja kanga kudumine, aga tegime tutvust ka setu kastpiste tikkimise ja Kihnu tittede õmblemisega. Seoses Meeli Kruusi õpingutega Olustvere Maamajanduskoolis tekstiilitöö erialal tutvusid ka seltsi teised käsitöölised meie rahvusliku kultuuripärandi ja nii mõnegi vähemlevinud käsitöötöehnikaga nagu näiteks tuniis- ja nõeltehnikaga.

2014. aastal tõi positiivse vastuse EAS-ile esitatud projektile ning saime toetust uute kangastelgedele ja õmblusmasinate ostuks. Nüüd on lisaks sajandivanustele maatelgedele olemas ka kirikangasteljed ja overlok-õmblusmasin.

Naisselts Miina kasutab jätkuvalt ruumid Kõrveküla lasteaia Päikeseratas keldrikorrusel, ruumide ülalpidamist toetab Tartu vald. Oleme oma tiiva alla võtnud eakate ühenduse Antiikhõbe, kes kasutab oma igareedeseks kokkusaamiseks meie tuba. Teisipäeviti kasutavad ruume naiskooeri Tuule lauljad. Jätkuvalt teeme koostööd ka kohaliku raamatukoguga. Novembris avasimegi Tartu vallamajas asuvas raamatukogus oma aastat kokkuvõtva näituse *Lugemisest loomiseni*. Aasta 2014 on toonud meile juurde uusi noori liikmeid, mis on väga rõõmustav. Tahame jätkata sissekäidud radadel, aga avastada ka uut ja põnevat.

SA Maarja Küla käsitööpood

Meeli Kruus, SA Maarja Küla

SA Maarja Küla käsitööpood alustas oma tegevust 2010. aasta 12. augustil Lõunakeskuse liuvälja kõrval oleva toidukoha rõdul. 2014. aasta jaanuaris toimusid aga Lõunakeskuses ümberehitustööd ning seetõttu kolisime uude kohta – 11. veebruaril avasime oma ukse Lõunakeskuse teisel korrusel Apollo raamatupoe taga. Maarja Küla poes müüakse puuetega inimeste käsitööd. Poe teeb eriliseks see, et tooteid valmistavad puuetega inimesed ka kohapeal. Esindatud on Eesti Agrenska Fondis, Hoolekandeteenused hooldekodudes, Pahkla Camphilli Küla, Pauska talu, Lõuna-Eesti Erihooldusteenuste Keskuse, MTÜ Iseseisev Elu, Tartu Vaimse Tervise keskuse hoolealuste ning Maarja Küla kaitstud töökeskuses valmistatud tooted.

Maarja Küla ise asub Põlvamaa metsade vahel ning meie eesmärk on olla hüppelauaks puuetega inimestele, kellel pole sageli ühtegi teist töökohta varem olnud ning puudub kogemus töörüütini ning -kohustustega toime tulla. Teisalt oleme ka kaitstud töökeskuseks, sest osa inimesi pole võimelised avatud tööturul iseseisvalt hakkama saama ning vajavadki aeg-ajalt mõningast juhendamist, et oma tööülesandeid korrektselt täita ja aina osavamaks saada. Peame oma käsitööpoodi *aknaks maailma*, kus on näha suure töö viljad. Maarja Küla tooteid mõtlevad välja enamasti töökodade juhendajad, kuid iga meisterdaja annab asjale oma näo. Seetõttu on meie poes sageli ka lugudega tooteid, mis teevad nad veelgi ainulaadsemaks.

Meile lojaalseks jäänud klientide sõnul leiab poest hingega asju ning nostalgiahõngulisi käsitöötooteid, mida mujalt aastaringselt ei leia.

2013. aastal saime Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidult auhinna *Käsitööettevõtja 2013*.

Vastse-Kuuste naisteklubi *Kolmapäev*

Mall Kõpp, Vastse-Kuuste naisteklubi Kolmapäev juhatuse esinaine

Naisteklubi *Kolmapäev* on asutatud 12. aprillil 1995, ametlikult registreeritud 12. aprillil 1999. Naisteklubis on praegu 29 liiget, neist 10 asutajaliiget. Oma eesmärgi saavutamiseks tegeleb ühing maanaiste arendamise ja koolitamisega. Koolitused on suunatud ühelt poolt eneseusu ja ettevõtlikkuse suurendamisele ja teisalt konkreetsete oskuste andmisele (lapitööd, aiakujundus, ruumikujundus, loomemajandus). Seejuures tehakse koostööd kohalike organisatsioonidega maanaistele väljundi leidmiseks. Näiteks on toimunud kohalikus raamatukogus näitused ja käsitöö müük ning koolituse väljundina loodi haljasala sotsiaalsele ettevõttele Maarja Küla. Kokku on koolitustest innustust saanud mitusada maanaist. Ainuüksi koolitusprogrammide raames on korraldatud koolitusi ca 400 tunni ulatuses. Naisteklubi algatusel on Vastse-Kuuste alevikku ehitatud turupaviljon ja tegutseb alaliselt turg, turuplatsile on talupäeva projekti raames tehtud ja paigaldatud puuskulptuur *Turueit*. Naisteklubi projektide elluviimise tulemusel on nüüd Vastse-Kuuste alevikus uued infotahvlid ja kenad puidust skulptuuridega ja lillekonteineritega puhkekohad. Naisteklubi on oluliste kohalike ürituste eestvedaja: iga-aastaselt toimuvad heakorralgud, kevadlaad ja Vastse-Kuuste talupäev. Need üritused toovad kohaliku kogukonna kokku ning innustavad kohalikke leidma endale rakendust piirkonnas.

Naisteklubi Kolmapäev on siiani innustanud oma liikmeid ja kohalikke elanikke olema ettevõtlikud ning võimaldanud neil leida endale väljundit, kuid ühing pole ise toiminud sotsiaalse ettevõttena. Küll aga oleme koostanud KÜSK-i projekti raames äriplaani meie poolt renoveeritavale Vastse-Kuuste Loomemajandusele.

Valla kevadlaada ja enamiku koolituste projekte on rahastanud KOP, äriplaani projekti rahastuse saime KÜSK-ilt, loomemajanduse ja kultuuri- ning käsitöölaseid projekte on rahastanud Eesti Kultuurkapital, Vastse-Kuuste aleviku puhkekohad oleme loonud ja kogukonnale inventari soetanud LEADER-programmi rahastuse abil.

1997. aastal algatasime kodukoha heakorraldamise kampaania (kevadised heakorralgud, mis toimuvad siiani, konkurss *Kaunis kodu 1997–2002*).

Oleme korraldanud Vastse-Kuuste valla kevadlaata 18 korda, mille eesmärk on stimuleerida kohalikku majanduslikku aktiivsust ja tööhõivet, aktiveerida kogukonda. Oleme korraldanud Vastse-Kuuste talupäeva 10 korda, eesmärgiks maaelu ja -tööde ning omakultuuriga seotud traditsioonide tutvustamine ja väärtustamine. Naisteklubi algatusel on Vastse-Kuuste alevikku ehitatud turupaviljon ja tegutseb alaliselt turg, turuplatsile on talupäeva projekti raames tehtud ja paigaldatud puuskulptuur *Turueit*. Oleme korraldanud Vastse-Kuuste Jõulumaad lastele 7 korda ning 19 aastat kogukonnaliikmetele tasuta järgmisi koolitusprogramme:

Kodanikukoolitusprogrammid

- *Ettevõtlik ja aktiivne naine – abi toimetulekuks ja eneseteostuseks külas*, 40 akadeemilist tundi;
- *Eri kultuuride tavad ja kombed meie ühiskonnas*, 20 akadeemilist tundi;
- *Maanaine kui kodanik muutub ühiskonnas*, 24 akadeemilist tundi;
- *Maanaise enesehinnang, selle kujundamine tööturul püsijäämiseks*, 14 akadeemilist tundi

Loovuskoolitusprogramm *Loovus vormub tegudeks*:

- ruumikujunduse moodul, 24 akadeemilist tundi;
- lapitöö moodul, 24 akadeemilist tundi.

Koostööpartner oli Soome lapitööselts Akaan Tilkkuakat, koolitus sisaldas õpitubasid koos partneriga ja nende lapitööde näitust Vastse-Kuustes, lõppes meie klubi käsitöönäitusega.

- aiakujunduse moodul, 48 akadeemilist tundi, mis lõppes oma koduaia kujunduse projekti koostamisega
- aia rajamise ja hooldamise moodul, 36 akadeemilist tundi, koostööpartner Maarja küla, lõppes praktilise tööna haljasala rajamisega Maarja külas.

Eneseabikoolituse moodulid:

- *Tee iseendani ja enese muutmiseni*, 24 akadeemilist tundi;
- *Ettevõtlikkus on hoiak*, 16 akadeemilist tundi.

Suvekoolitus *Kolmapäeva suvekool* (tutvumine Eesti erinevate piirkondade omaalgatusliku tegevusega).

- Motivatsiooni- ja meeskonnatöö päev Vastse-Kuuste valla MTÜ-dele.
- Loomemajanduse alane koolitus – 4 moodulit ja see on praegu käimas.
- Pärandkultuuri õpitoad (4 õpituba).

Oleme korraldanud Täiskasvanud Õppija Nädala üritusi ja koolitusi.

Ellu viidud LEADER-programmi projektid: Maastikukujunduse-alane õppereis Hollandisse, ostetud logodega telgid, organiseeritud Vastse-Kuuste aleviku haljasaladele väikevormid ning haljastatud nende ümbrus.

KÜSK-i projekti raames koostasime äriplaani Vastse-Kuuste Loomeaidale.

Kuulumine organisatsioonidesse: Põlvamaa Partnerluskogu, Tartu Maanaiste Liit.

2010. aastal omistati klubile Põlvamaa ja vabariigi koolitussõbralikuma organisatsiooni nimetus. Pälvisime Eesti Haridus- ja Teadusministeeriumi tänukirja, Põlva maavanema tänukirja ning Vastse-Kuuste valla tänukirja ja vapimärgi.

2012. aastal sai klubi Põlva maavanema tänukirjad Põlvamaa kodanikeühenduste tunnustamiskonkursi nominendile kategooriates *Järjepidevuse kandja* ja *Aasta parim koostööprojekt*. 2013. aastal Vastse-Kuuste valla tänukirja ja vapimärgi.

Otepää Naisselts

Ene Raudsepp, Otepää Naisseltsi juhatuse esinaine

Meie organisatsioon on asutatud 20. augustil 1990. aastal. 2014. aasta detsembri seisuga on meil neli liiget. Tegeleme ürituste korraldamisega, nende hulgas emade- ja isadepäev, valla Aasta ema ja Aasta isa valimine, iga aasta augustikuu esimesel pühapäeval korraldame rahvamuusikute ja käsitöömeistrite päeva. Otepää rahvamuusikute ja käsitöömeistrite päeval esinevad kohalikud rahvamuusikud, rahvatantsijad, toimub käsitöölaad ning naisseltsi liikmed valmistavad laadasuppi. Samuti lööme kaasa Otepää talvepealinna tiitli saamise ürituse ja talveturu korraldamisele, kus keedame laadasuppi. Kaks korda kuus korraldame ka käsitööringi, kus valmivad erinevad käsitööesemed.

Ülenurme Käsitöö- ja Rahvuskultuuri selts Nurmenukk

Maire Henno, Ülenurme Käsitöö- ja rahvuskultuuri seltsi Nurmenukk juhatuse esinaine

Ülenurme Käsitööseltsi kasutuses on üks suur ruum Ülenurmes Pargi 7a. Ruumis on töös kolm kangastelge ning käärpuud, mida saavad vajadusel kasutada ka kõik need kudumishuvilised, kellel teljed endal kodus. Pikkade tegutsemisaastate jooksul on projektirahade toel ostetud seltsile mainimisväärset hulgal käsitööks vajalikke vahendeid, muretsetud erinevaid ekspositsioonipindasid laataladel osalemiseks, varutud käsitöömaterjale ning -kirjandust. Kõik tarvilik on seltsiruumis avariikulitel ning vajadusel huvilistele hõlpsasti kättesaadav.

Ruum on vallahva huvides aktiivselt kasutusel, siin käib koos ka kaks koori ning valla erinevad taidlusgrupid on korraldanud siin oma kokkutulekuid. Käsitöolistel ja kultuurirahval on vallas head koostöösidemed, ühiselt on osaletud erinevatel valla jm ettevõtmistel.

Seltsiruumi majanduskulud katab Ülenurme Vallavalitsus, seltsitegevuseks vajalikud vahendid ning õppetubades tarvisminevad materjalid on muretsetud projektirahade toel. Käsitööseltis on Ülenurme vallas oma eelarve, millesse on arvestatud ka mõnevõrra transpordi- jm kulusid.

Ülenurmes toimuvad igal kolmapäeval (välja arvatud suvekuudel) käsitöötegijate kokkusaamised, kus õpitakse-õpetatakse mõnd uut käsitöövõtet. Õpitud jagatakse lahkesti ka erinevatel õppepäevadel, laatadel, näitustel – kus aga huvilisi leidub. Õpetajateks on olnud Röpina Aianduskooli tekstiileriala õpilased Külli Vaher ja Kaire Kollom-Vahtra (nüüdseks selle kooli vilistlane), aga ka teised seltsi liikmed ja külalislektorid. Õdusas käsitöises õhkkonnas leitakse lahendused nii mõnelegi käsitöisele probleemile. Selts lõi kaasa kõigis Tartumaa Käsitöosalongi ettevõtmistes, olles üksiti ka käsitöötegijatele korraldatud koolituste praktikabaasiks. Seltsi liikmeteks on inimesi mitmest Tartumaa piirkonnast, aga ka kaugemalt, näiteks Otepäält. Ealiselt on liikmeskond nooremapoolne, seetõttu toimuvad ka igapäevased õppetoad enamasti õhtuti, et töölkäijadki jõuaksid nendest osa võtma.

Tartu Käsitööklubi

Tiina Konsen, Tel: 5347 8479

E-post: Tiina.Konsen@raad.tartu.ee, kasitooklubi@gmail.com

Leevikese tn 6, Tartu 504130

1995. aastal asutatud Tartu Käsitööklubi koondab käsitööst ja esemelisest kunstist huvitatud tartlasi ja Tartuga seotud isikuid. Liikmed tegelevad mitmete dekoratiivkunsti ja käsitöötehnikatega, kasutavad oma loomingus erinevaid materjale. Kunsti- ja käsitöölooming sünnib kodustes ateljeedes ja töötubades. Klubilisele tegevusele lisaks korraldatakse avalikke näitusi, konkursse, konverentse, õppepäevi, väljasõite, jms. Tartu Käsitööklubi võrgustik hõlmab üle saja kunsti- ja käsitööhuvilise, kes tegutsevad erinevates käsitööklubi algatatud ettevõtmistes.

Käsitööklubi töömahukamateks ettevõtmisteks on olnud V Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu käsitööpäevade (8.-11.06.2000 Tartus ja Ülenurmel) ning kunsti- ja käsitööteemaliste konverentside korraldamine (24.03.2000 ja 1.12.2000 Eesti Rahva Muuseumis, 1.12.2005 Tiigi Seltsimajas, 26.03.2010 Tartu Laulupeomuseumis).

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu koostööpartnerina on Tartu Käsitööklubi alates 1996. aastast korraldanud ülemaaliste konkurss-näituste Tartumaa piirkondlikke eelvoore. 2011. aastast, mil ERKL käivitas ülemaaliste käsitöökodade projekti, on klubi üheks käsitöökoja kaaskorraldajaks või koostööpartneriks Tartu linnas.

2009. aastal toimunud projekti *Vaibamuusika* raames salvestati Tartu kangakudujate traditsioonilisi töövõtteid, mis DVD vormistatuna tiražeeriti ning kingiti Tartu koolidele, käsitööühendustele, muuseumidele ja käsitöömeistritele. Projekti raames toimus ka vaibateemaline näitus ja seminar.

Lisaks ERKL ülemaalistele konkurssidele on korraldatud arvukalt iseseisvaid temaatilisi näitusi. Üheksateistkümnne tegevusaasta aasta jooksul on Tartu Käsitööklubi korraldanud poolsada suuremat ja väiksema näitust, korraldanud väljasõite, viinud läbi õpitubasid folkloorifestivalidel, pärimuskultuuri päevadel, hansapäevadel, jm.

Tartu Käsitööklubi tegeleb heategevuslike kultuurhariduslike projektiga, nõustab ja soovitab õppimise- või ostusooviga huvilisi parimate ja tunnustatud meistrite juurde ka teistes piirkondades. Klubi ei tegele kunsti ja käsitööalase ettevõtlusega. Klubi liikmed müüvad ja täidavad tellimusi iseseisvalt.

2014. aasta tegevusaruanne

- Tartu Käsitööklubi 2014. aasta olulisemaks ettevõtmiseks oli Meistrite Aasta näituse korraldamine. Näitus *PLAHV ja meistrid* toimus 15. aprillist 10. maini Tartu Lauupeomuseumis.
- Käsitööklubi kaasas näituse projekti kõik käsitöömeistrid, keda esitati käsitööliidu meistrite veebikataloogi kandidaatideks – Angelika Nöps, Hilja Sepp, Kai Paks, Maris Raud, Merlin Lõiv, Liina Laansalu, Piia Rand, Sirje Ots ja Vaike Jakobsoo.
- Näituse ettevalmistused algasid 2013. aasta kevadel ruumide broneerimise ja vitriinide tellimisega ning jätkusid rahaliste toetuste taotluste esitamisega. Klubi rentis näituse ruumid ja vitriinide transpordi, korraldas näituse ja trükiste kujundamise, reklaami ning tutvustas käsitöömeistreid kirjutavas ja kõnelevas pressis. Meistritele oli näitusel osalemine tasuta.
- Klubi korraldas tekstiilikunstnik Vaike Jakobsoo loomingu fotografeerimise ja esindusmaterjalide koostamise jõudmaks nii veebi kui näitusteni.
- Tartu Käsitööklubi toel toimusid ka 25. ja 26. aprillil II Tartu Rahvusvahemuste Festivali dekoratiivkunsti- ja käsitöönäitused, kus osales 11 rahvusest kunstnikku ja käsitöömeistrit.
- Klubi liikmed panustasid eestvedamise, kaaskorralduse või toetustega kirbukatega rahvarõivapäevadesse, pärimuspitudesse, pereüritustesse *Taaderandi talisted* ja *Pärimusmaailm*, mentorkoolitustesse, jms.
- Klubi projektijuht Tiina Konsen osales raamatu *Vana-Tartumaa rahvarõivad* korraldustoimkonnas.
- Tartu Käsitööklubi juhatus on kaheliikmeline ja tegutseb ühiskondlikel alustel. Tasustamata on ka projektijuhi tegevus. Klubi ei saa tegevustoetust.
- Klubiüritusi korraldatakse erinevate haridus- ja kultuuriasutuste ruumides. Liikmed tegutsevad kodustes ateljeedes ja töötubades.
- 2014. aastal tunnustati käsitööklubi liikmeid Eesti Kultuurkapitali, Rahvakultuuri Keskuse ja Tartu Maavalitsuse poolt.
- Tartu Käsitööklubi koostööpartneriteks on Rahvakultuuri Keskus ja Tartumaa rahvakultuuri spetsialist, Eesti Rahva Muuseum, Tartu Linnamuuseum, Tartu Lauupeomuseum, Tartu Kõrgem Kunstikool, Tiigi Seltsimaja, Tartumaa Käsitöö Keskselts, Tartumaa Rahvakultuuri Keskselts, jt.

2015. aasta tegevusplaan

- Tartu Käsitööklubi tähistab oma 20. tegevusaastat 2015. aasta novembris linna erinevates asutuste nädal aega kestvate erinevate ettevõtmistega.
- Juubelinädal algab 6. novembril näituse avamisega, kus koos klubi liikmetega osalevad koostööpartnerid ja toetajad. Nädal kulmineerub 13. novembril juubeliaastatele omaseks saanud konverentsiga, kus arutletakse kunsti ja käsitöö ühisosa teemadel väärtustamiseks kõrgetasemelist käsitööd ja tunnustamiseks rahvakunstimeistreid. Näituse ja konverentsi vahelistel päevadel korraldatakse mitmeid õpitubasid, kus klubi liikmed tutvustavad oma oskusi ja jagavad kogemusi koostööpartneritele ja käsitööhuvilistele.
- Ülemaalse konkurss-näituse *Loomast loodud* Tartu piirkondliku konkursi korraldab ka sellel korral Tartu Käsitööklubi. Mullu alanud ettevalmistused on pälvinud toetust ja nii saabki konkursi vormis toimuvat näitust vaadata k.a 11. aprillist 9. maini Tartu Lauupeomuseumis.

- Käsitööklubil on kavas väljasõidud käsitöökeskustesse ja loomeinkubaatoritesse, osalemine ERKL mentorkoolitustel ja muuseumide juures toimuvatel õppepäevadel, osalemine oktoobrikuises Tartu käsitöökojas, linna üritustel ja festivalidel.
- Mitmed kogenud klubi liikmed jätkavad käsitöötundide andmist individuaalkorras õppijatele ja eakate päevakeskuste käsitööharrastajatele. Üks klubi liige täiendab oma käsitööalaseid oskusi lisaks Pärnu Kodumajanduskoolis õpitule Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolis.

MTÜ TuleLoo

Kadri Tomasson, Tel: 511 3806, E-post: kadri.tomasson@gmail.com, tulejaloo@gmail.com
Tartumaa, Kambja vald, Palumäe küla

MTÜ TuleLoo registreeriti iseseisva mittetulundusühinguna 9. aprillil 2010. Meie eesmärk on hoida ja anda edasi rahvuslikku kultuuripärandit ning edendada käsitööalast ühistegevust. Põhitegevusteks on õpi- ja töötubade läbiviimine, seminaride, koolituste, teabepäevade, heategevusürituste ja õppereiside korraldamine.

2014. aasta lõpu seisuga oli TuleLoos 15 liiget ja tööd korraldab kolmeliikmeline juhatus. Oleme Tartumaa Rahvakultuuri Kesksetsi ja Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu liikmed.

2014. aasta tegevusaruanne

Osalemine õppepäevadel, näitustel ja käsitööüritustel:

- Aastateema *Käsitööpood ja toode* õppepäev Tartus Eesti Rahva Muuseumi näitusemajas
- ERKL luu- ja nahatöö mentorkoolitused Tartus
- Traditsiooniline kevadine Rahvarõivapäev Tartus, Eesti Rahva Muuseumi näitusemajas
- Tartu Kutsehariduskeskuses toimunud Käsitöökoda (töötoad ja ümarlaud)
- Tiigi Seltsimajas toimunud rahvarõivakirbukad
- Tartu Käsitööklubi korraldatud näitus *PLAHV ja meistrid* Tartu Laulupeomuuseumis

Õppimine ja kirjastamine:

- MTÜ liikmed Aili Palm ja Kadri Tomasson panustasid raamatu *Vana-Tartumaa rahvarõivad* valmimisse algatusgrupi liikmetena
- Meie liikme Malle Käose lapitööd on esindatud raamatus *Kakskümmend aastat eesti lapitööd*
- Osalesime käsitöömeistrite veebikataloogi koostamisel. Aili Palm oli Tartumaa meistrite valimiskomisjoni liige
- Mitmed meie liikmed jätkavad õpinguid kõrgkoolides ja Rahvarõivaste valmistajate koolis

Näitused:

- Esitlesime TuleLoo näitust SÜNERGIA Tallinnas, Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis. Näitusel olid kõik TuleLoo ühistegemiste käigus valminud ja konkurssidel osalenud ühistööd ja ka valik MTÜ liikmete töid
- Ühisnäitus SÜNERGIA 2 koos MTÜ Hestiaga Tartumaa Rahvakunsti Kesksetsi ruumides
- Ühepäevanäitus TuleLoolaste töödest Palamuse laadal Rehe-Möldre aidas
- Aili Palmi isikunäitus *Tenokumardus* Seto Talumuuseumis, kus oli välja pandud setopitsiline keraamika koos inspiratsiooniallikatega, suguseltsi vanade tekstiilidega
- Elli Ausi juubelinäitus Elvas
- Malle Käos korraldas Tartu Puuetega Koja käsitööringi juhendajana kolm ülevaatenäitust

- Merle Ilm osales Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakonna ja Viljandi Muuseumi ühisprojektis *Taassünni valu ja võlu*

Läbiviidud töö- ja õpitoad:

- Jaanilaupäeval, ERM Raadi mõisapargis: paelte punumine, kuivviltimine ja savitööd
- Laulupeol, ERM telgis: rahvuslike helmekeede valmistamine
- TRAKS-iga väljasõidul Piirissaarde: pakendite ja paelte valmistamine
- Elvas Tartu Keskkonnahariduse keskkonnabussi ekskursiooni raames taaskasutustekstiilide kaunistamine pakutrükitehnikas
- TRAKS-i saalis näituse SÜNERGIA raames tikkimine ja kaaruspaela ning kaartide tegemine
- ERM-i näitusemajas Eesti Kultuuriseltside Ühenduse raamatulaadal jõulukaartide valmistamine
- Tallinnas Mardilaadal kaartide valmistamine
- TRAKSi avatud uste päeval linavildist susside valmistamine

TuleLoole eraldatud stipendiumid:

- Projekt (Eesti Kultuurkapital) *TRAKS käsitööühenduste näitus ja õpitoad*
- Projekt (Eesti Kultuurkapital) *Näituse korraldamine Eesti Käsitöömaja rahvakunstigaleriis*
- Projekt (Eesti Kultuurkapital) *Märgvormimistehnikas nahast koti valmistamine. Alustasime ettevalmistustega, kursus viiakse läbi jaanuaris 2015.*

MTÜ sisekoolitused ja arengud:

- Kangastega manipuleerimise töötoaga tähistasime kevadel TuleLoo neljandat sünnipäeva Tartu Puuetega Inimeste Koja ruumides
- Juulis toimus ühisreis Gotlandile
- Septembris toimusid TuleLoo suvepäevad Palamusel, Rehe-Möldri hoonekompleksis
- Lõpetasime peakatete viltimise koolituse

Tunnustus:

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu 85. aastapäeval pälvis TuleLoolane Aili Palm käsitööliidu teenetemärgi.

Hinnang tegevusele

2014. aasta tegevustes keskendusime peaasjalikult näituste korraldamisele ja koostööle. Nii TuleLoo näitusel SÜNERGIA kui ka ühisnäitusel Hestia MTÜga oli põhiohk just koostöös valminud töödel, millega me soovisime näidata, kuidas ühistegevused on kasvanud millekski enamaks kui lihtsalt koostegemiseks – me sütitame üksteist, innustume üksteise töödest ja ootame uusi koostöövõimalusi. Huvi näituste vastu oli suur ja tagasiside positiivne. Jäime korraldatuga rahule. Jätkuvalt viime läbi erinevaid töö- ja õpitubasid nii tellimisel kui organisatsioonisiselt; osaleme ühiselt erinevatel käsitööüritustel ja -kursustel ning korraldame omakeskis regulaarseid kohtumisi. Seega võib öelda et MTÜ TuleLoo on jätkuvalt tegus ja arenemisvõimeline ühendus

2015. aasta tegevusplaan

- Jaanuaris jätkub nahast koti valmistamise kursus
- Osalemine Loomast loodud õppepäeval ERM-is
- Osalemine Loomast loodud Tartu konkursinäitusel
- Osalemine Loomast loodud Käsitööliidu konkursil
- Käsitööpäevadel osalemine Järvamaal
- Osalemine Tartu Käsitööklubi konverentsil *Kunsti parameetrid käsitöös* novembris
- Osalemine Rahvusvahelistel Hansapäevadel Viljandis
- Osalemine Hansapäevadel Tartus
- Ühisreisi korraldamine septembris – Valmiera linna päevad ja käsitöölaad
- Osalemine 24. oktoobril Käsitöökodades

- Osalemine Mardilaadal
- Koolitus Käsitööliidu poolt välja kuulutatud 2016. aasta aastateemal

VALGAMAA

Paikkonnas tegutsevad käsitööühendused ja -ettevõtjad:

Aivar Aan FIE	Otepää Aianduse- ja Mesinduse Selts MTÜ
Aivar Rožanov FIE	Otepää Gümnaasiumi Kunstikodu
Ann MLT OÜ	Palupera Käsitöökoda
Eike Jodche FIE	Piret Ilves FIE
Ene Kaas FIE	Riidaja Kultuurimaja
Goldstock OÜ	Sangaste Käsitööseltsingu Maja
Helme käsitööseltsing	Silva Stepanova FIE
Hummuli Rahvamaja Käsitööring	Zacman Grupp OÜ
Karukäpp MTÜ	Taagepera Käsitöökoda MTÜ
Karula Naisselts MTÜ	Tsirguliina Rahvamaja
Karula Kultuuriselts MTÜ	Techne Töökoda AS
Koidu Lainevee FIE	Tõrva Kunstistuudio MTÜ
Lüllemäe Rahvaõpistu MTÜ	Tõrva Puuetega Inimeste Liit (TPIL)
Maavillane MTÜ	Valga Käsitöökelder MTÜ
Mart Salumaa FIE, Ketta talu	Valga Linna Pensionäride Liit
Otepää Naisselts MTÜ	Virve Niilisk FIE

Käsitöökauplused, -kojad ja infopunktid

Anni Butiik	Helme Käsitööseltsing
OÜ Ann MLT	Karukäpp MTÜ
Christine Gild MTÜ	Otepää Naisselts MTÜ
Hellenurme Veski	Otepää Gümnaasiumi Kunsti Kodu
Otepää Gümnaasiumi Kunstikodu	MTÜ Tõrva Kunsti ja Käsitöö Koda
Ketta talu	Tõrva Kunstistuudio
Lüllemäe Rahvaõpistu	Lüllemäe Rahvaõpistu
Tõrva Kunstistuudio	Karula Naisselts
MTÜ Taagepera Käsitöökoda	MTÜ Karula Kultuuriselts
Käsitöökelder MTÜ	MTÜ Christine Gild
Ann MLT OÜ	

Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö Keskseks

Marge Tadolder, Tel: 5646 6270, E-post: margetadolder@gmail.com
Munamäe 18-5, Otepää 67403

2014. aasta tegevusaruanne

Jätkus seltsimaja renoveerimine, 2014. aastaks sai kasutusloa ka hoone teine korrus, kuid siseviimistlustööd jätkuvad. Kohaliku Omaalgatuse Programmi toel alustati teisele korrusele viiva trepi ehitamist, mis valmib 2015. aasta jaanuaris. Jätkub töö, leidmaks rahastust teise korruse ruumide siseviimistlustööde lõpetamiseks ja ruumide sisustamiseks. Jätkus ka traditsiooniline maakonna rahvakultuuri edendajate tunnustamine pärandihoidja sõlega. Teist aastat oli Valga Maavalitsuse soovil liidetud meie pärandihoidjasõlgede üleandmise tänuüritus maakonna Aasta Ema tänuaalaga, mis toimus Valga Kultuuri- ja Huvialakeskuses.

Osaleti Valga-Valka Linnapäevadel käsitöölaada läbiviimisel ja Mihklituru organiseerimisel ning läbiviimisel sh leivaküpsetamise konkurssi korraldamisel.

Novembri lõpus toimus Valgamaa käsitöömeistrite maakondlik näitus Valga Kultuuri- ja Huvialakeskuses. Koostöös ERKL-iga viisime maakonnas läbi kolm mentorkoolitust: Sandra Urvak *Käsitööesemete pildistamine*; Kadi Pajupuu *Näituste ja meistrikodade kujundamine*; ning Andres Ansper *Traditsiooniliste puutööriistade teritamine*.

Valga Muuseumis toimusid meistrite aasta puhul Andres Rattaseppa tohutööde näitus *Märsiga tee*, Laine Vettiku käsitöö näitused ning näitus Karula Naisseltsi liikmete käsitöödest ja seltsi ajaloo *Karula Naisselts 20 tegevusaastat*.

Juunis osalesime Valgamaa tantsupeo ja käsitöölaada ning Valga linnapäevade korraldamisel. Augustis sai taas teoks Otepää Naisseltsi eestvedamisel Otepää käsitöölaad. Tõrvas toimus suve hakul (24. mail) Valgamaa Tantsupidu. Tõrva Kunstistuudio viis läbi kevadnäituse ning Christine Gild korraldas Tõrva piirkonna käsitööliste rändnäituse. Otepää käsitöömeistrid olid esindatud oma väljapanekuga Tallinnas Mardilaadal. Oktoobris toimusid käsitöökojad Valgamaa eripaigus, mida ühtekokku oli kaheksa: Lüllemäel, Karulas, Otepääl 2 tk, Alal 2 tk, Helmes ja Nõunis.

Jätkus koostöö käsunduslepingu alusel Valgamaa Omavalitsuste Liiduga koordineerimaks maakonnas erinevaid kultuurisündmuseid. VRKK oli detsembris koostööpartneriks ka Valga Maavalitsuse ja Valgamaa Omavalitsuste Liidu tänugaalal Valga Kultuuri- ja Huvialakeskuses.

2014. aasta jaanuaris alustas Valgamaa Rahvakultuuri Keskuse hoone esimesel korrusel tööd rahvakunsti galerii, kus müüakse kohalike käsitöömeistrite tööd, käsitöö ja suveniiride kauplus Anni Butiik, õmblustuba ning kontor. Siiani on tegevusele takistuseks olnud oma maja/ruumide puudumine, kus kokku tulla, õppepäevi korraldada ja koordineerida keskseltsi tegevust. Tasapisi hakkab see probleem lahenema. Järgmise aasta lõpuks on plaanis saada töökorda ka teise korruse ruumid. Seltsi tegevust pärssivaks on jätkuvalt uute tegusate liikmete vähesus – vaja on värvata seltsile uusi liikmeid ja tuua seeläbi uusi ideid VRKK arendamiseks ja tegevuse jätkamiseks.

Koostöö erinevate organisatsioonidega

Koostööpartnerid: ERKL, ERRS, HMN, Valgamaa Omavalitsuste Liit, KOP, Kultuurkapital, Kultuurkapitali Valgamaa Ekspertgrupp, Käsitöökelder MTÜ, Karula kultuuriselts MTÜ, Karula Naisselts MTÜ, Valga Muuseum, Valgamaa Arenguagentuur, Krep talu, Lüllemäe Rahvaõpistu MTÜ, Metspipar OÜ, Otepää Naisselts MTÜ, Otepää Vallavalitsus, Rahvakultuurikeskus, Valga Linnavalitsus, Valga Maavalitsus, Valga Puetega Inimeste Koda, Ann MLT OÜ, Maavillane MTÜ.

2015. aasta tegevusplaan

- Jätkub seltsimaja renoveerimine, sisetööde tegemine ja sisustamine ning selleks uute rahastamisvõimaluste otsimine
- 5. märts 2015 VRKK aruande- ja valimiskoosolek Valgas
- Pärandihoidja sõlega rahvakunsti edendajate tunnustamine (mai)
- Osalemine käsitööpäevadel
- Tõrva Kunstistuudio kevadnäitus
- Maakonna tantsupidu Otepääl, töötubade korraldamine (23. mai)
- Kagu-Eesti tantsupidu Valgas (7. juuni)
- Kaksiklinnade Festivali Helisev Liivimaa raames käsitöökodade ja Lõuna-Eesti Memme-taadi suvepeo korraldamine (Valga-Valka Linnapäevade käsitöölaada läbiviimine)
- Otepää rahvakultuuripäev ja käsitöölaad (2. august)
- Rahvamajade suvekoolis osalemise organiseerimine (august)

- Mihklilaada korraldamisele kaasaaitamine
- Mentorkoolitused
- Informatsiooni vahendamine, valdkonna tegijate nõustamine, koostöö vabariiklike keskseltsidega – pidev
- Käsitöövõtjate foorum Valgamaal (10. oktoober)
- Üleriigilised käsitöökojad maakonnas (24. oktoober)
- Valgamaa Kunstikuu seminar, kultuurinädala ja käsitöönäituse korraldamine (november)

VILJANDIMAA

Maakonna rahvamajade juures töötab 14 käsitööühendust 154 osavõtjaga: Viiratsis, Tännassilmas, Saarepeedil, Sürgaveres, Karksi-Nuias, Öisus, Paistus, Holstres, Kõpus, Võhmas, Suure-Jaanis, Paalas, Vastemõisas, Abjas.

Need on aktiivsed käsitööringid, kus käiakse regulaarselt koos, õpitakse erinevaid käsitöövõtteid, korraldatakse näitusi, õppepäevi, konsultatsioone, käsitööpäevi. Käsitööringid löövad agaralt kaasa maakondlike ürituste ettevalmistamisel ja läbiviimisel. Koos tunnustame aktiivsemaid ja tublimaid käsitöötegijaid. Rahvakunstiühing korraldab ringijuhtidele, käsitööaktivistidele regulaarselt õppepäevi ja koolitusi.

Suuremad käsitöövõtjad ja -koolitajad:

MTÜ Bonifatiuse Gild.

MTÜ Eesti Haabjaselts

OÜ Forge.

MTÜ Koordikoda

Krisanne OÜ

Lapi- ja linakoda Olustvere mõisas

Klaasikoda Olustvere mõisas

Keraamikakoda Olustvere mõisas

MTÜ Lõuna-Mulgimaa Kunsti- ja

Käsitöökoda

MTÜ Mulgi Ukuvakk

MTÜ Rahvusliku Ehituse Selts

Tarvastu Käsitöökoda

MTÜ Töötoad

Viljandi Aianduse ja Mesinduse Selts

MTÜ Viljandi Käsitöökoda

FIE Piret Ant

FIE Mirja Arm

FIE Toomas Jugaste

FIE Maie Roosimaa

FIE Tõnis Salong

Eesti loomeagentuur OÜ

SA Viljandimaa Loomeinkubaatorid

TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku

käsitöö osakond

Olustvere Teenindus- ja

Maamajanduskooli rahvusliku tekstiili

eriala

Veel on maakonnas hulk tegutsevaid käsitöömeistreid ja -ühendusi, lähemalt www.vmrky.ee

Käsitöökauplused

Viljandi Käsitöökoda, Lossi t 14 Viljandis

Käsitöökauplus ja stuudio Vingersats, Tartu tn 15A Viljandis

Käsitöökauplus, Jakobsoni t 21 Viljandis

Maive Käsitöö, Tallinna tn 2A Suure-Jaanis

Heimtal Muuseumis Heimtalis

Erinevad käsitöökojad-müügipunktid Olustvere mõisas

Käsitöökauplus Väike-Turu tn 8 Viljandis Bonifatiuse Gildis

MTÜ Viljandimaa Rahvakunstiühing

Leida Mägi, Tel: 529 0617, E-post: rahvakunst@hot.ee
Tallinna 5, Viljandi 71020.

Viljandimaa Rahvakunstiühingusse on koondunud aktiivsed käsitöötegijad kogu maakonnast. Koos viiakse läbi maakondlikke üritusi: käsitöönäitusi, käsitööpäevi, rahvakunstipäeva, käsitöömessi. Ühingu juures tegutseb koolituskeskus, kus töötavad kursused ja õpiringid. Rahvakunstiühing on loodud 1990. aastal ja selle tegevust juhib kolmeliikmeline juhatus. Juhatuse esimeheks on Leida Mägi, liikmeteks Tiina Ilusmets ja Viorica Kuusik.

2014. aasta tegevusaruanne

Viisime läbi maakonna käsitööpäevi, näitusi, koolitusi, õpinge. Suurimad ettevõtmised läbi aastate on olnud aprillikuu algul toimuv maakondlik rahvakunstipäev ja detsembrikuus toimuv üle-eestiline käsitöömess. 5. aprillil toimus juba 18. Rahvakunstipäev Paistu rahvamajas, kus peateemaks oli meistrite tutvustamine ja tunnustamine. Väljas olid näitused, töötasid õpitoad, toimusid seminarid, esinesid taidlejad, tunnustasime parimaid. Seminarid viisid läbi käsitöömeistrid Imbi Karu Türilt teemal *Taimedega värvimine* ja Anneli Säre Tallinnast teemal *Kangakudumine: saori – loovkudumine*. Nad panid oma töödest välja ka ulatusliku näituse. Priit Retsep õpetas vitspunumist. Kuulutasime välja Viljandimaa rahvakunstimeistri 2014 ja selle sai tekstiilikunstnik Astri Kaljus Viljandist. 640-eurose preemia pani välja Viljandimaa Omavalitsuste Liit.

6.-7. juunil toimus Viljandi vanalinnas Hansapäevade käsitöölaad, mis oli väga rohkearvuline nii kauplejate kui küllastajate poolest.

12.–13. detsembril toimus 19. Viljandi Käsitöömess Sakala Keskuses. Üle 90 käsitöömeistri ja talitoiduvalmistaja üle Eesti pakkusid oma tooteid. Küllastajaid oli ligi 3000. Messisaalid oli avatud Sakala Keskuse kahel korrusel ja kauplejaid jätkus ka maja ette õue. Üritus läks korda, mess on leidnud nii viljandimaalaste kui ka kaugemalt tulijate hulgas suure populaarsuse. Messil töötasid õpitoad ja toimusid seminarid: Tamme talu ürdiaia perenaine Heli Viedeof Pärnumaalt tutvustas oma tooteid, nende kasutamist toitudes ja haiguste puhul, pärandtehnoloog Monika Hindi teemaks oli *Luumaterjal – iidne ja inspireeriv*, kus ta tutvustas oma põnevaid tooteid ja rääkis nende saamisloost ja turustamisest.

Rahvakunstiühingu juures töötavas koolituskeskuses viisime läbi mitmed kursused: vaselised, kedervarrega ketramine ja villa ettevalmistamine selleks, näituste kujundamine, jõulukaunistuste valmistamine. Kõigi maakonnas tegutseva 14 käsitööringi juures tegutsesid pidevalt erinevad käsitöökursused. Toimus kohtumine Eva-Liisa Kriisiga ja tema raamatu *Läbi lõimede: rahvusliku kangakirjad* tutvustus.

Ühingu head koostööpartnerid on Viljandimaa Omavalitsuste Liit, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia, Viljandi käsitöökoda, Viljandi Sakala keskus, Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, Eesti Vabaharidusliit.

Meie suurim probleem on rahaliste vahendite nappus. Oma igapäevatööks rendime ruume, kasutame interneti ja telefoni, kõik see nõuab kulutusi. Pidevat rahastamist meie tegevusele ei ole. Projektide kirjutamisega oleme oma ürituse läbiviimiseks abi saanud kultuurkapitalilt, Viljandi linnavalitsuselt, Viljandimaa Omavalitsuste Liidult, rahvakultuurikeskuselt, kohaliku omaalgatuse programmilt.

2015. aasta tegevusplaan

18. aprill 19. rahvakunstipäev teemal *Loomast loodud*
5.-7. juuni Rahvusvaheliste hansapäevade käsitöölaad Viljandi vanalinnas
24. oktoober Käsitöökojad üle maakonna

11.–12. detsember 20. Viljandi käsitöomes Sakala Keskuses

Pidevalt toimuvad koolitused, maakonna rahvamajades viiakse aasta ringi läbi käsitöönäitusi, käsitööpäevi, konsultatsioone, õpiringe.

VORMSI

Lia Ostapenko, Tel: 524 1887, E-post: liao@hot.ee, bindbongen.blogspot.com
Hullo küla, Vormsi vald, 91301 Läänemaa

Käsitööühendused: MTÜ Vormsi Käsitöö Selts, MTÜ Kersleti Ateljee, MTÜ Vormsi Püha Olavi Gild

Käsitööettevõtjad: OÜ Vormsi Paat, OÜ Kuldeesel

Käsitöökauplused: Rälby veski Rälby külas, Vormsi Käsitöö Seltsi Käsitöötuba Hullo külas

Infopunktid: Infopunkt on avatud suvel Külakeskuses Hullo külas

Vormsi Käsitöö Selts (VKS) loodi 31. aprillil 2000. Seltsi peaulesanne on kohaliku kultuuripärandi väärtustamine ja tundmaõppimine läbi traditsioonilise käsitöö ja elulaadi tutvustamise. Kultuurilise ja ajaloolise eripära hoidmiseks ja edasikandmiseks tegeleb VKS saare loodusressurssidel põhineva ja saarele sobivate traditsiooniliste käsitööoskuste taaselustamisega ning nende kohandamisega uutesse oludesse.

2014. aasta tegevusaruanne

VKS on ühena Vormsi vabatahtlike ühenduse seast aidanud korraldada omakultuuripäeva (kultuuripaev.vormsi.ee), mis 2014. aastal toimus juba 6. korda. Seltsi liikmete ja käsitööõpetaja Ene Randi ja poiste tööõpetuse õpetaja Maarja Koppelmaa eestvedamisel koguti sel aastal koolilaste käsitööd, mida kultuuripäeval näitusena esitleti. VKS kasutas sel aastal ära Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu mentorprogrammi kaks koolitus. Esimene, nimega *Tekstiilide hingehoid* toimus 12. aprillil Urve Kangro juhendamisel.

2014. aasta juuni algul jõudis kohale valla hanke korras valminud käsitöötoa mööbel. Mööbel koosneb kahest osast: müügi- ja näituseruumi jaoks riulid, millel saab esitleda erinevaid käsitöötooteid ning tagumise, n-ö töötoa suured kapid, kuhu saime paigutada kõik käsitöömaterjalid- ja tarvikud.

11. mail toimunud emadepäeva kontserdil esitles 9. klassi lõpetaja Kaisa Valm oma valmistatud Vormsi neiu rahvariidekomplekti. Rõivad valmisid koostöös Vormsi Lasteaed-Põhikooli ja Vormsi Käsitöö Seltsiga kolme aasta jooksul tüdrukute käsitöötundides seltsi liikme Ene Rand juhendamisel.

Järgmine ERKL-i mentorprogrammi koolitus toimus 7. juunil, mille teemaks oli käsitöö väljapanekute kujundamine ja käsitöötoodete esitlemine. Koolituse teises osas püüdsime koos koolitaja Kadi Pajupuu eestvedamisel rakendada äsja loengus kuulnud – muuta näituse- ja müügisaal silmaga kergesti hoomatavamaks. Saime oma ruumidele uue ja värske ilme. 2014. aasta sädeinimeseks Vormsis valiti VKS-i liige Ene Rand, kes Vormsi Käsitöö Seltsi esindajana viis läbi Vormsis ja Haapsalus koolitusi rahvatantsurühmale Kalurineiid Vormsi rahvariide valmistamiseks, kes esinesid neis 2014. aasta laulu- ja tantsupeol. Ta on ka Vormsi käsitööõpetaja, kes õpetab traditsioonilisi käsitöövõtteid ka kooliõpilastele, mille tulemusel valmib põhikooli lõpuks igal neil täiskomplekt Vormsi rahvariideid. Ene hindab Vormsi

traditsioonilist käsitööd ning annab seda väga innukalt ja kaasakiskuvalt, kuid korreksust nõudvalt edasi ning suudab huvi äratada traditsioonide vastu ja rahvariideid edasi kandma. Ka sel aastal oli VKS-il oma boks välja panna Eesti suurimal käsitöölaadal – Mardilaadal. Meie müügiletis köitsid tähelepanu taas rahvariides Vormsi naised ning palju villaseid tooteid. Selle aasta uueks tooteks oli meil välja panna sepised, mis äratasid küllastajate silmis samuti palju huvi.

2014. aasta hilissügisel alustasime esialgu oma seltsi liikmetele villase ruuduräti kudumise kursust. Kursust juhendab seltsi liige Marju Tamm, kes andis algul ülevaate Vormsi ruudurättidest ja nende kandmisviisidest. Toimus ühine käärimine ja materjali ülesseadmine telgedele. Kursuse käigus peaks 12 seltsi naist saama valmis enda kootud ruudurätid. Kursuse planeeritud lõpp on jaanuar 2015.

2014. aasta üks olulisemaid tegevusi oli hilissügisel alguse saanud Vormsi villase ruuduräti kudumine. Seltsil on olnud ammu soov soetada Vormsi uuema rahvarõiva juurde kuuluvat puuvillasest riidest ruudurätti. Kahjuks ei ole võimalik kodutelgedel kududa peent puuvillast kangast ning seepärast tekkis seltsi liikmetel mõte ja soov kududa puuvillasest rätist suurem villane ruudurätt, mida kanti vanasti külmemal ajal.

Kangakudumine kaltsuvaipade valmimisel on meie käsitöötoas kõige populaarsem käsitöövõte. Ruuduräti kudumine täiendaks suuresti kudumishuviliste teadmisi ja oskusi kanga kudumisel, andes osalistele edaspidi soovi ja vastavat ettevalmistust ette võtta keerukamaid kangakudumistöid. Valminud ruudurättide kandmine üritustel ja igapäevaelus annaks palju teavet seni vähetuntud Vormsi rahvariidest ning ehk paljudele naistele soovi seda ka endale soetada, muutes Vormsi rahvariide kandmise endile veelgi omasemaks.

VKS on aidanud seitse aastat korraldada Vormsi kultuuripäevi (kultuuripaev.vormsi.ee), mille eesmärk on Vormsi kultuuripärandi tutvustamine, väärtustamine, säilitamine ja edendamine ning läbi ühise tegevuse kogukonna tugevdamine. Koostöö toimub endiselt Vormsi Lasteaed-Põhikooliga, mille tulemusel valmib kooli lõpetaval neil Vormsi naise rahvariidekomplekt.

Saime lõpuks kätte kauaoodatud mööbli, pärast mida on meil rohkem ruumi ja toad esinduslikuma väljanägemisega. Alustatud on uue kodulehe ülesehitamisega (bindbongen.blogspot.com), mida tasapisi täiendame. Endiselt peame oluliseks arendada oma müügiartikleid, mis oleksid enam traditsioonilised (nt rahvarõiva juurde kuuluv eseme) või enam Vormsiainelised, parendades toodete kvaliteeti, materjali, pakendit ja väljapanekut müügiletidel.

2015. aasta tegevusplaan

Plaanime jätkata koostööd Vormsi Lasteaed-Põhikooliga, et põhikooli tütarlapsed saaksid oma käsitöötundides edaspidigi edukalt tegeleda Vormsi rahvarõivaste valmistamisega. Plaanis on teha kursus, mille käigus saaksid seltsi naised, kel veel puudub oma rahvariideselik, selle endale varem valmiskootud kangast õmmelda. Huvi ja võimaluse korral korraldame villase ruuduräti kudumise ka kõigile huviliste, st ka väljaspoole seltsi liikmeid. Plaan on jätkuvalt osaleda Mardilaadal oma müügiboksiga.

VÕRUMAA

Käsitööühendused

MTÜ Näputüselts
Aila Näpustuudio
MTÜ Vastseliina Käsitööühing
Vana-Vastseliina Külaselts
MTÜ Kuldre Käsitöötare
Tsooru Maanaiste Selts
Lasva Käsitööselts

Carmen Kungas Käsitöötuba
MTÜ Avatud Ateljee Klubi
Rõuge Maanaiste Selts
Krabi Külaselts
MTÜ Meieselts Meroos
MTÜ Rahusoo
Omatehtud MTÜ

Käsitööettevõtjad

OÜ Vestra
OÜ Võru Ukuharu
OÜ Kunstihoov
Carmen Kungas Rahvarõivad
Versit OÜ
Piret Pilberg – linased riided
FIE Aivar Rumvolt

Mihkel Soon
OÜ Katusõkataja
OÜ OTS Puutöökoda
Peeter Reemanni Sepikoda
Mäetalu Sepp OÜ
Estonian Pottery
OÜ Võrumaa Ukuharu

Käsitöökauplused

Kunstihoov
Käsitöökauplus *Must kass*
Käsitöötarvete kauplus *Höbenöps*

FQDesign *Käsitööpood*
Piret Pilbergi kauplus-salong

Infopunktid

Dr Fr.R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseumi käsitöötuba

Dr Fr.R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseumi käsitöötuba

Marika Sepp, Tel: 5192 8199, E-post: sepamari@gmail.com
Kreutzwaldi 31, 65609 Võru

Võrus on käsitöölise kohtumiskohaks Kreutzwaldi muuseum, kust saab infot käsitöövaldkonnas toimuva kohta ja toimuvad erinevad töö- ja õpitoad. Kreutzwaldi muuseumi kodulehel on ka Vana-Võrumaa käsitöölise andmebaas, mille täiendamist 2013. aastal alustasime ja jooksvalt jätkame.

Arvestatav info liigub suuliselt. Rahvakultuuri spetsialist Maie Pau edastab talle saabunud teated. Võrumaa Arenguagentuur jagab infot erinevate koolituste kohta. Samuti levib palju huvitavat infot *Ummamuudu*-listi kaudu. Tänapäeva parim info jagamise koht on Facebook, seal liigub teave kõige kiiremini ja jagamise teel ka paljude huvilisteni.

2014. aasta tegevusaruanne

Kogu aasta möödus Meistrite aasta tähe all, kokku oli muuseumi käsitöötoa poolt organiseeritud või juhendatud 48 töötuba nii muuseumis kui väljaspool. Aastaringselt toimuvaks töötoaks on köitetööde töötoad, kus huvilistel on võimalus käsitsi köita endale märkmik, raamat; parandada ära katkine raamat või ajakirjad ühiste kaante vahele panna. Detsembris avasime Kreutzwaldi muuseumis näituse *Köitev köitmine*, kus on eksponeeritud vanad köited muuseumi varudest, muuseumimeeneteks valminud köited ja aasta jooksul

töötubades õpilaste poolt valminud köited. Muuseumi käsitöötoas valminud erinevad köited on muuseumi müügiletis ka saadaval.

Kogu aasta jooksul toimus palju erinevaid käsitöötubasid, mis tihti ei olnudki planeeritud, vaid toimusid siis, kui oli kokku saanud huvigrupp ja alati leidsime ka õpetaja, kes oma oskusi jagama tuli. Sel aastal oli meil eriliseks lemmikuks Terje Kiho, kes õpetas erinevates stiilides nukkude tegemist. Kuna nukukoolitusi on olnud kokku juba viiel korral, on olnud mõtteid oma nukuklubi loomisest.

Igal aastal oleme korraldanud õpitubasid Täiskasvanud Õppija Nädala raames, seekord toimusid paku- ja taimetriiki, villamaali, jaapani köite ja nukkude meisterdamise töötöad. Üritusi jätkus terveks nädalaks ja see oli meie panus ka ettevõtmisse *Käsitöökojad üle maa*.

Koostöös Näputüüseltsiga korraldasime Meistrite Aasta näitusi (vt Näputüüseltsi aruanne), Vana-Võrumaa Kultuurikojas avasime detsembris Võrumaa käsitöömeistrite ühishäituse.

Üks suuremaid üritusi, Võru Folkloorifestivali Meistrite Õu, kus muuseumi töötuba on juba aastaid olnud põhikorraldaja, toimus sel aastal festivali laadaplatsil. Meistrite Õue lasteala oli Kreutzwaldi Muuseumi aias ja toimus laste *Päikesepeo* jätkuna.

2014. aastal võtsime osa muuseumimeene konkursist EMMA. Valmisid tootegrupid *Kirjuta ja mäleta* ja *Tarkuseraamat* – inspireeritud *Kalevipoja* 16. loost.

Koostöö teiste institutsioonidega

Omavahel teevad koostööd Võru linnas Kreutzwaldi muuseumi käsitöötuba, Vana-Võrumaa Kultuurikoda, OÜ Kunstihoov, MTÜ Võluvõru ja MTÜ Näputüüselts.

MTÜ Näputüüselts

Karmen Luiga, Tel: 508 3472, E-post: karmenluiga@hotmail.ee

Marge Ojastu, Tel: 5393 2352, E-post: margeojastu@gmail.com

Noodasküla, Lasva vald, Võrumaa

2014. aasta tegevusaruanne

Seltsi tegevuse prioriteediks oli ERKL-i aastateemaga *Meistrite aasta* seonduv – näituste kohad, inimesed, näitused jne.

Toimus 8 näitust:

Aprill	<i>Köitev Köitmine</i> , Võru Keskraamatukogus; <i>Disaininukk</i> , Võru Lasteraamatukogus; <i>Klaasinäitus</i> , Leeri Lillepoes;
Mai	<i>Paeluv paeltikand, võluv villamaal</i> , Katariina Kohvikus;
Juuni	<i>Ehe ehe</i> , Võru Keskraamatukogus; <i>Heegeldatud mänguasjad</i> , Võru Lasteraamatukogus; <i>Igal nukul oma lugu</i> , Võru Lasteraamatukogus;
Oktoober	Täiskasvanud õppija nädal, Fr.R.Kreutzwaldi Memoriaalmuuseumis; ühendatud ülemaalse käsitööpäevaga
Detsember	Meistrite aasta näitus, Võrumaa muuseumis.

2015. aasta tegevusplaan

4.-6. aprill	Aluksne käsitööpäevad, teema: <i>Kirikindad ja -vööd</i> Osavõtt, töötubade läbiviimine, näituse Võrumaa kindad ülespanek
mai	osalemine ERKL-i käsitööpäevadel Narvas
juuli	Võru Folkloorifestival, töötubade läbiviimine koos Läti Aluksne käsitöömeistritega;
august	Haapsalu Pitsipäevadel osalemine <i>Linnaproua käsitöölaegas on kummuli</i> , näitus, töötöad;

september Muhu käsitööseltsi *Oad ja Eed* vastuvõtt, seltsi liikmete tööde näitus, slaidiesitlus seltsi 6 aasta tegemistest.

Lasva Käsitööselts

Sirje Kuuseorg, E-post: sirje@lasva.ee

2014. aasta tegevusaruanne

Toimunud kursused:

• 2.,16. veebruar, 2.,16. märts Lapitöö, á 5 tundi	20 tundi 8 osalejat
• 9.,23. veebruar, 9.,23. märts, Portselanmaal, á 4 tundi	16 tundi 14 osalejat
• 30. märts; 6.,13. aprill ja 11. mai Klaasvitraaž, á 5 tundi	20 tundi 8 osalejat
• 27. aprill Maitsvad suupisted, á 5 tundi	5 tundi 18 osalejat
• 18. mai Tordi valmistamise kursus, á 4 tundi	4 tundi 14 osalejat
• 12.,19.,26. oktoober ja 2.,9. november Portselanmaal, á 4 tundi	20 tundi 15 osalejat
• 9.,16. november Viltimiskursus (viltsaabaste dekoreerimine), á 4 tundi	8 tundi 16 osalejat
• 30. november Siidipaela meistrikursus, á 6 tundi	6 tundi 12 osalejat
• 7. detsember Geelküünla valamine, á 3 tundi	3 tundi 10 osalejat
• 7. detsember Paberkoti voltimise kursus, á 3 tundi	3 tundi 9 osalejat

Kursuste maht kokku 105 akadeemilist tundi. Kursustest võttis osa kokku 124 kursuslast

2015. aasta tegevusplaan

2015. aasta tegevusplaan on jätkuks juba 2013. aastal alanud suuremale ettevõtmisele. Päril mitmed meie käsitöölise hulgast võtsid 2013. aastal osa Võru Instituudi ja Uma regionaalprogrammi ettevalmistava nõukogu korraldatud ideevoorust, kus kutsuti üles esitama ideid, kuidas saaks Vana Võrumaa eripära ja rikkusi kasutades kohapeal töökohti juurde luua ning millist tuge oleks piirkonna majanduselu elavdamiseks tarvis planeeritavast regionaalprogrammist. Käsitöövaldkond oli üks neljast valdkonnast, millega aastal 2014 edasi töötati.

Toimus uuringu projekti *Vana-Võrumaa piirkonna prioriteetsete arenguprojektide ettevalmistamine 2014. aastal* raames. Kogu projekti üldeesmärgiks on toetada Vana Võrumaa kultuuripärandile toetava ettevõtluse arengut. Vana-Võrumaa kultuuripiirkonna omapäraga seotud valdkonnaks on kindlasti käsitöö ja uuringu eesmärk ja oodatav tulemus oli saada ülevaade:

1. Kui palju ja millised eraisikud/ettevõtted tegelevad käsitöö sektoris
2. Milliseid käsitöötooteid luuakse ja toodetakse Vana-Võrumaal
3. Milline on käsitöökaupade tootmise maht ning müük, kuidas hinnatakse oma võimekust laieneda
4. Käsitööettevõtlusega seotud probleemidest
5. Käsitöö tegijate huvi ja arvamused koostöö vajalikkuse osas

Uuringus osalejatele pakuti võimalust osaleda Vana-Võrumaa internetikaubamaja UMA PUUT tegemisel. Uuring oli kvalitatiivne, valimipõhine, meetodiks struktureeritud intervjuu käsitöölise/ettevõtjaga tema tootmispaigas koos toodete vaatluse ning jäädvustamisega fotodele. 2015. aasta algul peaks avatud saama UMA PUUT internetis. Kolmel korral on kohtunud käsitöökäsitöölised Vanalt Võrumaalt ja arutanud koostöö võimalusi. Kohtumised jätkuvad regulaarselt üks kord kuus ja esimene eesmärk on osaleda sel suvel Võru Folkloorifestivalil ühise väljapanekuga Vana-Võrumaa Käsitöökäsitöölise nime all. Nimetus võib veel muutuda. Seal on plaanis müüa oma toodangut ja töötubades saavad meistrid töövõtteid tutvustada ka huvilistele. Kokkuvõtteks võib öelda, et 2015. aastast peaks saama KOOSTÖÖAASTA.

ALALIITUDE AASTAARUANDED

Alaliitude Nõukoda

Alaliitude Nõukoja juht on **Lembe Maria Sihvre**, kes kuulub ka käsitööliidu juhatusse. Aruandeaastal on peetud läbirääkimisi uute alaliitude loomiseks. Asutati uus alaliit: väikekandlemeistrid ja loomisel on tohu- ja puidumeistrite alaliit.

Eesti Lapitöö Selts

Marja Matiisen, ELTS juhatusse liige, Tel: 501 5651, E-post: kontakt@marjamatiisen.com

2014. aasta tegevusaruanne

Meistrite aasta puhul korraldas Eesti Lapitöö Selts 28.01–17.02. 2014 Tallinna Rahvakunsti Galeriis lapitöönäituse *Päike*. Osalema olid kutsutud lapitööd õpetanud 11 meistrit. Eesti Lapitöö Seltsi kokkutulek ja aastanäitus toimus Kuressaares, Ooperipäevade raames. Näitus teemal *Muusika* oli 8.-27. juulini Kuressaare Linnateatri fuajees. Kuressaare Ametikoolis toimus 25. juulil töötuba kohalikele käsitööhuvilistele ja Lapiseltsi naistele. Kursust *Kaasaegsetest võtetest lapitöös* juhendas Elle Ikävalko. Külastasime piirkonna käsitöö ja kultuuriobjekte. Kohtusime kohalike lapitööringi *Lapimoorid* naistega.

Käsitööliidu suurele konkurss-näitusele ornaMENTAALNE, juulis Tallinna Kunstihoones, kutsuti oma töödega osalema ELTSeltsi meistrid Ene Pars, Katre Arula ja Marja Matiisen.

ERKL juubeliaastal konkursi tulemusena koostatud meistrite veebikataloogis esindavad lapitööd Tartumaalt – Hilja Sepp ja Piia Rand, Viljandimaalt – Mall Vesilo ja Jõgevamaalt – Katre Arula. Augustis Inglismaal Birminghamis toimunud lapitöö festivalil *Twistedthread* näitas Marja Matiisen oma lapirõivaid festivali moedemonstratsioonil. 2014. oktoobris Hollandis toimunud lapitöö festivalil *Open European Quilt Championchip*, saavutas Marja Matiiseni töö *Quilting with windmills (homage to Cervantes)* võistlusel *Old Masters* traditsioonilise lapitöö kategoorias kolmanda koha. Katre Arula ja Hilja Sepp võitsid *Mardilaada* Uus toode konkursil preemiad oma lapiliste toodetega. Mall Vesilo koostas E-käsiraamatu maaturismi ettevõtetele *Rohkem kui 3 ideed*.

Seltsi liikmete isiknäitused:

mai-juuni	Airiin Saarso, <i>Kaasaegne pärimus</i> . Tallinna Rahvakunsti Galeriis
detsembris	Katre Arula, <i>Siidiga, niidiga...</i> Tallinna Rahvakunsti Galeriis, millega talle omistati ka tekstiilitöö meistri V kategooria
august-oktoober	Katre Arula ja Kersti Pooki ühendnäitus Põltsamaa Lossis, Teokojas.
detsembris	Mall Vesilo looming Prantsusmaal, Elsassis

Oma lapitöödega on osaletud paljudel ühisnäitustel ja võistlustel:

Ene Pars	Katariina Gildi ühisnäitusel, <i>Küünlavalgus</i> Katariina kirikus, Tallinnas, detsembris
Hilja Sepp	Tartumaa meistrite ühisnäitus, Laulupeo muuseumis, aprillis-mais
Elle Ikävalko	osalemine Soome lapoliselti, Finnquilt näitusel <i>Tilkkutanssit</i> , märtsis osalemine Soome lapoliselti konkurssnäitusel <i>Aastaajad</i> Inglismaal Birminghamis, augustis
Katre Arula	osalemine lapirõivastega näitusel Soomes Jyväskylä osalemine Jõgevamaa meistrite näitusel <i>Puusse pandud</i>

Marja Matiisen Jaapani lapitöökonkursi võitjate tööde näitustel *The 10th Quilt Nihon Exhibition USA-s*
Osalemine näitusel *Twistedtread* Inglismaal Birminghamis, augustis

Seltsi liikmed juhendavad mitmeid lapitööringe ja kursusi. **Mitmetel toimusid ka 2014. aastal näitused.**

Elle Ikävalko	käsitöömeistrite kursus Pärnus, augustis kursus lapitööpäeval, Raplas, juunis Lapitöö kursus Saaremaa Ametikoolis, juulis
Eve Oro	Põltsamaa <i>Kivvja</i> lapitööring
Marja Matiisen	Tallinna Rahvaülikooli lapitöökursus ja osalejate kevadnäitus, aprillis
Sune Teemaa	lapitööring Põhja-Tallinna Sotsiaalkeskuses
Aire Kapstas	lapitööring Raplas
Katre Arula	kursused Jõgevamaal ja Põltsamaal, Teokojas
Mall Vesilo	lapitöö kursused Olustveres
Anni Kreem	lapitöö kursused Kodulinna Maja linnalaagri noortele, juunis ja detsembris
Aime Peever	näitus ja töötuba Rapla Kellukese lasteaias

Erivajadustega käsitöömeistrid

Anneli Säre, Tel: 5615 6456, E-post: anneli@loometaru.eu

2015. aasta tegevusaruanne

2014. aasta augustis toimus Viru Folgil Rasmus Lille saoride näitusmüük. 22.09.-04.10. toimus Keskuse Juks näitus *Ajatud viljad* Disaini ja Arhitektuuri Galeriis. Väljas olid tekstiil (siid, saorid), keraamika ning portselanimaal.

Laienenud on saori kudumine, terve aasta kooti erivajadustega laste koolis Hilarius, Tallinna Tondi Põhikoolis, Piritasotsiaalkeskuses, Võru Järve Koolis.

2015. aasta tegevusplaan

2015. aastal alustatakse saori kudumist ka Heleni Koolis.

2015. oktoobris on plaanitud erivajadustega inimeste tarbekunsti näitus Kullo Galeriisse. Detsembris planeerime kudumite näitust Büroomaailma Kohviku Galeriisse.

Kangakudujad

Veinika Västriku, Tel: 5806 8703, E-post: veinika@kangaspuu.ee

5. oktoobril 2014 tulid Avinurme Elulaadikeskusesse kokku ligi sada kangakudujat üle Eesti, et tunnustada sealse kandi naiste põrandatekkide ja -vaipade kudumise oskust. Teoks sai järjekorras juba 12. kangakudujate infopäev, mis seekord keskendus lõimeripstehnikale. Päeva alustuseks tutvustas Veinika Västriku Avinurme naiste lõimevaipade kudumise traditsiooni: erinevate materjalide kasutamist, mustrite mitmekesisust ja kohaliku pärandoskuse väljakujunemise põhjuseid. Endine kangakuduja Ülle Tooming jutustas enda isiklikke mälestusi lõimevaipade kudumisest tema lapsepõlvkodus. 1950–1980. aastatel kujunes sellest kohalikele elanikele oluline lissassissetulekuallikas, vaipu käidi müümas ükselt uksele nii kolhoosikeskustes kui linnades Saaremaani välja. Selline tegevus oli nõukogude ajal keelatud kui spekulatsioon ning kudujad pidid oma tegevust avalikkuse eest varjama.

Eesti Rahva Muuseumi kogudes olevatest lõimeripstehnikas kootud põrandakatetest rääkis teadur Vaike Reemann. Omapärase vaatenurga avas kirikutekstiilide uurija Marju Raabe, kes näitas fotosid Eesti kirikutes kasutusel olevatest lõimeripsvaipadest ja jutustas nende valmistamise lugusid. Õpitubades juhendas Leeda Ots lõimeripstehnikas erinevate mustrite kudumist; Kristel Põldma käe all sai proovida käärimislabida abil lõime üles vedamist nelja lõimega korraga.

Avinurme Elulaadikeskuse ruumidesse oli kogutud rikkalik valik põrandatekke ja -vaipu kohalike elanike kodudest. Esialgu ühepäevasena mõeldud näitus jäi suure huvi tõttu avatuks kuni oktoobri lõpuni. Osalejate poolt kaasa toodud tekstiilide hulgast pälvis kõige enam küllastajate tunnustust ja Kangasulase preemia Puurmanni kangakuduja Urve Sääski kootud lõimevaip. Järgmine kangakudujate kokkutulek toimub 3. oktoobril 2015. aastal Rāpinas.

Käsitöökolleksionäärid

Ulve Kangro, Tel: 553 4051, E-post: ulvekangro@gmail.com

Alaliit koondab kokku käsitöökolleksionäärid. Eesmärk on kaardistada Eestis käsitööde ja käsitöövahendite ning käsitöötrükiste kolleksioneerijad. Alaliidu raames on korraldatud vanade käsitöoesemete hooldamise ja säilitamise kursuseid erinevate Eesti paikkondades. 2014 toimusid koolitused Viljandis, Vormsil, Haapsalus, Rāpinas ja Tallinnas.

Käsitöömeistrid

Kristi Teder, Tel: 526 3156, E-post: tederkristi@gmail.com

2014. aasta tegevusaruanne

2014. aasta augustikuus tulid Pärnusse põnevaid ideid otsivad ja loomisrõõmu jagavad käsitööhuvilised juba 13. korda. Kenast traditsioonist, anda inimestele võimalus tulla kokku ja tegeleda neid huvitava ja rikastava loometööga, on saanud kursuste sari. Üks teema kasvab välja eelmisest, põhimõttel, et õpime seda, mida õpikus ei ole. Kokkuvõtteks ongi loovad mängud erinevate materjalidega. Igas inimeses on loovus olemas, see tuleb vaid üles leida. Koolitusel osales 18 käsitööhuvilist erinevaist Eestimaa paigust. Tekstiilikunstnik Kadi Pajupuu abiga lahendati värvuste ja kompositsiooniülesandeid.

Saadi vastuseid teemadele:

- Mis loom on kompositsioon ja kas ta lubab ennast patsutada või lausa seljas ratsutada?
- Võrgud ja väljad, rastrid ja karkassid.
- Sündsad paarid, võitlevad vastased, hulgakesi ühe vastu, kambavaimuloojika.
- Solist ja taust, eemaldujad ja lähenejad, tasakaaluharjutused.

Õpetaja Elle Ikävalko tutvustas kaasaegseid materjale ja töövahendeid, millega mängides sünnivad fantastilised taiesed.

Teemadeks olid:

- Sünteetilistele ja puuvillastele kangastele uue pinna loomise võtteid.
- Veessulava kanga kasutamine koos vaba masintikandiga (riželjöö, auktikand, pits jpm).
- Tyveki ja teiste kuumale reageerivate materjalide kasutamine lapitöös.
- Võtteid tekstiilitöö viimistlemiseks ja vormistamiseks.

Koolitus oli tõine, meeldiv ja sisutihe. Nende sõnadega võiks kokku võtta augustikuus Pärnus toimunud koolituspäevade, *Loovad mängud kangastega*, osalejate poolt tagasisidest saadud hinnangutega:

- Väga kasulik kursus, väga palju uut ja eluliselt vajalikku – tuleb ajaga kaasas käia, ka lastele koolis selliseid võimalusi tutvustada, olen väga, väga rahul. Kiired, efektsed tehnikad, tulemus ei tule raske tööga, vaid lihtsalt.
- Õppisin palju uut. Leian, et sellised õppepäevad on vajalikud ka edaspidi.
- Väga meeldisid proua Elle õpetused ja kogemused mida ta jagas. Ka praktilised nõuanded kuidas koduste vahenditega keerulisi töid teha. Loodan uusi meeldivaid kohtumisi.
- Õpetaja Kadi Pajupuu juures meeldis professionaalsus ja asjalikkus.
- Väga tore akude laadimise üritus – ettevõtmine lapsemeelsetele lapimänguhuvilistele, loovatele õpetajatele ja kõigile. Väga tähtis, et sai teada selliseid asju, masinaid, vahendeid, materjale, ideid, mida varem ei teadnud.
- Oli tore ja inspireeriv suvekool. Nüüd tuleb vaid edasi minna ja realselt tegema ja katsetama hakata.
- Korda läinud päevad. Võrratud õpetajad, hea korraldus.
- Kursus oli väga tore ja hästi korraldatud. Olen ka varem osalenud. Kindlasti tuleks seda kursuste sarja jätkata, sest oma tavarütmist väljasaamine on väga vajalik. See kursus on suurepärase võimaluse akude laadimiseks vahetult enne uut kooliaastat.

Kui jätkub huvilisi ja leiame põneva teema, siis on plaanis järgmine koolitus Pärnus 3.-5. augustil 2015.

Mänguasjameistrid

Lembe Maria Sihvre, Tel: 513 839, E-post: lembe.sihvre@mail.ee

Mänguasjameistrite 2014. aasta oli kiire ja tegus. Eesti lasteraamatute illustraatorite ja mänguasjameistrite ühistöö näitus *Etelasta tuulee* reisis menukalt Soomes. Näituse Eesti-poolne kuraator oli Tiia Mets. Eestis oli üheks tippsündmuseks kindlasti näitus *ornaMENTAALNE*, millest mitmel mänguasjameistril oli au osa võtta.

Koos pidasime Eesti Lastekirjanduse Keskuses Teddy-karu sünnipäeva, ka see üritus on juba pikkade traditsioonidega. Osa võeti traditsioonilistest üritustest – Mardilaat, Keskaja Päevad. Lisandunud on töötubade korraldamine Andresepäeva puhul Harjumaa Muuseumis. Lembe Maria Sihvre alustas aasta lõpus suurt projekti koos Lihula Lilltikandi Seltsi naistega – *Lihula lemmikloom*. Toimusid mitmed kursused ja õpitoad.

Pitsimeistrid

Eeva Talts, Tel: 5645 3401, E-post: eeva.talts@mail.ee

Aktiivselt tegutsevad piirkondlikud niplispitsi tegijad: Narva, Tartu, Tallinn, Rapla, Pärnu. Korraldatakse kohapealseid näitusi. Rahvusvahelised näitused toimusid Pärnus juulikuus ja Narvas augustikuus. Pärnus viidi läbi vene pitsimeistri Galina Kotova koolitus *Balahna pits*. Pärnu näituse *Pitsilised peolauad* Tartu piirkonna lihavõttelaud valiti välja Lätis toimuvale rahvusvahelisele näitusele *Surprising lace*, mis on veel Riias avatud.

Õppesõit Eesti niplajatele Rauma pitsifestivalile Soome toimus juulikuus. Haapsalu pitssallide kudujad said omale ilusa keskuse – Haapsalu Pitsikeskus. Igal aastal korraldatakse Haapsalu salli päevad. Seto heegelpitsi päevad toimuvad igal aastal maikuus. Seto pitsi meister Ulve

Kangro esitles oma töid Berliinis juunikuus, võttis osa näitusest *ornaMENTAALNE*, näitas oma töid loomingulisel kolmapäeval septembris ja oktoobrikuus Eesti Käsitöö Majas.

2014. aastal ilmunud kirjandus:

1. Eeva Talts, *Suuri kápupitsikirja*, Kustannusosakeyhtiö Moreeni 2014
2. Terje Lillmaa, *Rieka Hõrna Seto valgõ*, Leader Eesti 2014
3. Lia Looga, *Niplisehted ja asseksuaarid II*, Tartu 2014
4. Ulve Kangro ja Eeva Talts pitside osa raamatus *Eesti Käsitöö raamat* Kirjastus Pegasus 2014

2015. aastal toimuvad traditsioonilised üritused (Haapsalu sall, Seto heegelpits). Ilmub raamat *Seto niplispits*, mis on juba trükis. Angelika Nõps kaitseb oma magistritööd kardpitsidest. Lia Loogal on veel üks raamat samahästi kui valmis. Pärnu pitsinäitus keskendub 2015. aastal rahvarõivaste autentsetele pitsidele. Narva pitsikudujate gild korraldab kolmeosalise rahvusvahelise niplispitsi seminari

MTÜ Rahvarõivas

Anu Randmaa, Tel: 5668 2283, E-post: anu@folkart.ee

2012. aasta mais käivitus programm *Eesti rahvarõivas 2012–2016*. Programmi alla koondunud tegevused annavadki neil aastail alaliidu tegevusele peamise sisu. Selleks on veebilehe Eesti rahvarõivad www.rahvarõivad.folkart.ee täiendamine ja sellega seonduvad üritused. Teise suurema valdkonna moodustavad koolitused ja infopäevad. 2013. aasta jaanuari lõpus liitusime sotsiaalvõrgustikuga Facebook. Aasta jooksul oleme seal oma reklaame jaganud ja võimendanud ning see on toonud koolitustele osalejaid juurde.

2014. aasta tegevusaruanne

2014. aastal leidis samuti nagu varasematelgi aastatel aset kolm paikkondlikku rahvarõivapäeva koos fotografeerimissessioonide ja esitlustega kohaliku tähtsusega ürituste raames.

- 15.-16. juuni. MTÜ Rahvarõivas koolituse *Minu rahvarõivas – särgist sõbani* I grupi ja Rahvakultuurikeskuse poolt kureeritava Jäneda rahvarõivakooli ühine lõpetamine Jäneda mõisas. Toimus valminud komplektide fotografeerimine ja demonstratsioon vastavatud Pullitalli teatris. Rõivakomplekte tutvustas etnograaf Reet Piiri.
- 1.-2. august. Läänemaa rahvarõivaste fotografeerimine Rõude külakeskuses koostöös Helve Tellei ja Ants Maripuuga. Toimus rahvarõivaste demonstratsioon ja loengud. Väljas oli harukordne näitus kodudest ja väiksematest muuseumidest pärit vanadest esemetest.
- 16. august. Raplamaa rahvarõivaste fotografeerimine Sillaotsa Talumuuseumis koostöös Raplamaa rahvakultuurispetsialisti Anne Ummalasega. Toimus samuti näitus kodudest toodud vanadest esemetest, Raplamaa rõivastest rääkis Reet Piiri. Esitleti MTÜ Rahvarõivas koordineerimisel toimunud Raplamaa rahvarõivakoolitusel valminud komplekte. Sügisel alustas see grupp ka ülerõivaste valmistamist ja see koolitus on praegu veel käimas.
- Suve jooksul fotografeeriti Inna Raua Viljandi Kultuuriakadeemia magistritööna valminud Vändra rahvarõivakomplekte. Käesoleva aasta jaanuaris on Inna saatnud nende kohta ka tutvustavad tekstid.

Teiste 2014. aastal fotografeeritud rõivaste kirjeldusi tuleb alles koostama hakata, kuna olemasolevaid tekste ei ole saada on koostamine väga ajamahukas töö.

Alles 2014. aasta sügiseks valmisid ja said ka Reet Piiri poolt retsenseeritud 2013. aastal pildistatud Põhja-Tartumaa rõivaste kirjeldused.

Teisest poolaastast alustasime ka Saarte rõivaste ja tekstide ülekontrollimist veebilehel ja selle infoga võime hetkel rahul olla ja jätkame teiste kihelkondade materjali kontrollimisega. Detsembris alustas Jana Reidla veebilehel olevates tekstides ehete kirjelduste toimetamist ja retsenseerimist. Käesolevaks hetkeks on ta lõpule jõudnud Saarte ehete.

Fraktal OÜ, kes haldab meie portaali, saadab meile igakuiselt ülevaate saidi külastatavusest. See on tasapisi tõusnud. Mõjutajateks on koolituste toimumine, volikogu ja avaldatud aruanded, meediakajastus, paikkondlikud pildistamised, mardilaat. Väiksem on külastatavus olnud juunis, juulis ja detsembris.

Näidiskomplektid

Komplektide valmistamise eesmärk on eelkõige vähem uuritud paikkondades nende oma rahvarõivaste väljatoomine, näituste korraldamine Eestis ja väljaspool, komplektide näidis-õppematerjalina kasutamine.

Möödunud aastal olid keskmes Pärnumaa rõivad. Valmisid Pärnu-Jaagupi mehe, Mihkli poisi, Saarde naise rahvarõivakomplektid ja Tori poisi argiriided. Näidiskomplekte kasutatakse näituste koostamisel nii Eestis kui ka välismaal ning õppevahenditena. Paar korda aastas rendime komplekte ka esindusrõivastena välja.

Näitused ja demonstratsioonid

Möödunud aastal laulu- ja tantsupeo ajal toimus Rahvakunsti galeriis Pikk tn 22 näitus *SEE on rahvarõivas*. Näitus kujunes väga menukaks ning toimumise käigus otsustasime kutsuda Igor Tõnuristi seda näitust külalistele tutvustama ja kommenteerima. Mardilaadal toimus Pärnumaa rahvarõivaste ja valminud näidiskomplektide esitus koos kommentaaridega Reet Piirilt ja Inna Raualt. Mardilaada presentatsioonid on leidnud väga head tagasisidet, neid esitlusi oodatakse ja tullakse spetsiaalselt vaatama.

Septembris käivitus Tallinna Rahvaülikoolis koolituste sari 3D-kultuur. Selle raames toimus 19. septembril infopäev *SEE on rahvarõivas*. Esimeses pooles arutlesid rahvarõiva asjatundjad ja tantsujuhid suvel toimunud laulu- ja tantsupeo üle rahvarõivaste kandmise seisukohalt. Teises pooles kirjeldati kuidas valmib ehe rahvarõivakomplekt ja kuidas see n-ö kandjaga kokku kasvab. Esinejateks Kristina Rajando ja tema juhendamisel endale rahvarõivad valmistanud tantsurühm Kalurineiuud Haapsalust. Üritus oli sisukas ja üllatas suure osalejatehulgaga. Üle pika aja oli saal rahvast täis.

Koolitus

Septembris 2012 alustas MTÜ Rahvarõivas uut koolitust rahvarõivahuvilistele: *Minu rahvarõivas – särgist sõbani*. Eesmärk on õpetada valmistama ühe kihelkonna meeste ja naiste rahvarõivaid ja anda lisaks laiapõhjaline teoreetiline ettevalmistus. Juunis lõpetas selle koolituse esimene grupp. Sügisel 2013 alustas sama õppekava alusel õppetööd uus rühm, kes lõpetab eeloleval suvel juunis. Analoogne koolitus käivitus sügisest ka Saaremaal. Sealsete naiste initsiatiivil kogunes 32 huvilist. MTÜ Rahvarõivas on neile koostanud õppekava, koordineerib õppetööd ja tagab õpetajad. Kultuurkapitali toel käivitus taas ka teoreetiliste loengute sari. Lisaks toimuvad rahvarõiva üksikesemeid käsitlevad koolitused. Möödunud suvel toimus ka **Rahvarõivalaagri Mõttekoda**. Rahvarõivalaager toimus 2013. aastal kümnendat korda ning 2014. aastal oli laagrite korraldamise osas vaheaasta. Viisime läbi mõttetalgud koos õpetajatega, ERKL-i ja Viljandi Kultuuriakadeemiaga, et arutada selle üle kuidas rahvarõivavaldkonnas edasi tegutseda, millised on koostööpunktid ja võimalused. Kas ja kuidas laagreid edasi korraldada. Otsus oli, et laagreid on vaja edaspidigi läbi viia. Vaja on pakkuda erinevat tegevust sihtgruppidele ja kaasata välismaist kogemust õpetamisse.

Nõustamine, teabematerjali koostamine

Varem alustatud tikandite õppematerjalidesse lisandus Lääne-Eesti ristpistetikandiga kaunistatud särkide kogu. Valmisid näidised erinevatest õmblemise töövõtetest ja keerulisematest sõlmedest.

Oktoobris toimus uurimisreis Peterburi Vene Riiklikku Muuseumi ja Etnograafiamuuseumi. Eesmärk oli tutvuda sealsete Eesti esemete kogudega ning luua koostöösidemed etnograafidega. Osalejateks olid käsitöömeistrid ja viie erineva muuseumi töötajad. Oli võimalus uurida ja fotografeerida Vene Riiklikus Muuseumis asuvaid viite Paistu kihelkonna eset. Uuritud materjal on korrastatud, selle baasil on valminud õppematerjalid ja need on asjaosalistele kasutamiseks antud.

Rahvarõiva Nõuandekoda osales oma väljapanekuga mardilaadal. Toimus Pärnumaa rahvarõivaste demonstratsioon. Boksi peateemaks olid rahvarõivaste juures kantavad rätikud, taustal oli väljas näitus erinevatest rätikutest. Võtsime vastu rätikute tellimusi ja koostöös tantsurühmaga Leigarid hankisime Peterburist tellitud rätikud. Boksis tutvustati erinevaid rahvarõivaste juures kasutatavaid tehnikaid, reklaamiti meie koolitusi ja tegevust laiemalt. Rahvarõiva Nõuandekoda asub Allikamajas, Lühike jalg 6A. Samas asub ka rahvusliku käsitöö koolituskeskus. Seal on eksponeeritud meie näidiskomplektid ja õppematerjalid. Nõuandekoja külastamiseks on vaja aeg kokku leppida, sest puudub võimalus nõuandekoja pidevaks lahtihoidmiseks.

Aasta 2016 on käsitööliidus rahvarõiva-aasta. Sellega seoses alustame juba käesoleval aastal uute ettevõtmistega

- rahvarõivaste tuulutamise päev - koostöös Kadrioru pargiga. Soovime, et see päev oleks üle-Eestiline ja kutsume maakondi meiega ühinema. Eesmärk on tuua kodudest välja need paljud kaunid komplektid mida inimesed rahvarõivakoolides on aastate jooksul valmistanud.
- Aastase vaheaja järel toimub taas rahvarõivalaager. XI Rahvarõivalaager – 31.09. – 2.08.2015
- koolituste käivitamine õpilastele Rahvarõiva Nõuandekojas – järelkasvu koolitamine.
- Valgamaa rahvarõivaste esitus mardilaadal

Väikeettevõtjad

Liina Veskimägi-Iliste, Tel: 5667 4671, E-post: liina@folkart.ee

Väikeettevõtjatel on võimalus kuuluda ERKL käsitööliidu toetajana. Info toetajaks saamise tingimuste kohta on olemas liidu kodulehel. ERKL toetajaks on võimalik saada avalduse esitamisel, liikmelisuse otsustab juhatus. Toetaja liikmemaks oli 2014. aastal 65 eurot (volikogu 2014) otsus. Toetajaid tutvustatakse liidu kodulehel ja *Teatajates*. Toetajatele saadetakse informatsiooni käsitööalaste ettevõtmiste ja laatade kohta. Liikmelisus ei taga automaatselt kohta Käsitööliidu laatadel.

Lisaks toetajatele tegeleme käsitööettevõtjatega eelkõige läbi käsitöölaatade. Laadad on endiselt populaarsed, kõik soovijad nendele kahjuks ei mahu. Meie suurimad laadad on juunis Rahvakunsti laat, juulis toimuvad Keskaja päevad ja novembris Mardilaat. Laadal osalejad – ettevõtted on viimased aastad valinud komisjon. Komisjon lähtub valikutes, et tegu oleks eriilmeliste kvaliteetsete käsitöötoodetega, et tootegrupid ei kattuks.

Märtsis korraldame käsitööettevõtjatele infopäeva, tutvustame seal ERKL aastateemat ja tulevikusuundi. Lisaks anname ülevaate laatadest ja ettevõtmistest.

Oleme korraldanud ka käsitööettevõtjatele suunatud kursuseid, nt 2014. aasta sügisel *Tootefoto ja väikestrukture kujundamine*, juhendajateks Sandra Urvak ja Kadi Pajupuu. Mentorkoolituse käigus oli maakondadel võimalus tellida koolitusi käsitöönäituste, meistririkodade jt käsitöö väljapanekute kujundamise, samuti käsitöötoodete esitlemise (pakend, trükised, pildistamine) kohta. Seda võimalust kasutati väga hästi.

VII Käsitööettevõtjate foorum toimus 11. oktoobril Pärnus, Maarja-Magdaleena Gildi majas, peateemaks sel korral koostöö. Liivi Soova tutvustas märki Tunnustatud Eesti Käsitöö. Põhiettekanade tegi Raili Mengel-Sünt Pärnu Lahe Partnerluskogu projekti Romantiline Rannatee näitel. Toimus tutvustav ringkäik Gildi meistririkodades. Foorumi teises osas tutvustati läbi edulugude Pärnu ja Pärnumaa meistreid. Ettekanded tegid gildi majas asuv Vaas&Vaas OÜ, Häädemeeste meister Anu Ericson, Pärnu-Jaagupi vallas asuv Alpakafarm OÜ perenaine, Tõstamaa käsitöökauplust ja käsitöökeskust tutvustas Anu Randmaa ja MTÜ Loodusvärvid tegemistega viis meid kurssi Pärnumaa värskete käsitöövaldkonna juht, tubli

ketraja Liis Luhamaa. Foorumil anti üle auhind Käsitööttevõtja 2014 Maarja-Magdaleena Gildis tegutsevate keraamikule Eddi Leedile.

Mardilaadal XVIII anti üle esimesed viis märki TUNNUSTATUD EESTI KÄSITÖÖ. Märkide värsked omanikud on Riina Tomberg (Ruut ja Triip OÜ), Ulve Kangro (Ullaline OÜ), Aivar Reidla (Schenkenberg OÜ), Aasa Jõelaid, Pille Källe, Pille Schneider, Saima Tee (Haapsalu Käsitööselts MTÜ), Angelika Nöps (Hestia MTÜ).

Märk TUNNUSTATUD EESTI KÄSITÖÖ peaks tulevikus olema Käsitööliidu ja käsitööttevõtjate vaheline tähtsaim lüli, mille kaudu tunnustatakse kvaliteetset käsitööd aga ka märki omavate tootjate müügipunkte. Algus on tehtud ja suur töö selle tutvustamisel veel ees.

Väikekandlemeistrid

Toivo Tähemaa, Tel: 5091918, E-post: toivo@overall.ee

Väikekandlemeistritel jätkus edukas koostöö Haridus- ja Kultuuriseltsiga Läte – koos korraldati tantsutubasid ja kandlevalmistamise õpitubasid. Populaarseks on saanud ka kandlemängu kursused, mida viivad läbi Helle Suurlaht ja Maria Vessmann Kultuuriseltsist Läte. Väikekandlemängijad esinesid omavalmistatud pillidel Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu aastapäevapeol, Keskaja Päevadel ja Mardilaadal. Kandlevalmistamisest kõnelemas käidi koolides. Aasta jooksul valmis taas sadakond pilli.

Puu- ja tohutööd

Andres Rattasepp, Tel: 5553 9677, E-post: ffrugo@gmail.com

2014. aasta tegevusaruanne

Tegemist oli väga toimeka, huvitava ja kogemuste rohke aastaga. 2014. aasta suvel kaitses Andres Rattasepp magistritöö *Kasetohust punutud Eesti märsside tehnoloogilised eripärad, valmistamine ning tänapäevased rakendamisvõimalused*, mis oli tema kolme viimase aasta Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia (TÜ VKA) pärandtehnoloogia magistriõpingute ja uurimistöö tulemus. Osaliselt ilmusid magistritöö tulemused teadusartiklina käsitööteaduslikus väljaandes *Studia Vernacula* 2014. aasta numbris.

Magistritöö praktilise osana valmis 15 märssi, millest kaksteist moodustasid kasetohust eesti tüüpi märssi tutvustava rändnäituse *Märssiga teele*. Kolm märssi osales samuti ringi rändaval TÜ VKA näitusel *Oma Viis*.

Näitus *Märssiga teele* alustas rännakut 2014. aasta juunis Viljandist Pärimusmuusika Aidast, jätkas sealt teekonda Valga Muuseumisse, siis Vana-Võromaa kultuurikojasse, sealt Avinurme Elulaadikeskusesse, Tallinnasse Rahvakunstigaleriisse ning lõpetas Hummuli Rahvamajas.

2014. aasta sisse mahtus veel tohutöö õpetamine valikaine Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli rahvusliku puutöönduse eriala sessioonõppe täiskasvanud õpilastele. Samuti toimusid tohutöö õpituba TÜ VKA rahvusvahelises käsitöölaagris *Craft Camp*, ERKL mentorkoolitus Hiiumaal ning mitmed teised õpitoad üle Eesti.

Meistrid osalesid juba kolmandal järjestikusel Mardilaadal. Meistrite aasta puhul jagasid Andres Rattaseppa eestvedamisel ühist Rahvapäraste puutöö boksi kolm suurepärasest meistrit – Margus Rebane, Andres Koidu ja Meelis Kihulane, koos oma Olustvere rahvusliku puutöö eriala õpilastega.

KOOSTÖÖPARTNERID JA KOOLID

Tallinna Ülikool

Ene Lind, PhD, Tööõpetuse osakonna juhataja, Tel 699 6556, E-post: enelind@tlu.ee
Räägu 49, Tallinn www.tlu.ee

Tallinna Ülikoolis valmistatakse ette käsitöö ja kodunduse ning töö- ja tehnoloogiaõpetuse õpetajaid magistri tasemel. Vastavat teadus-, õppe- ja arendustegevust koordineerib tööõpetuse osakond. Hetkel kuulub osakond ülikooli Kunstide Instituudi koosseisu. Oluliseks arengutingimuseks on pidev õpikeskkonna parandamine ja kaasajastamine.

Tööõpetuse osakonna missioon on toetada ühiskonna ja riigi jätkusuutlikku arengut haridusteaduste valdkonnas töö- ja tehnoloogiaõpetuse, käsitöö ja kodunduse õpetajate ettevalmistamise, ainealase teadus- ning arendustegevuse ja nende tulemuste rakendamise ning akadeemilise partnerluse arendamise kaudu. Osakonna esmaülesanne on tagada, et Eestis oleks piisavalt missioonitundega, loovust väärtustavaid töö- ja tehnoloogiaõpetuse ning käsitöö ja kodunduse õpetajaid. Enda rolli nähakse ka Eesti esemelise rahvuskultuuri ning töötraditsioonide hoidmisel ja arendamisel. Seejuures tehakse koostööd välispartneritega, kutse- ja üldhariduskoolidega ning erialaseltside ja liitudega. Osakonnal on kujunenud sidemed teiste, vastavaid õppekavu kureerivate ja teadus- ning arendustegevust viljelevate ülikoolidega Soomes, Lätis, Leedus, Rootsis, Taanis, Norras, Jaapanis ja Kreekas. Osaletakse rahvusvaheliste erialaühenduste töös (NordFo, Põhjamaade tööõpetuse uuringu- ja arengufoorum; IFHE, Rahvusvaheline Kodunduse Liit; rahvusvaheline uurimisrühm *Food, Culture and Learning*).

Osakonnas toimub õppetöö neljal akrediteeritud õppekaval: kaks bakalaureuse õppekava – käsitöö ja kodundus, töö- ja tehnoloogiaõpetus ja kaks magistriõppekava – käsitöö ja kodunduse õpetaja, töö- ja tehnoloogiaõpetuse õpetaja. Päeva- ja tsükliõppe vormis õpib osakonnas käesoleval ajal 120 üliõpilast. Lisaks teenindab osakond klassiõpetaja õppekava üliõpilasi, kes saavad osakonna töökodades ning ateljeedes ettevalmistuse tööõpetuse aine õpetamiseks I kooliastmes. Käsitöö ja kodunduse ning töö- ja tehnoloogiaõpetuse õppekavade ained on populaarsed üleülikooliliselt valitavate kõrvalerialade ja vabaainetena.

Osakonnas töötab seitse täiskoormusega õppejõudu, neist üks doktorikraadiga, kuus magistriskraadiga või sellele vastava kvalifikatsiooniga; viis osakoormusega õppejõudu, kes on magistriskraadiga või sellele vastava kvalifikatsiooniga. Suurt tähelepanu on pööratud järelkasvu koolitamisele. Neli noort inimest õpivad doktorantuuris: üks Tallinna, kolm Helsingi Ülikoolis. Õppetöö kvaliteedi ja taseme tõstmiseks ning selle kaasajastamiseks kaasatakse auditoorse töö läbiviimiseks välisõppejõude ja samas on viis osakonna õppejõudu olnud 2014. aastal lektoriteks välisülikoolides. Osakonna õppejõud osalevad aktiivselt koolituste läbiviimisel: korraldatud on 11 koolitust.

Osakonna töötajad on aastate jooksul aktiivselt osalenud hariduspoliitika kujundamisel vabariigis nii üldhariduse, kutsehariduse kui ka kõrghariduse tasemel kuuludes erinevatesse otsustuskogudesse ning osaledes õppekavade väljatöötamisel. Osakonna tegevuse arendamiseks ning samas ka erialade populariseerimiseks on läbi viidud erinevaid arendusprojekte ning organiseeritud üliõpilastööde näitusi ning üritusi. Nimetaksime neist mõned:

- projekt *Käsi – töö tööriist Re-ha* kasis (Sotsiaalministeeriumi leping 3-3/3058) – 01.03.2014–01.03.2015;
- Kunstide Instituudi festivali KIMP raames käsitöö ja kodunduse eriala üliõpilaste moeetenduse korraldamine, 16.05.2014;

- koostöös Eesti Tervishoiumuuseumiga pimedatele mõeldud inimese anatoomiaga seonduvate eksponaatide valmistamine;
- projekti „Muuseum kättesaadavaks puuetega inimestele“ läbi viimine;
- EDUKO arendusprojekti *Protsessipõhise (ideest tooteni) projektõppe õppemeetodid käsitöö, kodunduse ja tehnoloogiaõpetuse tundides* raames läbi viidud üliõpilaste ja tegevõpetajate töötoad ja seminarid;
- koostöös Eesti Pimedate Raamatukoguga raamatukogu puuteraamatute kogu täiendamiseks nägemispuudega lastele kombataivate raamatute valmistamine tööõpetuse osakonnas;
- osalemine moedisaineri Arné Niidi töörühmas presidendi rõivaste valmistamisel Eesti Vabariigi 96. aastapäeva vastuvõtuks veebruaris 2014;
- iga-aastane osalemine töötoaga Mardilaadal;
- osalemine kahe rahvusvahelise teaduskonverentsi korraldamisel (Tallinnas ja Jelgavas);
- osakonna õppejõud on esitanud 5 ettekannet rahvusvahelistel teaduslikel konverentsidel, ilmunud on 10 teaduslikku ja loomealast publikatsiooni ning üks käsitööalane raamat.

Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakond

Ave Matsin, 526 2510, E-post: ave.matsin@kultuur.edu.ee, www.kultuur.ut.ee

Rahvusliku käsitöö osakonna missioon on kultuuriprotsessis aktiivselt osaledes esindada paikkondlikku ja rahvuslikku traditsiooni ning identiteeti tugevdavaid ja taasloovaid väärtusi. Meie jaoks on oluline sotsiaalselt ja ökoloogiliselt vastutustundlik tegutsemine traditsiooniliste käsitöötehnikate ja oskuste säilitajana, propageerijana ja taasloomijana kaasaegsesse tarbekeskkonda. Osakonna laiem eesmärk on olla koostöös Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu ning Eesti Rahva Muuseumiga peamiseks pärandoskuste uurimise ja rakendamise keskuseks Eestis.

Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakonnas (RKO) toimub õppetöö neljal õppekaval: rahvuslik tekstiil (avatud 1994. aastal), rahvuslik ehitus (avatud 2005. aastal), rahvuslik metallitöö ja pärandtehnoloogia magistriõpe (avatud 2011. aastal). Osakonnas õpib kokku 134 üliõpilast: 60 rahvusliku tekstiili erialal, 32 rahvusliku ehituse erialal, 19 rahvusliku metallitöö erialal ja 23 pärandtehnoloogia erialal. Põhikohaga õppejõude nelja eriala peale kokku on 19, lisaks veel ligikaudu 100 tunnitasulist õppejõudu.

2014. aasta tegevusaruanne

Õppetöö

Aasta kõige olulisemad sündmused olid seotud pärandtehnoloogia magistriõppe II lennu ja rahvusliku tekstiilieriala IX lennu lõpetamisega. Oma töid kaitsesid kokku kaks pärandtehnoloogi: Inna Raud ja Andres Rattasepp. Tekstiili eriala lõpetas kokku 12 üliõpilast: Sigrid Häkkinen Tank, Maarja Jõevee, Jane Jõgi, Liina Laaneoja, Liina Laansalu, Alliki Oidekivi, Signe Rätsepso, Merike Saaremets, Maren Suurna, Sigrid Talviste, Annika Vaalma, Eve Varik. Tekstiilieriala kaitsmine päädis meeleoluka, seekord juba kolmanda OmaMoe etendusega Pärimusmuusika Aidas. Lisaks lõpetasid ehituse eriala Silver Kuldkepp ja Artur Kõva. Suvel võeti pärast kolmepäevaseid katseid vastu uus lend rahvusliku tekstiili erialal üliõpilasi: kokku 27 üliõpilast. Pärandtehnoloogia õppekaval alustas õpinguid kokku 11 magistranti.

Sündmused

2014. aasta oli pühendatud rahvusliku käsitöö osakonna 20. juubelile, sest selle aastal möödus 20 aastat rahvusliku käsitöö osakonna esimese õppekava – talukujunduse ja rahvusliku käsitöö – avamisest. Nüüd rahvusliku tekstiili nime kandva õppekava on olnud teenäitajaks rahvuslikke käsitöötraditsioone ja oskusi uuriva ning arendava osakonna teiste õppekavade

loomisel. Juubeliaastal toimus mitmeid sellele pühendatud sündmuseid: täienduskoolitussari, mitmeid erialaseid näituseid ja juubelikonverents koos vilistlaste kokkutulekuga.

Juubelinäitusega *OMA VIIS* soovisime tutvustada osakonna senise arengu käigus välja kujunenud arusaama rahvuslikust käsitööpärandist ning rõhutada, et *oma viis* sisaldab oluliselt rohkem kui käsitöö mõiste all tavapäraselt nähakse. See hõlmab säästlikku looduskasutust, pärandi austamist, vaimse tasakaalu leidmist ja kummardust kehalisele tööle. On olemisviis, eluviis, väljendusviis, tegutsemisviis, nägemisviis, mõtteviis, loomisviis, väärtustamisviis, ellujäämisviis jne. Lisaks vihjab sõnapaar *oma viis* käe viiele sõrmele, mis teevad käsitööd. Näitust eksponeeriti Tallinnas rahvusraamatukogus, Viljandi Kultuuriakadeemia Vilma õppehoone galeriis, Tartu Ülikooli Pärnu ja Narva Kolledžis.

Rahvusliku tekstiili eriala lõputööde näitust *Lendutõus* esitleti Tallinnas Disaini- ja Arhitektuurigaleriis ja Viljandis Kondase keskuses. Lisaks esinesid oma isikunäitustega osakonna õppejõud Kristi Jõeste ja Christi Kütt.

26.-27. septembril toimus Viljandimaal Kivi turismitalus kolmas päranditehnoloogia sügiskool, mis oli seekord pühendatud osakonna juubelile. Osakonna töötajad ja vilistlased tutvustasid oma käsitöiseid tegevusi.

31. oktoobril avas Viljandi Kultuuriakadeemia endises Vilma leivakombinaadis pidulikult uue VILMA-nimelise õppehoone. Majas asuvad ehituse ja metalli erialade õppeklassid, puidutöökoda, teljeklass, kaasaegne multimeediastuudio, butafooria töökojad, rahvusliku käsitöö osakonna töötajate tööruumid ning Viljandi loomemajanduskeskuse tekstiilikoda.

14. novembril toimus käsitöö valdkonna inspiratsioonikonverents, mille eesmärk oli vaadelda käsitöö erinevaid tahke ja innustada kasutama käsitööd, kui võimalust mitmete uste avamiseks nüüd ja tulevikus. Konverentsil esitleti järjekordset *Studia Vernacula* ajakirja numbrit, mille alapealkirjaks seekord *Käegakatsutav*. Konverentsil anti üle ka esimene Anu Raua stipendium, mis on mõeldud TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakonna üliõpilasele, kes on silma paistnud ainelise kultuuripärandi uurimise ja hoidmisega. Esimeseks laureaadiks nimetati neljanda kursuse ehituse tudeng Anu Arm.

Täienduskoolitused

Osakonna juubelile pühendatud täienduskoolituste sarjas toimus pea 20 koolitust, kus osales üle 200 õppuri.

13.-18. juulini toimus Viljandi lähistel asuvas Olustvere mõisas Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakonna korraldusel esimene rahvusvaheline käsitöölaager *Craft Camp*. Laagris osales 60 käsitööhuvilist kokku 10 riigist üle maailma. Kõige rohkem osalejaid oli Norrast (23), Ameerika Ühendriikidest (9), Hollandist (8) ja Rootsist (8). Noorim laagris osaleja oli 11 aastane ja vanim 76 aastane. Viis laagripäeva oli sisustatud mitmekesise programmiga: kõik osalejad said endale valida kolm ühepäevast käsitöökursust ning lisaks ühe kultuurireisi kas Viljandisse, Tartusse või Setomaale. Kokku toimus 18 erinevat õpituba. Laager on planeeritud traditsiooniliseks sündmuseks.

Projektid

Kevadel lõppes 2012. aastal alustas tegevust projekt *PROLOG – Assessing and developing the situation of log building education in Nordic-Baltic region*, mille eesmärk oli kaardistada palkehitalalane õpe Põhja- ja Baltimaades eesmärgiga luua ja arendada välja ühine tegevusvõrgustik.

2015. aasta tegevusplaan

Kevadel toimuvad järgmised lõputööde kaitsmised:

- 7. mai, rahvusliku tekstiili eriala lõputööde avalik kaitsmine
- 28. mai päranditehnoloogia magistratööde avalik kaitsmine
- 29. mai rahvusliku ehituse ja metallitöö lõputööde avalik kaitsmine
- 4.-10. juulil toimub Olustvere mõisas teine rahvusvaheline käsitöölaager *Craft Camp*.

- Suvel toimub vastuvõtt rahvusliku ehituse ja rahvusliku metallitöö õppekavadele. Info kooli kodulehel: <http://www.kultuur.ut.ee/et/rahvuslik/oppekavad>

Eesti Käsitööpetajate Selts AITA

Kristi Teder, Eesti Käsitööpetajate Selts AITA esinaine, Paide Ühisgümnaasiumi käsitööpetaja, E-post: kristiteder@hotmail.ee

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit kuulutas 2014. aasta Meistrite aastaks. Eestimaa käsitööpetajad liitusid üle-eestilise projektiga, selleks et märgata koolides tublisid tegijaid, anda neile tunnustus *Noor käsitöömeister* ning tuua õpilaslooming Tallinnasse Käsitöö Maja näitusegaleriisse kõigile vaatamiseks. Käsitööpetajate Seltsi üleskutsega liitus ka Eesti Tööpetajate Selts. Tavatsetakse öelda, et meistrid ei kuku taevast, meistrid sünnivad tööst ja vaevast. Õpetaja-juhendaja ülesanne on märgata noori tegijaid ning aidata neil areneda. Õpilased, kelle tööd olid välja valitud, said tunnustatud nimetusega *Noor käsitöömeister*.

Näituse pidulikule lõpetamisele olid kutsutud kõik osalejad ja nende juhendajad. Heameel oli tõdeda, et paljud lapsed tulid koos oma vanematega. See on hea märk sellest, et käsitöötraditsioon kandub põlvest põlve, et Eestimaal on noori, kes peavad isetegemisoskust oluliseks, kes tunnetavad oma paikkondliku pärandi hoidmise vajadust ning on oma loomingus leidnud eeskujusid esivanemate varamust.

Noorte meistrite särasilmadest võis lugeda, et tunnustus on väga oluline, annab jõudu ja energiat edasi tegutsemiseks. Kui see käsitööpõisik juba küljes on, siis ei kao ta niipea. Jäi vaid üle soovida loomislusti edaspidiseks. Õpetajate-juhendajate üksmeelne arvamus oli, et Noore käsitöömeistri tunnustuse jagamine võiks saada iga-aastaseks traditsiooniks.

Osales 18 õpilast 13-st Eestimaa koolist. Noore käsitöömeistri tunnustuse said: Victori Võikar ja Elise Helena Armulik Tartu Mart Reiniku Koolist, Riin Marii Sabre ja Karina Valdas Krootuse Põhikoolist, Karin Kruise Nõo Põhikoolist, Mari-Liis Lattik Kanepi Gümnaasiumist, Brita Brigitte Safronov ja Dora Grents Vanalinna Hariduskolleeiumist, Liis Lätte Tartu Hiie Koolist, Anni Miller ja Elina Jõpiselg Käina Gümnaasiumist, Kristina Linnard Kohtla-Järve Koolinoorte Loomemajast, Ets Erk Kärkla Ühisgümnaasiumist, Regina Kändla Kullamaa Keskkoolist, Johanna Jõgi ja Madli Vatsfeldt Virtsu Koolist, Hanna-Riia Allas Tartu Veeriku Koolist, Jaan-Indrek Reedi Kiigemetsa Koolist, Henri Paas Vastseliina Gümnaasiumist.

Käsitööpetaja on koolis rahvakunstialase tegevuse edasikandja. Noori juhendasid õpetajad: Merle Randla, Hille Aasmäe, Mare Rosin, Ele Kõiv, Tiiu Rosenberg, Sirje Rohtla, Tiina Põllu, Kaili Saarna, Inna Tolsa, Ain Jepišov, Geenart Nagel, Maarja Jõevee, Reet Tallo.

Projekti toetasid Eesti Kultuurkapital ja Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit.

Eesti Tööpetajate Selts ATS

Jürgo Nooni, Eesti Tööpetajate Seltsi juhatuse esimees, E-post: jyrgo.nooni@gmail.com

Eesti Tööpetajate Selts (ETS) sai 2014. aastal 20 aastaseks. Kogu aasta on olnud väga palju tegemisi, mis lõppes piduliku koolitus-seminariga *Eesti Tööpetajate Selts 20 – EILE, TÄNA, HOMME*.

Jaanuaris kuulutas Eesti Tööpetajate Selts välja juba kolmanda virtuaalse käsitöönäituse, mis oli see aasta *Käte puudutus*. Näituse eesmärk on kõikjalt Eestist kokku koguda pildid õpilastöödest ning need internetikeskkonnas üles seada. Kokku saadeti üle 1500 töö rohkem kui 112 koolist. Näitust on võimalik näha aadressil www.virtuaalnaitus.ee. Selle aasta

teemaks on *Sõbralt sõbrale*, kuhu on kaasatud ka soome õpetajad. 2014. aasta virtuaalset käsitöönäitust toetas Hasartmängumaksu Nõukogu ja Kultuurkapital.

Eesti Tööõpetajate Selts ja Lehola Keskkonnahariduskeskus viisid läbi ühist koostööprojekti *Pesakast 2014*, kus kõikidest maakonna üldhariduskooli õpilased valmistasid erinevate suurustega pesakaste. Kõik projektis osalenud koolid said selleks vajaminevad materjalid ja töövahendid. Lindude vaatlemisest käis koolides rääkimas Georg Aher. Projekti toetas SA Keskkonnainvesteeringute Keskus (KIK).

Märtsis toimus koolitus *Lõikevahendite teritamine*. Tallinna Ülikooli õppejõud Jaan Keerdo ja Tiit Kobrusepp õpetasid teritama lõikevahendeid. Koolituse tagasisidest tuli välja, et ka paljudele vilunud ja kogemustega õpetajale oli nii mõningane moment üllatuseks.

2014. aasta kevadel oli Eesti Tööõpetajate Selts koostööpartneriks Tallinna Haridusametile. Koostöös viidi läbi projekt *Miniaiadus*, mille raames valmistasid Tallinna 15 kooli kõigile Tallinna lasteadeadele lillekastid. Kokku tehti üle 600 lillekasti. Kõik koolid said vajalikud vahendid (akutrellid, otsikud jne), mis jäid hiljem koolile.

Eesti Tööõpetajate Seltsil toimus kuuendat korda ühine suvekursus Eesti Käsitööõpetajate Seltsi AITaga, mille teemaks oli *Elukestev õpe ja karjääri planeerimine*. Suvekursus toimus Rakvere Ametikoolis ning paljud töötoad olid seotud just koolis õpetatavate erialadega. Tagasiside oli väga positiivne. Järgmised ühised suvepäevad toimuvad Põlvamaal Rāpinas.

Novembri lõpus toimus koolitus-seminar *Eesti Tööõpetajate Selts 20 – EILE, TÄNA, HOMME*. Kahepäevasel koolitusel vahetati teadmisi ja kogemusi ning tähistati ETS sünnipäeva.

Eesti Tööõpetajate Seltsi liikmed aitasid läbi viia Stokkeri Meistrivõistluste finaalvõistlust.

Jätкус koostöö Soome Tehniliste Ainete Ühendusega (TAO-ry), osalesime vastastikustel koolitustel ning kavandasime edasisi koostööüritusi. Seltsi esindaja on Rahvakunsti ja Käsitöö Kutsenõukogus ning liikmed on INNOVE atesteerimiskomisjoni eksperdid ja kutsekomisjonide koosseisus. Seltsis on hetkel 69 liiget.

Tarbekunsti ja oskuskäsitöö erialasid õpetavad kutseõppeasutused

Tarbekunsti ja oskuskäsitöö õppekavariühma erialasid (tekstiilitöö, sepatöö, kivitöö, nahatöö, rahvuslik puutööndus ja keraamika) õpetatakse vabariigi järgmistes kutseõppeasutustes:

**Haapsalu
Kutsehariduskeskus
(tekstiilitöö)**
Ehitajate tee 3
Haapsalu
Tel: 666 1740
E-post: kool@hkhk.edu.ee

**Kuressaare Ametikool
(tekstiilitöö, nahatöö,
keraamika)**
Kohtu 22
93812 Kuressaare
Tel: 452 4600
www.ametikool.ee

**Olustvere Teenindus- ja
Maamajanduskool
(tekstiilitöö, rahvuslik
puutööndus)**
Müüri 4, Olustvere
Suure-Jaani vald
70401 Viljandimaa
Tel: 437 4290
www.olustvere.edu.ee

**Räpina Aianduskool
(tekstiilitöö)**
Pargi 32, Räpina
64505, Põlvamaa
Tel: 796 1395
www.ak.rapina.ee

**Sillamäe Kutsekool
(tekstiilitöö)**
Tallinna mnt 13
40233 Sillamäe
Tel: 392 5160

**Tallinna Kopli Ametikool
(tekstiilitöö, sepatöö,
rahvuslik puutööndus)**
Kopli 98
11711 Tallinn
Tel: 661 8039
<http://kopliamk.haridus.ee>

**Vana-Vigala Tehnika- ja
Teeninduskool
(sepatöö, kivitöö)**
Vana-Vigala
78003 Vigala vald
<http://www.wigalattk.ee>

Erivajadustega käsitöömeistrite koolitamine

**Astangu Kutser rehabilitatsiooni Keskus
(käsitöö, puidutöö)**
Astangu 27
13519 Tallinn
Tel: 687 7231
<http://www.astangu.ee/>

**Tallinna Puuetega Noorte Keskus Juks
(tekstiilitöö, klaas)**
Ehitajate tee 82
12615 Tallinn
Tel: 661 6644 (Kontakt Eve Selisaar)
<http://www.juks.ee/>

EESTI RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ LIIT

TEGEVUSPLAAN 2015

Alus: ERKL-i arengukava aastateks 2015–2019

Olulisemad tegevused

Aastateema: *Loomast loodud*

Märk **TUNNUSTATUD EESTI KÄSITÖÖ**

Tutvustamine erinevates infokanalites
Uute märkide väljaandmine

Eesti käsitöökaart

Paikkondade parimad meistrikojad ja käsitööpoed
Märgi **TUNNUSTATUD EESTI KÄSITÖÖ** omanikud

Projekt - koostöö paikkondadega. Teabepäevad paikkondades ja koosolekud käsitööliidu büroos.

Traditsioonilised ettevõtmised

- Volikogu 7. veebruaril
- XIX käsitööpäevad Järvamaal 29.-31. mai
- XVI Keskaja päevad Tallinna vanalinnas 9.-12. juuli
- Rahvakunsti laat Tallinna vanalinnas 24.-26. juuli
- VIII käsitöö väikeettevõtjate foorum 10. oktoobril Valgamaal
- V Käsitöökojad üle maa 24. oktoobril
- XIX Mardilaat Saku Suurhallis 5.-8. november

EESMÄRK 1. ERKL on hästitoimiv organisatsioon, mille võrgustik koosneb paikkondlikest keskseltsidest, käsitöökeskustest ja valdkondi esindavatest alaliitudest. Igas paikkonnas toimib infopunkt.

Kindel struktuur, ladus koostöö

Olulisemad tegevused

- Vajadusel sisse viia täiendusi ja täpsustusi **ERKL-i arengukavasse**. Juhatuse koosolekul analüüsida liikmete staatust muutunud olukorras ja sellest tulenevalt üle vaadata ka arengukava.
- **Laiendatud volikogu** ettevalmistamine ja läbiviimine 7. veebruaril 2015. ERKL-i aastaraamatu (aruandlus, tegevuskava) koostamine ja väljaandmine. Tunnustamine (Pärandihoidja, tänukirjad). Aasta 2015 lõpuks tuleb töötada välja ettepanekud uue juhatuse valimiseks ja kaaluda nii institutsioonipõhise juhatuse jätkamist kui teisi variante.

- **Mentorprogrammi** raames tegevuse jätkamine: taotluse esitamine koolituste läbiviimiseks 2015. aastal, koostöö paikkondade esindajatega, uute mentorite kinnitamine ja mentorkoolituste väljatöötamine, koolituste ettevalmistamine ja läbiviimine paikkondades.
- Teabepäevade korraldamise jätkamine paikkondades. 2015. aastal plaanis külastada Hiiumaad, Raplamaad ja Harjumaad. Tutvustada Käsitööliidu eesmärke ja ettevõtmisi ja saada tagasisidet paikkondade probleemidest.
- Paikkondlike keskseltside ja käsitöökeskuste andmete kontrollimine ja avaldamine meie kodulehel ja *Teatajas*. Muuta infojagamise süsteemsemaks.
- **Toimivate võrgustike** (paikkondade keskseltsid/seltsid, alaliidud, toetajaliikmed, rahvakultuurispetsialistid, huvilised) ja **projektide** (mentorprogramm) täiendamine ja jätkusuutlikkuse tagamine.
- Paikkondlike käsitööjuhtide ja käsitööliidu büroo ühiskoosolekud Tallinnas. Seoses uue juhatuse valimise ja muudatustega struktuuris ja arengukavas peame vajalikuks kohtuda kõigi maakonna seltside ning alaliidu juhtidega. Eriprogramm.
- **Alaliitude** ettevõtmiste pidev teavitamine infolehe *Teataja*, veebilehe www.folkart.ee ja Facebooki kaudu. Uute koostöövõimaluste leidmine ja vajadusel alaliitude tugipunktide moodustamine paikkondades. Uute alaliitude moodustamise jätkuv toetamine.

Eesmärk 2. ERKL on oma valdkonna tuntud ja tunnustatud institutsioon Eestis ja Euroopas.

Meil on palju sõpru, oleme nähtavad

Olulisemad tegevused

- **Jätkusuutliku koostöö tugevdamine** Euroopas. Osalemine Euroopa Rahvakunsti ja Käsitöö Föderatsiooni ning Põhjamaade Rahvakunsti ja Käsitöö Föderatsiooni aastakoosolekutel, seminaridel ja otsustuskogudes. Mõlema organisatsiooni juhatusesse kuulub kuni aastani 2016 Liivi Soova.
21.-24. jaanuar Euroopa Rahvakunsti ja Käsitöö Föderatsiooni juhatuse koosolek Pariisis.
23.-24. märts Põhjamaade Rahvakunsti ja Käsitöö Föderatsiooni juhtide koosolek Oslos.
3.-6. september – Euroopa Rahvakunsti ja Käsitöö Föderatsiooni aastakoosolek ja konverents Bratislavas.
- **Jätkata koostööd käsitöövaldkonnaga seotud institutsioonide ja koolituskeskustega.**
- **Osalemine käsitöövaldkonnaga seotud institutsioonide juhtorganites Eestis.**
- Osalemine Rahvakultuuri Keskuse, Vabaharidusliidu, Eesti Folkloorinõukogu jt koostööpartnerite koosolekutel ja seminaridel.
- ERKL-i tegevuse kajastamine eesti- ja ingliskeelsel kodulehel www.folkart.ee ja sotsiaalvõrgustikus Facebook. Jätkuv kodulehe struktuuri ja kujunduse ajakohastamine ning kasutajasõbralikumaks muutmine. Lingid koostööpartnerite kodulehele.
- Suuremate ettevõtmiste kajastamine Euroopa Rahvakunsti ja Käsitöö Föderatsiooni kodulehel (www.folkartandcraft.net), täiendada teabesüsteemi partneritega nii Eestis kui välisriikides.
- *Teataja kirjastamine* kevadel ja sügisel. Veebiväljaanne ja paberkandja. Alaliitude, paikkondade ja ERKL-i suurettevõtmiste reklaammaterjalide kirjastamine.
- Aastateema 2016. raamatute kirjastamine koostöös ERM-i, VKA, jt autoritega.

- Jätkame paikkondlike meistrite veebikataloogi tutvustamist Käsitöoliidu kodulehe kaudu.
- **Mardilaada** teabelehe jätkuv väljaandmine
- **Meediakajastus.** ERKL-i tegevuse propageerimine erinevate väljaannete kaudu ja läbi suuremate ettevõtmiste (Käsitööpäevad, Keskaja päevad, Mardilaat jm).
- **Koostöö ajakirjaga Käsitöö** ERKL-i suuremate näituste ja ettevõtmiste tutvustamiseks. Koostöölabirääkimised uue peatoimetajaga.
- **Märgi TUNNUSTATUD EESTI KÄSITÖÖ tutvustamine üldsusele erinevaid kanaleid kasutades.** Uute märkide väljaandmine.
- **Eesti käsitöökaart.** Kontseptsiooni väljatöötamine ja kaardi kujundamine/trükkimine. Koostöö Maaturismi infokeskusega.

Eesmärk 3. Rahvusliku käsitöö säilimine on tagatud elukestva õppe, järelkasvu toetamise ja mitmekesise koolitustegevuse kaudu.

Õppida on mõnus, see viib asja edasi

Olulisemad tegevused

- **Aastateema** koolituspäevade korraldamine Tartus – 17. jaanuaril, Tallinnas – 6. märtsil.
- Organisatsioonisisese koolituse korraldamine: **Juhtide kool**, 18. septembril.
- **Mentorprogrammi rakendamine paikkondades.** 2015. aastal soovitatud aastateemal *Loomast loodud*
- **ERKL-i koolituskeskuses** toimuvate teoreetiliste ja praktiliste kursuste korraldamine käsitöömeistritele ja -harrastajatele. Kursuste loend www.folkart.ee ja rahvaroivad.folkart.ee/
- **Täiendkoolitused** käsitööühenduste juhtidele, meistritele, huvilistele ning õpetajatele alaliitude kaudu. Alaliitude kursuste, suvekoolide ja käsitöölaagrite korraldamine.
- **Meistrikodade ja õpitubade korraldamine** Käsitöoliidu ning paikkondlikel rahvakunsti- ja käsitöölaadadel, IV käsitöökodades üle Eesti, 24. oktoober
- **Koolitustegevusest teavitamine** kodulehel, Facebookis ja flaiieritel. **Koostöö Tallinna Rahvaülikooli, MTÜga Rahvarõivas ja Käsitöömaailm.**
- **Meistriõppe korraldamine ja kutsetunnistuste rahvakunsti- ja käsitöömeister väljaandmine.**
- Osalemine rahvusvahelistel koolitustel/konverentsidel Euroopas ja Põhjamaades.

Eesmärk 4. Traditsioonide ja järjepidevuse väärtustamise, tegijate tunnustamise ja tegevuse mitmekesistamise kaudu on säilinud elujõuline rahvuslik käsitöö. Käsitööalased ettevõtmised on saavutanud ühiskonnas laia tuntuse.

Koos tehtud, hästi tehtud

Olulisemad tegevused

- **Pärandihoidja** auhinna väljaandmine koos Rahvakultuuri Keskusega.
- **Käsitöövaldkonna andmebaasi korrastamine** koostöös Rahvakultuur keskuse ja -spetsialistidega.
- **Koostöö ERM ja TÜ Viljandi Kultuuriakadeemiaga** rahvuslikku käsitööd edendavate projektide väljatöötamisel ja läbiviimisel.
- SA Eesti Rahvuskultuuri Fondi juurde loodud **Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu fondile** täiendavate annetuste kogumine ja stipendiumi väljaandmine.

- **Stipendiumide taotlemine** meistritele käsitöövaldkonna edendamiseks, traditsiooniliste käsitöötehnikate omandamiseks (Kultuurkapital, Tallinna Kultuuriväärtuste Amet jt fondid).
- **Rahvakunsti laada korraldamine juulis.**
- **XIV keskaja päevade** läbiviimine. Planeeritavad tegevused: meistrite turg Raekoja platsil, keskaja küla ja lasteala Niguliste mäel. Keskaja näituse *Kunst valitseb* Tallinna Raekojas toetamine erinevate tegevuste kaudu (maalimine, värvisegamine jne).
- **XIX mardilaada** läbiviimine. Jätkuvad traditsioonid: rahvarõivaste tutvustamine, käsitöö-öö, kutsekoolide tutvustus, meistrite esitlused jne.
- **Konkursi Parim toode Mardilaadal** läbiviimine ja toodete tutvustamine.
- **Teabe kogumine ja paikkondlike rahvakunstillaatade presenteerimine meie kodulehel ja Facebooki lehel.** Vt 2015. aasta olulisemate käsitööürituste kalender www.folkart.ee.
- **Rahvakunsti- ja käsitöönäituste korraldamine Eesti Käsitöö Maja rahvakunsti-galeriis.** Vt *Rahvakunstigalerii* näituste kava 2015 tegevuskava lisas.
- **Meistrite näitused** Eesti Käsitöömaja Rahvakunsti galeriis ja paikkondades. Teabe jagamine koduleheküljel.
- **Rahvakunsti näitus Dublinis**, mai-juuni.
- **Baltimaade ühisnäitus Baltical** Riias
- **Käsitöökojad üle maa**, 24. oktoober. Käsitöökodade registreerimine ja info jagamine Käsitööliidu kodulehel.

Uued aastateemad ja konkursid

- 2015. aastateema ja konkurss *Loomast loodud*, materjalidena on fookuses nahk ja luu jm loomsed materjalid. Konkursitööde näituse Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis 26. mai–15. juuni.
- 2016. aastateema *Rahvarõivas* ja konkurss *eesti-keha-kate*²
- 2017 aastateema ja konkurss *Tulest tulnud*
- 2018 aastateema ja konkurss *eesti-kodu*. Suur käsitööpidu Tallinna Lauluväljakul 13.-22. aprill

Eesmärk 5. Eestlane väärtustab ja oskab tähele panna unikaalset eesti käsitööd, mis on üks eestluse identiteedi aluseid.

Oma on armas

Olulisemad tegevused

- **Väikeettevõtjate tegevuse toetamine** ja kajastamine *Teatajas*, veebilehel. Koolituspäevade korraldamine.
- **VIII käsitööettevõtjate foorumi korraldamine** 10. oktoobril Valgas.
- **Parima käsitööettevõtja aastaauhinna väljaandmine** ettevõtlusfoorumil.
- **ERKL toetajaliikmete** tutvustamine meie kodulehel ja nende tegevuse toetamine vastavalt võimalustele (koolitus, nõustamine, ühistevõtted).
- **Mentorprogrammi elluviimine** vastavalt programmist tulenevatele nõuetele.
- **Õppereiside korraldamine käsitööettevõtjatele.** 15.-19. aprill 2015. aasta õppereis Istanbul, Türgi.
- **Parimate meistrite valimine** Mardilaadal ja Keskaja päevadel.
- **Parima näituse** valimine Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis toimunud näitustest.
- **Käsitööpoodide ja avatud meistrikodade kaardistamine** paikkonniti ja tutvustamine veebilehel, võimalusel ka paberkanalil.

Jätkata Tallinna käsitöökaardi väljaandmist koos Tallinna turismiosakonnaga.

Eesti Käsitöökaardi väljatöötamine, trükkimine ja levitamine.

- 3D-kultuur projekti raames rahvakunsti mõjutajate ja tuntud meistrite esitlemine koostöös Tallinna Rahvaülikooliga Vene tänav 6 õppehoones (eriprojekt).
- Uue **Käsitöökeskuse** loomine Tallinnas Katariina Gildis Vene tänaval.
- Otsida **uusi turgusid Eestis ja Euroopas** ning pakkuda huvilistele otsekontakte ERKL-i kaudu. Euroopas ja Põhjamaades toimuvate messide ja festivalide info edastamine Käsitööliidu liikmetele.

Näitused Rahvakunstigaleriis 2015

Eesti Käsitöö Maja (Pikk 22, Tallinn)

30.12-19.01	<i>Puulased.</i> Olustvere TMK rahvusliku puutöö eriala näitus
20.01-9.02	<i>Noor käsitöömeister.</i> Eesti Käsitööõpetajate Selts AITA
10.02-2.03	<i>Püha päeva tee.</i> Hilja Sepp. Lapitekstiilid sõidu- ja saanitekkide ainetel
3.03-23.03	<i>Lillemantlid ja lapivammused.</i> Janika Saar
24.03-13.04	Läti käsitööstudioti näitus
14.04-4.05	<i>Lõimelugu.</i> Veinika Västrik
5.05-25.05	<i>Traditsiooniline kingsepatöö.</i> Taniel Suvi, Kriuks OÜ
26.05-15.06	Konkursi <i>Loomast loodud</i> võidutööde näitus
16.06-6.07	Seto Käsitöö Kogo näitus
7.07-27.07	MTÜ Niplispitsi Selts – 20 aastat
28.07-17.08	<i>Salli-Kalli.</i> Kango Tekstiil
18.08-7.09	<i>Uuemaid lapitöö tehnikaid.</i> Elle Ikävalko
8.09-28.09	Eesti Kunstiakadeemia nahaosakonna üliõpilastööd
29.09-19.10	<i>LOOMAST LOODUD.</i> Aastateema näitus
20.10-9.11	Lembe Maria Sihvre isikunäitus
10.11-30.11	<i>Talves on värve.</i> Vilditud ja tikitud tööd. Tiia Meitus
1.12-21.12	<i>Kindakirjadega käsikäes.</i> Maaja Kalle ja Ilme Kossesson
22.12-11.01.2016	Rahvarõivanäitus

Aastateema Loomast loodud konkursi juhend

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit
kuulutab välja konkursi

Loomast loodud

lidne materjal – uudsed lahendused

Kunstnikud, käsitöömeistrid ja ettevõtjad!

Olete oodatud osalema Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu konkursil, mille eesmärk on väärtustada iidsetest aegadest kasutusel olnud loomse päritoluga materjale

Toimumisaeg: oktoober 2014 – mai 2015

TINGIMUSED

- Autor võib konkursile esitada kuni kolm tööd.
- Töö ei tohi olla varem eksponeeritud, avaldatud või müügiks toodetud.
- Ootame konkursile töid, mille valmistamisel on kasutatud loomse päritoluga materjali (nahk, luu, jõhvid, harjased, rasv, vill jm).
- Soovitame töö sidumist paikkondliku eripäraga (traditsiooniline tehnika, legend, muistend, mälestis jms). Ootame nii traditsioonidel põhinevaid uusi käsitöoesemeid kui ka sellest inspireeritud tänapäevaseid praktilise disaini lahendusi.
- Hindamisel arvestame nii töö uudset ideed kui teostuse kvaliteeti.
- Konkursitööd tuleb esitada **hiljemalt 12. maiks 2015** Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu bürosse Estonia pst 5 A, IV korrus.
Töö külge kinnitada hindamiseks vajalik informatsioon ja valmimise aasta. Samuti märgusõnaga kinnine ümbrik, milles on töö nimi, autori nimi, isikukood, telefon, aadress, e-post, pangarekviisiidid.

NB! Palume kindlasti saata tööga kaasnevad seletused (inspiratsiooniallikas, legend, töö sündimise lugu jne), autori foto ja tema isiku lühitutvustus CD-l või DVD-l. Tekste ootame Wordi dokumendina ja fotosid jpg-failidena. Pärast žürii poolt parimate tööde väljavalimist kasutame neid näituse kujundamisel ning kataloogi koostamisel.

Soovitame maakondade käsitööseltsidel ja ühendustel korraldada oma piirkonnas samateemalisi konkursse ning näitusi aprillis 2015.

**Konkursi parimaid töid eksponeeritakse Eesti Käsitöö Majas
26. maist –15. juunini 2015**

Konkursi õppepäevad toimuvad:

17. jaanuaril 2015 Eesti Rahva Muuseumis ja **6. märtsil 2015** Tallinna Rahvaülikoolis

INFO: Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit. Tel: 660 4772, faks 640 9087
E-post: info@folkart.ee, www.folkart.ee